

ĐỜI MỚI

SỐ 78

Từ 24 đến 30-9-53

NAM VIỆT. 5\$00

TRUNG BẮC MIỀN LÃO. 7\$00

Wason
AP 95
VG DG4+

TRONG TẬP NÀY :

● CHUNG QUANH HỘI NGHỊ TOÀN QUỐC

của TRẦN VĂN AN

● SỞ TAY HỘI NGHỊ VẬN ĐỘNG HÒA BÌNH THẾ GIỚI

● LỀ LỐI LÀM VIỆC CỦA SÂN KHẤU

● XÂY DỰNG NỀN VĂN NGHỆ MỚI

● CUỘC THI CỐT CHUYỆN PHIM VIỆT NAM

HÌNH BÌA
BÊN SÔNG HỒNG HÀ
ở Trung châu Bắc Việt
nơi đang khởi diễn chiến dịch
thu-đồng

TÒA SOẠN — QUẢN LÝ — NHÀ IN
117 Đại-lộ Trần hưng Đạo — Chợ quăn
Điện thoại : 793—Chợ lớn

Chủ nhiệm : TRẦN VĂN AN
Giám đốc : LÊ VĂN NGỌ
Chủ bút : HOÀNG THU ĐỒNG
Quản lý : TRÁC ANH

Văn phòng liên lạc: 96 Đại-tá Grimaud-Saigon
Điện thoại: 22.491 Saigon—Hộp thư 353 Saigon

CL-TRUNG

Ảnh của Nguyễn Cao Đàm dự Triển lãm Quốc Tế ở Nam Tư

GÓP MẶT TRỞ LẠI

Bạn đọc thân mến,

MỘT lúc phải xa xứ. Đã có thư ngỏ cùng bạn Đồi Mới ở bốn phương trời Việt. Ra đi gọi là tạm vắng mặt. Trở về tức là góp mặt. Nhưng thật ra là góp sức, hay tiếp tục nỗ lực tranh đấu, vừa cho văn hóa, vừa cho tự do, hạnh phúc của giống nòi.

Trót có hứa cùng bạn, đi để tìm ra lập trường tranh đấu cho ngày mai. Ấy vậy, sau khi quan sát tình hình nước Pháp và thế giới, bạn của bạn xin có mấy lời nơi đây gọi là không quên nhau.

Bạn đã mong đọc tôi, tôi ước được bạn hiểu tôi. Thì tôi có phận sự nói thật, cũng như bạn có quyền đòi hỏi nơi tôi những điều muốn biết.

Chắc bạn muốn biết chính phủ Pháp sẽ cư xử thực sự ra sao đối với sự giao trả độc lập đầy đủ cho ta. Tôi xin nói ngay rằng không ai vì ai, ai ai cũng vì họ. Nước Pháp gặp phải lắm khó khăn nội bộ lại phải phòng ngừa Đức trời đầu.

Ta có thể nói chắc rằng dân chúng Pháp rất chán chiến tranh Đông Dương, muốn trả độc lập toàn bộ cho Việt Nam, rút binh về xứ. Và ta có thể nói rằng trong chính phủ cũng có người nghĩ như dân chúng, và vẫn còn có người không muốn theo ý nguyện của dân.

Bạn cứ nhìn vào các biến cố ở Maroc và Tunisie là thấy ngay. Phái người chủ trương biến cố Maroc cũng là phái người cương quyết duy trì một chế độ úp mở ở Đông Dương. Bạn còn nhớ chàng vụ từ chức của ông Mitterand, đó là triệu chứng bất đồng chủ trương chính trị của họ. Chẳng những thế mà chưa ít chính phủ Laniel sẽ đứng được bao lâu. Cuộc đình công vừa qua (làm cho tôi cũng điên đảo) là một nguy cơ lớn cho chính phủ Pháp.

Tình hình thế giới bắt buộc hai khối lớn hoặc phải nhượng bộ nhau, hoặc phải đánh.

Trước tình cảnh này, ta chỉ có một con đường đi, tức là: cụ thể độc lập quốc gia; vận dụng chủ quyền để dẹp đường hoà bình trong nước và tuyên dương ý chí hoà bình đối với thế giới.

Được cũng không được là do nơi ta, do ta mạnh hay yếu, giỏi hoặc dở.

Về mặt cụ thể và tăng cường độc lập, lúc này là lúc thuận tiện (tuy nhiên, trật một bước, hoặc chậm một độ là thời cuộc có thể đưa ta đi rất xa trên những khoảng đường mà không ai dám chắc tương lai sẽ ra sao.)

Nhưng, ta cần tranh đấu ráo riết và siết chặt hàng ngũ trên một lập trường một « cụ thể độc lập », không nên vội nghĩ quá nhiều phương diện. Cần gỡ rối từng giai đoạn.

Ta phải nghĩ ngay tới vấn đề « giúp Pháp lui binh », như đã có lần tôi nói qua; mà giúp Pháp lui binh cũng là làm cho dân Pháp no cơm ấm áo.

Cụ thể độc lập xong là ta có điều kiện xây dựng hoà bình cho ta. Đó là lập trường tranh đấu ngày mai.

Xây dựng hoà bình cũng là kiến thiết xã hội đúng theo nhịp tiến hóa. Còn « phản động », vô luận phản động với màu sắc nào, còn chống lại tiến hóa là không có hoà bình.

Vấn tất đỏi lời cùng bạn để hiểu sự qua đường lối chung. Mời bạn hãy đọc những bài bình luận từ đây.

Đề đáp lời bạn Hoàng Quốc Phong ở Đà Nẵng (bài đăng bên trang này), tôi xin nói:

Cái tôi đi có định hướng,
Đi vẫn không hề bị động.
Có chính trị tất chủ động,
Đi rồi không sợ về không,
Tranh đấu không nghĩ thất bại.
Vì quyết chí tranh thắng lợi.

TRẦN VĂN AN

ĐÀNANG, ngày 6 tháng 8 năm 1953,

BỨC THƯ của một độc giả ĐỒI MỚI
Kính gửi
Ông TRẦN - VĂN - AN, Chủ nhiệm ĐỒI MỚI - ở Saigon

Thưa Ông,

Nghe tin Ông sắp đi, tôi rất mừng. Nhưng tôi không dấu được sự cảm-kích về ý-nghĩa của cái đi ấy, như Ông đã vạch rõ trong bức thư gửi cho bạn đọc thân mến (Đồi Mới số 71).

Kể viết thư này đến Ông, tuy chưa từng gặp mặt Ông, nhưng hiểu Ông thì cũng như hầu hết các Bạn đọc « ĐỒI MỚI » vậy.

Cũng như những Bạn thân ấy, tôi đọc « ĐỒI MỚI », vì muốn thấy có một ĐỒI MỚI chống được thực-hiện ở Việt-Nam. Cho nên được nghe tin Ông sắp đi và đi với tư cách Chủ-nhiệm « ĐỒI MỚI », dĩ nhiên tôi tán-đồng.

Nhưng cũng có ba, bốn cách đi: Có cái đi không định hướng.

Có cái đi bị-động.

Có cái đi rồi, về không.

Lại có cái đi thất-bại.

Ma cũng có cái « ĐL » thắng lợi.

Tất cả cũng đều là đi cả, vậy tôi thành-chúc Ông sẽ đi cái « ĐL » sau này.

Trân trọng,
HOÀNG-QUỐC-PHONG
(Đà Nẵng)

HỘP THƯ TÒA SOẠN

Bạn Trần Quốc Thanh:

Tiểu là đã hết hạn rồi!

Bạn Đức Thương:

Sao lại viết chuyện ma? Đang xem.

Bạn Thanh Tùng (Sóc Trăng)

Có mạnh dạn gửi về Tòa soạn. Sẽ trả lời bạn rõ và chiều theo ý bạn nếu trong thư.

Bài ký tên một người dân miền Trung.

Bài bạn viết rất thành tâm, tình thực: bài ấy không đăng lên báo được. Bạn nên thuật rõ ràng câu chuyện và trình với nhà chức trách địa phương thì hơn.

Các bạn Huyền Giang, Văn Long, Bằng Sơn, Huyền Vi, Việt Hải, Trụ Phong, Anh Triết, Tô Mặc Hàn, Lam Hương, Hoài Dương, Dương Hùng, Cao Đắc,

Đã nhận được bài các bạn. Đa tạ.

Thư từ, bài vở xin gửi về Tòa Soạn
117 đại lộ Trần Hưng Đạo Chợ Quán.

Điện thoại 793 Chợ Lớn

-- Nhà báo không có lệ trả lại bản thảo.

-- Bài viết về Tòa Soạn xin nhớ viết lên một mặt giấy.

-- Các bạn nhớ cho biết địa chỉ riêng ngoài biệt hiệu thường ký dưới bài.

Bản khuyến cáo bốn điểm của ngoại trưởng Châu Ân Lai

Tối 12-9 đài bá âm Bắc kinh loan báo rằng thủ tướng kiêm ngoại trưởng Châu Ân Lai đã thông báo cho ông tổng thư ký Liên Hiệp Quốc rằng Trung Hoa cộng sản không hoàn toàn tán đồng các quyết nghị của hội đồng Liên Hiệp Quốc liên hệ đến hội nghị chính trị về Cao ly.

Đài bá âm Bắc kinh thêm rằng Thủ tướng Châu Ân Lai trong khi trả lời bức điện văn Liên hiệp Quốc, có gởi theo một bản khuyến cáo gồm bốn điểm:

1.— Các nhân viên tham dự hội nghị chính trị đều phải thuộc hai bên tham chiến ở Cao ly và thêm các nước Nga, Ấn độ, Nam dương, Hồi quốc và Miến điện.

CHÂU AN LAI

2.— Hội nghị chính trị phải là một hội nghị bàn tròn. Nhưng quyết định tại hội nghị này phải được toàn thể hai bên tham chiến ở Cao ly chấp thuận.

3.— Trung Hoa cộng sản và Cao ly phải được mời gởi đại biểu tham dự kỳ nhóm đại hội đồng Liên Hiệp Quốc sắp tới để bàn cãi về vấn đề thảo luận các đại biểu mới vào hội nghị chính trị.

4.— Liên hệ vấn đề thành phần hội nghị chính trị giải quyết xong do cuộc thương thuyết cả hai bên phải mở cuộc đàm phán ý kiến và trù tính về việc chọn nơi và ngày mở hội nghị.

Đài bá âm Bắc kinh nói rằng lời tuyên bố của ông Châu Ân Lai là để phúc đáp bức điện văn ngày 28 Aout của ông tổng thư ký Liên hiệp Quốc Dag Hammarskjöld.

Các giới Mỹ cho biết rằng không thể nào chấp nhận những phân đề nghị của Bắc Kinh liên can đến việc mời các nước Nga xô, Ấn độ, Nam dương, Hồi quốc và Miến điện tham dự hội nghị bàn tròn về vấn đề Cao ly, với tư cách quốc gia trung lập.

Người ta cho rằng các giới bộ ngoại giao Mỹ không tỏ ý ngạc nhiên về những phân đề nghị này bởi vì các giới đã đoán rằng vào giờ phút, chính phủ Bắc Kinh sẽ tìm cách vận động để bắt buộc đại hội đồng L.H.Q. phải mở lại vấn đề hội nghị chính trị Cao ly sắp khai diễn.

Cũng trong các giới ấy, người ta nhấn mạnh rằng chính phủ Mỹ vẫn phân đôi mọi ý kiến về việc mở hội nghị bàn tròn và cũng không bao giờ nhìn nhận rằng Nga xô là một nước trung lập.

Chính phủ Mỹ quả quyết rằng nước Nga đã cộng tác rất nhiều, mặc dầu là gián tiếp vào cuộc chiến đấu của Trung Hàn chống các lực lượng Liên hiệp quốc.

Về vấn đề Ấn độ tham dự hội nghị ấy, chính phủ Mỹ loan báo nhiều lần rằng Mỹ chỉ chấp thuận nếu Ấn độ bằng lòng tham dự với tính cách một quốc gia được phái cộng sản mời mà thôi: nhưng chính phủ Mỹ đã ngờ ý muốn rằng các phái đoàn cộng sản chỉ gồm Trung hoa, Nga xô và Bắc Hàn mà thôi.

Tuy nhiên, người ta cho biết rằng chính phủ Mỹ cũng có thể bằng lòng để cho những đại diện cộng sản khác tham dự hội nghị bên cạnh Trung hoa và Nga xô nhưng với tư cách là đại diện của cộng sản chứ không phải với tư cách quốc gia trung lập.

Anh quốc không phản đối sự có mặt của Ấn độ

Theo những tin tức của các giới Anh thông thạo, chính phủ Londres sẽ không phản đối việc Ấn độ có mặt tại hội nghị chính trị mặc dầu Ấn độ đứng về phía cộng sản; nhưng mãi đến nay người ta có cảm tưởng rằng chính phủ New Delhi muốn đứng ngoài các cuộc hội đàm sẽ khai diễn.

Bắc Hàn gởi thông điệp yêu cầu cho Ấn Độ dự hội nghị chính trị về Cao Ly

Bắc Hàn đã gởi một thông điệp cho ông tổng thư ký L. H. Q. để yêu cầu cho Ấn độ và các xứ Á châu trung lập khác tham dự hội nghị chính trị về Cao ly sẽ khai mạc trong khoảng thời gian ba tháng tiếp theo cuộc ký kết đình chiến.

Thông điệp của Liên hiệp Quốc gởi cho Bắc kinh và Bình nhưỡng

Mười sáu nước tham chiến ở Cao ly đã yêu cầu Liên hiệp Quốc gởi một thông điệp cho nhà cầm quyền Trung cộng và Bắc Hàn.

Mười sáu nước này đã đề nghị nên mở hội nghị chính trị về Cao ly vào ngày 15 Octobre.

Nội về bản trả lời của Trung cộng và Bắc Hàn về bản quyết nghị được đại hội đồng Liên Hiệp Quốc chấp thuận liên hệ đến thành phần hội nghị chính trị, bức thông điệp viết rằng bản quyết nghị không cho các xứ Trung lập tham dự hội nghị kể trên, ngoại trừ Nga xô, về không buộc phải giải thích gì thêm cả.

Trung hoa cộng sản và Bắc Hàn đã yêu cầu nên cho Ấn độ, Hồi quốc, Nam dương

và Miến điện tham dự hội nghị chính trị về Cao ly.

Bức thông điệp vạch rõ rằng chiếu theo bản hiệp định đình chiến hội nghị chính trị phải khai mạc trễ lắm là ngày 28 Octobre, vậy nên cuộc chuẩn bị hội nghị này phải bắt đầu sớm. Mỹ cũng yêu cầu ông tổng thư ký Liên hiệp Quốc nên thông báo nội dung bức thông điệp này cho tất cả các nước hội viên Liên hiệp Quốc rõ.

Nga đã có bom nguyên tử, bom khinh khí, hình như Nga xô còn có cả bom « Cobalt »

Hôm 14-9, người ta hay tin Nga xô hình có như bom « cobalt ». Tin đồn ấy truyền lan trong thành phố Moscow. Thế là ngoài bom nguyên tử và bom khinh khí, Nga xô có thêm thứ bom mới ấy nữa.

Bom « cobalt » sẽ là thứ bom nguy hiểm nhất vì có thể phát ra những tia phóng xạ thường trực trong nhiều năm liền, mà người ta không có phương kiểm soát dựa vào những sự biến đổi trong không khí.

HÌNH NHƯ ANH CŨNG CÓ THỨ BOM ẤY

Theo những tin đồn mới đây không được chính thức xác nhận, kể từ đầu tháng Octobre, Anh sẽ thí nghiệm một trái bom « cobalt » ở Woomera Range trong số các vũ khí nguyên tử khác.

NGA ĐỐI VỚI NGUYÊN TỬ NĂNG

Trong một bài bình luận tiếp theo tin cho rằng có nhiều cuộc thí nghiệm bom nguyên tử khai diễn thành tựu ở Nga xô, thông tấn xã Tass tuyên bố rằng cho tới bây giờ chính các nhà điều khiển Mỹ đã từ khước những đề nghị của Nga xô về việc cấm sử dụng bom nguyên tử.

Thông tấn xã Tass kết luận: « Về sự an ninh riêng, Nga xô đã buộc phải sản xuất khí giới nguyên tử. Tuy nhiên Nga xô muốn kiểm soát chặt chẽ nguyên tử năng và tiếp tục cuộc nghiên cứu để áp dụng nguyên tử năng vào những công việc hoà bình ».

70 MIỀN Ở MỸ CÓ THỂ BỊ TẤN CÔNG BẰNG BOM NGUYÊN TỬ

Bộ quốc phòng Mỹ loan tin đã công bố bản kế khai 70 miền ở Mỹ có thể bị tấn công bằng bom nguyên tử.

Đại khái các miền này gồm các thị trấn có 40.000 dân cư. Bản kế khai có ghi cả Washington.

Những người Nhựt từ Trung hoa trở về xứ đã tỏ thái độ thân Cộng

Những người đánh cá Nhựt trở về xứ sau khi bị giam giữ từ 6 tới 12 tháng ở Thượng hải, đã tỏ thái độ theo chủ nghĩa Mác-xít nhờ sự tuyên truyền của nhà chức trách Trung cộng. Họ đã biểu tình chống nhà chức trách Nhựt và không chịu bình luận về cách sinh hoạt của họ ở Trung hoa.

(xem tiếp trang 38)

Tuần lễ Trung Quốc

Hoàng thân Cao ủy Bưu Lộc về nước

Hoàng thân Bưu-Lộc, Cao ủy Việt-Nam ở Pháp, đã từ Ba-lê về đến Saigon hồi 8 giờ 25 tối 17-9-53. Đức Bảo-Đại đã nhậm Hoàng-thân trao cho Thủ-tướng Nguyễn-văn-Tâm chỉ dụ về việc thiết lập Đại-hội toàn quốc.

Ngoài ra Cao ủy Việt Nam còn đem theo về Saigon một thông điệp riêng của Đức Quốc trưởng gửi cho toàn thể đồng bào. Hoàng thân sẽ ở lại tiếp xúc với Đại hội đang thảo luận tin tức cần thiết. Có nhiều yêu cầu Việt Nam lần này ga phi trường tiếp đón vì đặc phái viên của Đức Quốc trưởng. Thay mặt Ngài Thủ

trưởng Nguyễn văn Tâm trong cuộc tiếp rước có Bộ trưởng Đào Đăng Vỹ.

Ngoài ra, còn có mặt Phó Thủ tướng Nguyễn huy Lai, Tổng trưởng Bộ Tài chính. Ông Trần quang Vinh đại diện Đức Hộ pháp Phạm công Tắc và những đại biểu của các lực lượng Hòa Hảo, Bình Xuyên, Mặt trận Bình dân Nam Việt, Việt Đoàn, v.v. v.v.

Phía người Pháp đến chào đón Hoàng thân có ông Gautier Cao ủy Pháp ở Việt Nam ông Aubry, đại tá Lecoq thay mặt đại tướng Navarre.

Trong cuộc tiếp rước này còn có vị đại diện của Sư thần Hoa kỳ và đại sứ các nước Anh và Thái lan với những nhân viên của ngoại giao đoàn.

CAO ỦY BƯU LỘC TUYÊN BỐ

Sau cuộc giới thiệu Cao ủy tiến đến gần máy phóng thanh tuyên bố như sau:

« Ý dân là nguồn gốc mọi ngành hoạt động quốc gia ». Cũng với khẩu hiệu « Dân Vi Quý », đó là nguyên tắc đã được Đức Quốc trưởng xác nhận ngay từ đồng đầu trong bản văn kiện đầu tiên của Quốc gia Việt nam.

« Từ bốn năm nay nguyên tắc này là căn bản của những ý tưởng và hành động của Đức Quốc trưởng. Vì luôn luôn theo đúng nguyên tắc ấy, luôn luôn thể theo ý dân, nên Đức Quốc trưởng lại vừa thiết lập Hội nghị Toàn quốc.

« Tiếp theo bản tuyên ngôn của chính phủ Pháp ngày 3 tháng 7 năm 1953, cuộc thương thuyết Việt Pháp sẽ bắt đầu một ngày gần đây. »

« Cuộc thương thuyết này không thuộc phạm vi những việc thông thường của Quốc gia mà có mục đích đưa đến sự như nhận nền độc lập hoàn toàn của Việt nam, đặt nền tảng cho sự tự do liên minh với nước Pháp và xây dựng một liên hiệp trên lập trường hoàn toàn bình đẳng.

« Vì lý do ấy, Đức Quốc trưởng nhận thấy dân ý cần phải được phát biểu, quốc dân phải được tự do bày ý kiến, không những về nội dung những vấn đề đem ra thương thuyết mà cả về sự tuyên lựa những nhân sĩ được ủy quyền đàm phán.

« Sắc Dụ số 1 ngày 7 tháng 7 năm 1949 đã định sự tổ chức những cơ quan đại diện dân chúng.

Nhưng đến nay, vì hoàn cảnh chiến tranh, những cơ quan ấy vẫn chưa được thiết lập.

« Vì vậy, Đức Quốc trưởng nhận thấy cần phải tổ chức một hội nghị toàn quốc để cho tất cả các xu hướng chính trị, tôn giáo và chuyên nghiệp trong nước cùng những hội nghị và Hội đồng dân cử, tự do phát biểu ý kiến về cuộc thương thuyết sắp đến.

« Muốn cho dân ý được rộng rãi và chọn thành phát biểu trong tình trạng hiện tại, Đức Quốc trưởng đã quyết định cho ghi vào « Sắc lệnh tổ chức Hội nghị Toàn quốc » mọi điều khoản cần thiết để bảo đảm hoàn toàn tính cách đại diện của Hội nghị và để Hội nghị được tự do thi hành nhiệm vụ.

« Tôi được Đức Quốc trưởng ủy nhiệm chuyển giao cho Thủ tướng Chính phủ sắc lệnh có tính cách dân chủ ấy. Sắc lệnh này sẽ do Thủ tướng Chính phủ công bố. Tôi lại có nhiệm vụ trao lại bức thông điệp Đức Quốc trưởng gửi cho toàn thể quốc dân và trình bày cùng Hội nghị mọi tin tức cần thiết.

« Tôi rất cảm động được Đức Quốc trưởng ủy thác nhiệm vụ này. Trong lúc nguyên vọng quốc dân sắp được thỏa mãn, tôi tin chắc rằng toàn quốc sẽ chứng tỏ sinh lực và sự đoàn kết chặt chẽ, tôi tin rằng hội nghị sẽ cử hành trong một bầu không khí nghiêm chỉnh và cảnh trọng đoàn kết của mọi lực lượng quốc gia sẽ nâng cao giá trị của những cuộc đàm nghị. Như vậy, hội nghị sẽ tượng trưng cho một giai đoạn quan trọng trên đường kiến thiết nước Việt Nam độc lập và dân chủ. »

CHUẨN BỊ THƯƠNG THUYẾT VỚI PHÁP Sắc lệnh về việc thiết lập Hội Nghị Toàn Quốc tại Sài Gòn

Đức Bảo Đại, Quốc trưởng, ra sắc lệnh:

ĐIỀU THỨ 1.— Để cho toàn dân có thể phát biểu ý kiến của mình sau bản tuyên ngôn của chính phủ Cộng hòa Pháp quốc, đề ngày 3 juillet 1953 nay thiết lập một Đại hội toàn quốc.

ĐIỀU THỨ 2.— Đại hội toàn quốc gồm có 200 nhân viên do các nhóm chính trị, tôn giáo, kinh tế, nghề nghiệp và do các Nghị hội Hội đồng công cử tuyển chọn.

Việc phân phối các nhân viên được thi hành tùy theo một quan trọng về lượng số của đoàn thể, các hội nghị và hội đồng đã kê ở đoạn trên.

Nếu không thể xác định sự quan trọng lượng số ấy được, thì sự phân phối được thi hành thể theo các thể thức do Ủy ban Tổ chức Đại Hội toàn quốc dự định ghi ở điều thứ 8.

ĐIỀU THỨ 3.— Có nhiệm vụ bày tỏ, giữa những hoàn cảnh hiện tại, một biểu thị

hết sức trọng đại của công luận quốc gia. Đại hội toàn quốc được trưng cầu ý kiến về các vấn đề sau đây:

- 1) Phạm vi của chủ quyền quốc gia xác định trong lúc thương thuyết với nước Pháp.
- 2) Những thể thức liên hiệp mà Việt Nam sẽ kết hợp với nước Pháp.

Ngoài ra, đại hội toàn quốc sẽ đệ trình Đức Quốc trưởng một bản danh sách gồm có 20 người trong số ấy sẽ tuyên lựa những nhân vật được ủy quyền thương thuyết với nước Pháp.

ĐIỀU THỨ 4.— Thời hạn làm việc của đại hội toàn quốc là 2 ngày, qua thời hạn này Đại hội toàn quốc sẽ đương nhiên giải tán.

ĐIỀU THỨ 5.— Đại hội toàn quốc nhóm tại Saigon.

ĐIỀU THỨ 6.— Vị chủ tịch và Văn phòng của đại hội toàn quốc sẽ được bầu cử chọn trong số các nhân viên của Đại hội, theo lối bỏ thăm kín và theo đa số tuyệt đối.

Đại hội toàn quốc được trọn quyền thảo ra nội quy của mình.

ĐIỀU THỨ 7.— Ngày giờ triệu tập đại hội toàn quốc sẽ được ấn định do một nghị định của Thủ tướng chính phủ sau khi có sự thỏa hiệp của ủy ban tổ chức đại hội.

Suốt thời gian làm việc của đại hội, Thủ tướng chính phủ và các vị Tổng và Bộ trưởng có thẩm quyền sẽ áp dụng mọi biện pháp cần thiết, nhất là về trật tự công cộng, để cho đại hội có thể tự do đảm nhận nhiệm vụ như đã định rõ ở điều thứ 3.

ĐIỀU THỨ 8.— Để cho việc tổ chức Đại hội toàn quốc được đúng theo các điều kiện đã định trong những điều kể trên, một ủy ban tổ chức Đại hội toàn quốc được thành lập.

Ủy ban này có 6 nhân viên chọn trong số các nhân vật được tín nhiệm nhiều nhất trong các đoàn thể, Hội đồng và Hội nghị đề cập ở điều thứ 2.

Ủy ban tổ chức sẽ liên lạc với Chánh phủ, đề tổ chức Đại hội toàn quốc, và được ủng hộ cùng giúp đỡ ở trong khuôn khổ những bản văn về pháp luật và điều lệ hiện hành.

Ủy ban tổ chức sẽ đương nhiên giải tán sau khi bầu xong văn phòng của Đại hội toàn quốc, do điều thứ 6 ấn định.

ĐIỀU THỨ 9.— Thủ tướng chính phủ, các vị Tổng trưởng và Bộ trưởng liên hệ, chiếu nhiệm vụ thi hành sắc lệnh này.

Làm tại Evian ngày 10-9-53
Đức Quốc trưởng BẢO ĐẠI ký

Thủ Tướng Nguyễn văn Tâm hoàn du hành sang Mỹ

Bộ ngoại giao Mỹ đã được đại sứ Mỹ ở Saigon Donald Heath, cho biết rằng hiện thời Thủ tướng Việt Nam Nguyễn văn Tâm không thể nhận lời mời hồi tháng juillet của tổng thống Eisenhower muốn Ngài Nguyễn văn Tâm chánh thức qua viếng Washington.

Sau khi cho biết rằng Thủ tướng Nguyễn văn Tâm bận rộn về cuộc thương thuyết Pháp Việt, phát ngôn viên của bộ ngoại giao Mỹ tuyên bố rằng chánh phủ Mỹ lấy làm tiếc rằng Thủ tướng Việt Nam không thể qua Mỹ như đã định trước, và tỏ ý mong mỗi Ngài sẽ khởi hành trong một ngày khác.

Đừng lầy-lắt nữa !

SỨC-KHOẺ LÀ HẠNH-PHÚC TRÊN ĐỜI
VÀI BA ĐÊM ĐƯỢC UỐNG 1 HOÀN

CỬU-LONG

Ta sẽ thấy vui vẻ, hăng hái và thích
làm việc hơn trước

CỬU - LONG - HOÀN

CỦA NHÀ THUỐC

VÕ DINH DẦN (Chợ lớn)

Nước mắm PHAN-THIỆT
MẬU-HƯƠNG

Đủ hạng : NHỎ—NHẤT—NGANG
214 DIXMUDE — SAIGON

ĐỜI MỚI số 78

Xã hội có nên kết tội người
đàn bà chứa hoang kỉnh ?

Người con gái bị hiếp
đâm có đáng thương hại
không ?

Các bạn sẽ thấy câu trả lời
trong

SAU CƠN BÃO TỐ

Loại chuyện « Đi và Sống »
của Lê Minh

Có bán khắp nơi, giá 23\$

MỖI TUẦN NHỚ ĐỌC

TIN MỚI

Thuốc ho trái nhả
PECTO-CHERRY

ĐỜI MỚI đóng thành bộ

Bạn chớ bỏ qua mà không mua Đời Mới
đóng thành bộ (3 quyển hoặc 4) 59 tập,
thiếu số 1.

Có bán tại phòng liên lạc 96 đại tá Gri-
maud Saigon và tại 117 đại lộ Trần
hưng Đạo Chợ quán.

3 quyển giá . . . 341 đồng

4 quyển 376 đồng

Báo cũ, tính cho bạn đọc 4 đồng thay vì
5 đồng.

Bìa vải 35 đồng (cộng đóng)

Bìa da 45 đồng

BỨC THƯ KHEN TẶNG

Saigon, ngày 14-6-1953.
Gửi ông chủ nhà thuốc La Vạn Linh
(Cholon)

Thưa ông,
Xin ông đừng ngạc nhiên khi được thư tôi. Tôi đã uống thuốc Ngũ Tạng Tinh và tập thể dục nên không đầy 5 tháng đã thấy được nhiều kết quả ông chỉ xem bức ảnh gửi tặng ông đây thì rõ sự thay đổi. Tôi công nhận Ngũ Tạng Tinh là một thứ thuốc bổ quý giá để khuyến khích y học Việt Nam đang hồi phát triển và đề cho người dùng nhận định thật thiệt hại, tôi tặng ông bức ảnh này và cho phép ông đăng nó và bức thư tôi vào các quảng cáo để chứng minh thuốc ông. Hình có thể đăng trên tạp chí hoặc báo, thì khuyến các bạn thanh niên muốn bồi bổ sức khoẻ và một thân hình đẹp thời cần nhất là thể dục, món ăn trong sạch, và sau cùng một người bạn trung thành là Ngũ Tạng Tinh La Vạn Linh. Dùng nó anh em sẽ được toại ý. Sau hết xin chúc ông mạnh khoẻ.

TRẦN HỮU TRÍ
Seconde moderne lycée Petrus Ký—Saigo

Sống trong thời « tốc » cái gì cũng « tốc »

BẠN có đọc tin Anh quốc vừa chế tạo xong một thứ bom bay có thể là chiến lũy Maginot để giữ nước Anh chống lại phi cơ chở bom nguyên tử. Thứ bom « hỏa tiễn » này bay mau 3.500 km. mỗi giờ, ba lần nhanh hơn tiếng động, và bay cao 15.000 thước.

Đó là lối thi đua trong sự chế tạo vũ khí tối tân giữa cường quốc.

Chúng ta sống vào hạ bán thế kỷ hai mươi này gọi là sống thời đại nguyên tử. Cái gì cũng « không lỗ », cũng mau chóng, cũng biến hóa vô cùng. Nói theo « biện chứng » là chúng ta bị khoa học ảnh hưởng. Trái đất quay cuồng ; loài người quay cuồng. Phải chăng là lẽ tự nhiên ? Bạn thử hỏi các ông Thầy biện chứng, hoặc các nhà bác học. Chắc hẳn họ sẽ trả lời rằng đúng như vậy.

Bà Đường tôi cũng có mắt khoa học và cũng học đòi biện chứng. Đây, tôi trưng bằng cố bạn xem sự biến hóa vô cùng mau lẹ trong đời sống của loài người. Sự biến hóa này, Bà Đường tôi gọi là « tốc ».

— Nước Pháp đang vui cười tiếp rước lữ khách bốn phương trời, xây ra một cuộc đình công làm tê liệt cả một nước. Ấy là « tốc tế ».

— Sau khi ông Foster Dulles (Mỹ) cho biết rằng Nga chưa có bom H, thì Nga cho thử bom H. Ấy là « tốc ứng » như ông ứng.

— El Glaoui một vương gia Maroc sau một cuộc hành trình trong xứ, liền phóng ra một ông vua mới. Ấy là « tốc chế ».

— Bác Sĩ Mossadegh vừa được dân chúng Ba tư tán thành về chánh trị của ông liền bị đổ ngay. Quốc Vương Ba tư mới vừa lìa ngôi, lãnh thân bên thành La mã lại hồi loan ngay. Ấy là « tốc thăng tốc trầm » và « tốc khứ tốc hồi ».

Trong lúc ấy tại Liên Hiệp Quốc người ta nói chuyện « hòa » : Ấy là hòa hườn trong tốc biến.

Đường ba Đường

Nhà khiêu vũ GRAND MONDE

Cuộc biểu diễn do cặp ngôi
sao màn ảnh Mỹ quốc
ST. CLAIR và DAY
trình bày

điệu múa tân thời ! vũ khúc êm tai !

GOM-FIX

là vị thuốc để giúp cho quý
ngài khỏi lo tóc bù xù trong
giờ làm việc.
Rất dễ tắm gội.

PHƯƠNG MAI
483 F. Louis

ĐỌC

THẦN CHUNG

Nhật báo thông tin
4-6-8 đường d'Ormay — SAIGON

Xuất bản nhiều nhất ở
Việt-Nam

ĐĂNG KIỆP CÁC BÁO NGOẠI QUỐC

Lại một người đàn ông sắp biến thành đàn bà

Một viên đội người Trung Hoa tên Hsieh Tchien Chun, 36 tuổi sẽ biến thành đàn bà mặc dầu anh ta không thích thú lắm. Hai mươi năm rồi, Hsieh cố gắng về cốt cách dị thường của anh nhưng vừa rồi trong một cuộc khám bệnh bất buộc, bác sĩ nhận thấy anh là đàn bà đến 70%.

Mặc dầu người lính chiến đó dọ sẽ tự tử, nhưng bác sĩ Lin Chang Yi nhất quyết sẽ biến anh thành đàn bà.

Nước Lỗ ma ni thay quốc ca

Hội đồng chủ tịch Lỗ ma ni vừa ra nghị định sẽ thay thế bài quốc ca.

Bài quốc ca mới đã được cử ngày 23 tháng 8 vừa rồi nhân dịp lễ kỷ niệm năm thứ 9 về đất nước được giải phóng. Chính Hồng Quân đã giải phóng nước Lỗ khỏi gót giày của Đức quốc xã.

Tin vắn các nơi

● Một chiếc nhẵn trị giá 1500 quan tiền Anh (1 triệu 500.000 quan tiền Pháp) do nhà giấy thép Anh gửi bị mất dọc đường. Cảnh sát lo tìm tìm nhưng không đưa lại kết quả nào cả.

● Sản xuất ở tô ở Anh trong tháng 7 vừa rồi đã đạt đến con số kỷ lục : 13.200 chiếc xe hơi. 60% đem bán trong nước. Số còn lại đã đem xuất cảng.

● Một lá thư của tổng thống Eisenhower gửi cho giám đốc sở bưu điện ở Mỹ bị gửi trả lại cho người nhận. Kèm theo lời chú thích sau đây : « Cô dân thiếu ». Thật ra, bức thư đó thiếu 3 xu tem.

● Máy từ báo chính ở Mỹ vừa mở một cuộc điều tra độc giả. Họ đạt được kết quả sau đây : 3% muốn đọc những tin tức về những cuộc hôn nhân của L.H.Q. trái lại 75% đòi hỏi những bài về nói về Nga xô.

● Một câu chuyện nhỏ bên cạnh một hiện tượng lớn về chính trị. Laurenti Béría bị sa

thần, vũ nữ Galina Oulanova ở nhà hát Mạc tư khoa, trước kia theo báo chí ở Nga bình phẩm, Oulanova được liệt vào hàng đầu, vừa rồi vũ nữ bị sụt xuống hạng ba.

Không hiểu đó là vì tài nghệ của vũ nữ kém sút hay tư tưởng chính trị của vũ nữ không được vững lắm, nên không được báo chí Nga ca tụng vào hàng đầu nữa.

● Ông bà Dubois ở Flavy le Martel (quận Aisne) vừa nhận được một bức thư của đứa con trai gửi về. Bức thư ấy đề ngày 15 tháng 8 năm 1944, lúc ấy người con ông bà còn đóng chức Trung úy. Bức thư đó do nhà giấy thép Đức đóng dấu vào năm 1953.

● Lại thêm một ý kiến nữa của người Mỹ. Lông mi bằng chất dẻo từ nay sẽ thay thế

kiếng che mặt trời. Chính ở thành phố Miami đã đưa cái « mắt » này ra trước nhất. Thợ lông mi giả này dính chặt vào mi mắt, mới xem cũng gọn.

Một vụ ly dị lạ kỳ

Sau 23 năm ăn ở với nhau, ông Dean Gordon, cựu chủ tịch hội đồng nguyên từ lực ở Mỹ vừa đưa đơn ly dị vợ ở tòa án Las Vegas. Ông Gordon Dean buộc tội vợ có « óc độc dữ ». Bà Gordon Dean đã nhiều lần tuyên bố trước quần chúng là chất tạo bom nguyên tử mà không dùng thì cũng vô ích. Ông Smith, Trưởng Tòa cũng không biết xử như thế nào.

Ông tuyên bố với nhà báo là ông ở trong một tình trạng khổ quá ! « Nếu cho ý kiến của ông Gordon Dean đúng, như vậy thái độ của tôi có ý chống với việc dùng bom nguyên tử. Tôi có thể bị đưa ra trước hội đồng trong số những người Loạt động chống Mỹ. Nếu tôi cho ý kiến của bà Gordon Dean đúng, những người tiến bộ buộc tội tôi là muốn gieo rắc chiến tranh. »

Adlai Stevenson sẽ ứng tổng thống một lần nữa

Adlai Stevenson, ứng cử viên dân chủ và đối địch của tổng thống Eisenhower trong kỳ tuyển cử tổng thống Mỹ vừa rồi, ghi tên ứng cử viên trong kỳ tuyển cử năm 1956. Ý định đó được ông tuyên bố ở Nữu ước sau 6 tháng du lịch quanh hoàn cầu.

Đảng dân chủ Mỹ chưa trang trải được số nợ họ mắc trong trận tuyển cử năm rồi. Từ đầu tháng 1, đảng tính ra còn nợ chừng 600.000 mỹ kim (tức 210 triệu quan tiền Pháp).

Con gái của Mussolini sắp lấy một đại tướng Nga

Bà trước phu nhân Edda Cianna, con gái của Mussolini hiện còn du lịch ở Brésil tuyên bố vào cuối năm nay bà sẽ lấy một đại tướng Nga hiện ở Ba lan.

Nhiều nhà báo đến phỏng vấn Edda Cianna về lai lịch vị hôn phu của bà thì bà chỉ trả lời :

« Tên đại tướng là Dimitri còn họ thì tôi không thể nói rõ cho các người biết được. »

Narriman được nhận hồi phục

Cựu hoàng hậu Narriman vừa nhận được của chính phủ Ai Cập một số hồi phục trong đó có 3 chiếc áo choàng bằng da điều, 1 chiếc bằng da hắc điều thú (zibeline) và 50 đôi giày bằng túp. Tuy vậy cựu hoàng hậu tỏ ý chưa bằng lòng. Narriman còn muốn chánh phủ phải trả cho nàng những thứ trang sức trong dịp cưới với cựu hoàng đế Farouk. Số nữ trang đó ước chừng 1 tỷ quan tiền.

Nhà đoàn ở Caire, chỉ khám xét hành lý của người Anh

Nhà đoàn ở bến tàu Caire chỉ lo việc khám xét rất cẩn thận những va ly hành khách người Anh. Vừa rồi có một công dân của Hoàng đế đã phản đối kịch liệt về sự phân biệt đó. Với tính rất phớt của người Anh, lính đoàn Ai cập đã trả lời : « Từ hai thế kỷ nay chúng tôi chỉ đợi dịp này là mới có thể làm cho các ông phải đợi chỉ có một giờ thôi. »

Đài phát thanh Mạc tư khoa thêm suất nói tiếng Tây ban Nha và Bồ đào Nha

Mấy tháng sau này, việc truyền thanh bằng tiếng Tây ban Nha và Bồ đào Nha ở đài phát thanh Mạc tư khoa tăng thêm một suất nữa.

Việc truyền thanh đó phần nhiều ở trên làn sóng điện được điều khiển có ý dành cho dân chúng các nước ở Nam Mỹ nghe.

Mới tìm thấy thây một con quái vật

Thấy một con quái vật thời tiền sử, dài 40 thước, nặng 40 tấn vừa mới tìm thấy ở bãi biển Givran ở Ê cốt. Theo các nhà chuyên môn nhận xét đó là một con xà rắn long cái, một giống vật được xem như đã mất tích từ 40 ngàn năm nay. Những người đánh cá ở làng Givran xác nhận rằng, họ có thấy một con quái vật khác bơi xa vài cây số cách bờ biển.

Các nhà ngoại gia Nga có thể đến dự những đêm vui ở Versailles

Các nhà ngoại gia Nga sẽ có thể đến dự những đêm vui ở điện Versailles. Từ trước đến nay mặc dầu họ cũng thích nhưng họ không có quyền rời khu vực của họ ở Paris. Vừa rồi vòng lui tới của họ được mở rộng là 50 cây số. Việc mở rộng đó cũng đi đôi với hành động của Nga đối các nhà ngoại gia Tây Phương.

Sau khi liệng « quả bom sinh lý » xuống nước Mỹ, Kinsey đã trốn đi

Bác sĩ Kinsey có ngờ ý cho báo chí rõ về cuốn sách của ông mới xuất bản : « Sức chịu đựng sinh lý của người đàn bà ». Bác sĩ đã mở một cuộc điều tra phỏng vấn một số 5040 người đàn bà ở Mỹ. Theo nghề nghiệp và địa vị xã hội, có thể đưa ra một tấm bằng đầy đủ về thực tại về giới phụ nữ ở Mỹ. Theo bản điều tra đó, đàn bà dành dự hơn đàn ông nhiều, 50% đàn ông đối vợ, chỉ có 20% đàn bà không trung thành với chồng.

Nhưng năm 1890 : 97% phụ nữ lấy chồng trong lúc chưa có kinh nghiệm gì về đời chồng vợ, năm 1930, số ấy sụt xuống 32% và ngày nay 7%. Hiện nay bác sĩ Kinsey đã biến đi đâu mất. Nhà sinh lý học đã lo sợ khi ông liệng quả bom « sinh lý » xuống nước Mỹ. Ông trốn khỏi nước Mỹ đợi cho đến lúc được tin thành công của cuốn sách đó đã, hình như ông ở Nam Mỹ. Có lẽ ông muốn người ta tìm ông. Đến nay chưa có một sở chính thức nào báo cáo cho biết ông ở đâu cả.

CUỘC hành trình sang Hoa thành đốn của thủ tướng Laniel và ngoại trưởng Bidault đã hoãn lại. Mục đích cuộc thăm viếng của đại diện chánh phủ Pháp theo lời mời của tổng thống Mỹ là để nghe Mỹ tỏ bày ý kiến về các vấn đề có dính líu đến hai nước.

Người ta được biết rằng chánh phủ Pháp đã yêu cầu Mỹ gánh trọn vẹn về phần tài chánh cho Pháp trong việc thành lập các đạo quân quốc gia Đông dương. Mỹ đã nhận lời trên nguyên tắc sẽ viện trợ thêm 385 triệu đô la, và còn dự đến đầu năm 1954 để trình cho quốc hội Mỹ chuẩn y.

Trong trường hợp Mỹ gánh hết về vấn đề tài chánh của quân đội quốc gia Đ.đ. thì Pháp sẽ bắt buộc phải chịu để cho Mỹ giao tiếp thẳng với các quốc gia liên kết. Nhưng

vài giới chánh phủ cho rằng biện pháp ấy sẽ gây nên những sự không hay cho chánh sách đối nội và đối ngoại của Pháp.

Tổng trưởng tài chánh Pháp, trong một cuộc hội nghị của đảng cấp tiến xã hội tuần rồi có tuyên bố : « Sự viện trợ của Mỹ sẽ giúp Pháp cố gắng để giải quyết cuộc chiến tranh ở Đông dương một cách hòa bình. Nếu Pháp bị bắt buộc phải hạn chế sự đóng góp tài chánh ắt sẽ phải tuyên bố một « chiến thuật rút lui ».

Tại hội nghị Liên Hiệp Quốc, đại biểu Hồi Quốc đã đứng ra tố cáo « sự đồ hộ của Pháp ở Bắc Phi

Đại biểu Nam Dương cũng phản đối chánh sách của Pháp ở Tuy-ni-di và Maroc. Đoàn đại biểu Pháp xéach giấy má rời khỏi phòng họp.

Ở Việt Nam, hoàng thân Bửu Lộc từ Paris mang về sắc dụ của Quốc trưởng Bảo Đại về việc mở Hội nghị quốc gia. Trong số 200 nhân viên của các tổ chức chánh trị, tôn giáo, kinh tế, nghề nghiệp... tham dự hội nghị quốc gia sẽ đưa ra một bản danh sách 20 người để Quốc trưởng chọn lấy một số thành lập phái đoàn sang Pháp thương thuyết.

Chưa biết rõ hội nghị sẽ nhóm họp nhất định vào lúc nào gần đây.

Ở Trung châu Bắc Việt, mặt trận bắt đầu chuyển động với sự sửa soạn của đối bên. Người ta chờ đợi các trận đánh lớn lao sắp xảy ra. Không quân Pháp bắn phá những sư đoàn của Việt minh tập trung quanh trung châu cùng những đường tiếp tế giao thông từ biên giới Trung hoa đổ về đồng bằng. Việt minh cố phá rối các đường sá và những đồn do quân quốc gia đóng. Giới quân sự Pháp Việt cho rằng V.M. nhắm vào mục đích làm lung lạc tinh thần quân đội quốc gia đang phát triển.

CUỘC thương thuyết quân sự của Pháp Miên mấy hôm gần đây hoàn toàn không có tin tức gì cả. Hình như có những sự khó khăn kéo dài.

Thái độ của chánh phủ Miên hoàng vẫn cứng rắn.

THẾ NHÂN
(21-9-53)

CHUNG QUANH VẤN ĐỀ HỘI NGHỊ TOÀN QUỐC

I. — Đoàn kết để làm gì và trên lập trường nào?

KHI tôi còn ở bên Pháp, đọc các báo nói về cuộc Hội nghị các nhà « quốc gia » hay « ái quốc » Việt nam (congrès des nationalistes Vietnamiens) thật tôi không hiểu gì cả. Hoặc các ông tổ chức không biết mình muốn làm việc gì, hoặc các phóng viên Pháp không hiểu được các ông « quốc gia » muốn làm việc gì. Mà có phần chắc là các ông Pháp không hiểu người Việt.

Thêm vào đó lại có hai danh từ « đoàn kết » và « hòa bình » (pour l'union et la paix). Tôi cũng tưởng các ông đã khai hội và đã có quyết nghị. Lòng tôi nao nao!

Khi về đến đây, một ông bạn nói lại với tôi rằng chính ông chủ xưởng và có ý muốn thổi dầy phong trào đoàn kết. Ông chỉ biết đoàn kết.

Bất ngờ người, tôi tự hỏi không biết họ có ý định đoàn kết để làm gì, và đoàn kết trên lập trường nào? Và tại sao họ lại gặp, quá gặp làm một việc quá khó, là việc đoàn kết? Tôi tin rằng các ông tham dự « Hội nghị đoàn kết » đều có thành ý và thiện chí. Tôi không dám nghĩ rằng họ có ý muốn đặt một việc rồi trước thời gian phải làm.

Cũng trên mặt báo này, cũng ở cột báo này, nhưng với cái đề trào phúng chứ không phải bình luận như lần này, tôi có nói với hạn đọc rằng trên đời không việc gì khó thành tựu hơn là đoàn kết, nhất là trên lập trường chánh trị. Những chánh phủ liên hiệp (gouvernement d'union) ở các nước văn minh, nếu không có điều gì bức bách các đảng phái phải đoàn kết, đều tan rã dễ dàng. Và ở xứ ta cũng lắm phen đoàn kết nhưng lại không thành.

Đáng lẽ những việc làm vĩ đại như thế ấy (việc đoàn kết) phải được nghiên cứu kỹ càng và phải trao đổi đầy đủ ý kiến. Nếu tôi xét không lầm, thì những cuộc gặp gỡ trước đây mà « thiên hạ » gọi là cuộc Hội Nghị chỉ là những cuộc trao đổi ý kiến. Nhưng, trong chỗ trao đổi ý kiến cũng phải đặt câu hỏi để làm gì? Bằng không thì chẳng bỏ ích vào đâu.

Đứng trước hiện tình nước nhà với sự khao khát độc lập, và thái bình của toàn dân, thiết tưởng không có vấn đề nào quan trọng hơn vấn đề độc lập để đem lại hòa bình.

Thêm vào đó yếu tố mới là bản tuyên ngôn ngày 3-7-53 của chánh phủ Pháp, long trọng nhìn nhận nền độc lập đầy đủ của Việt nam. Và cũng do trường hợp mới này mà Quốc trưởng Bảo Đại sang Pháp để tiếp xúc với nhà đương cục Pháp, hầu mở đường cho cuộc thương thuyết nay mai.

Thế theo ý nguyện của dân, như báo Đồi Mới đã nêu cao lập trường, Quốc trưởng Bảo Đại khi đề chơn xuống đất Pháp có tuyên bố rằng Ngài chỉ tiếp xúc mà thôi, chứ nền bang giao Việt Pháp trong giai đoạn mới phải do người có tánh cách đại diện dân chúng thương thảo với Pháp.

19

II. — Đặt danh từ cho đúng với mục đích

TRÊN đây tôi có đề vấn đề đoàn kết. Tôi tin rằng đoàn kết là một việc khó nhứt, và phải đoàn kết trên một lập trường với một mục đích rõ rệt.

Trước thời cuộc và trong hiện tình nước nhà, đa số dân chúng muốn những gì? Tôi tin chắc là hầu hết chúng ta đều muốn độc lập quốc gia và khôi phục hòa bình. Như vậy, công tác của tất cả các nhà ái quốc không thể đi ngoài hai điều mong mỏi ấy của đại chúng.

Mặc dầu từ mấy năm nay có lắm lời tuyên bố độc lập, chứ thực ra là Việt Nam đang trải qua thời kỳ chủ quyền chia đôi. Phạm nói độc lập là nói vận động chủ quyền, mà chủ quyền thì có một chứ không thể hai được. Thế thì ta có thể đặt câu hỏi: Hội nghị để làm gì? Theo tôi thì câu trả lời không thể khác hơn câu: để cụ thể độc lập. Nói trắng ra là xem xét cách thức nắm lấy chủ quyền quốc gia toàn bộ.

Thiết tưởng mục đích của Hội nghị không thể khác hơn được. Nhưng vì lẽ tình hình còn lộn xộn, kháng chiến còn đó, ta chưa có quyền làm những việc bị coi như là đặt quốc dân trước một thực tại; chưa có thể mở cuộc tổng đầu phiếu, chưa có quyền triệu tập Quốc hội, chưa ai có thể nói rằng thay một quốc dân.

Chính cuộc thương thuyết với Pháp tại đây cũng chỉ giải quyết vấn đề độc lập, làm cho không còn chiến tranh Việt Pháp, chứ không phải để sắp đặt việc chi thuộc về nội trị Việt Nam. Vấn đề đặt nền tảng bang giao với Pháp cũng chỉ là đặt cơ sở để cho sau này, khi hòa bình toàn diện

Sau đó, ký giả có dịp hầu Ngài một lần tại Ville franche và một lần tại Saint Germain en Laye (gần Paris) ngay sau khi Ngài tiếp chuyện với Tổng thống Auriol và nhiều nhân viên chánh phủ Pháp, ký giả có nhấn mạnh trên sự cần thiết triệu tập một Hội nghị các đại biểu của các đoàn thể quốc gia. Về mặt nguyên tắc Ngài đã ưng thuận từ trước khi sang Pháp và khi Ngài đến nước Pháp là đã quyết định rồi.

Đây là trường hợp mới cho các nhà ái quốc có chí tranh thủ độc lập và hòa bình. Có lẽ vì cái trường hợp mới này mà có sự rộn rịp về cuộc hội nghị toàn quốc.

được văn hồi, quốc hội sẽ xem xét lại và chuẩn y.

Vì các lý do nói trên, Hội nghị sắp khai ở Saigon không thể gọi được là quốc dân Đại Hội, và cũng không được lấy tên là toàn dân Hội nghị. Chỉ có thể nói là Hội nghị toàn quốc. Danh từ toàn quốc ám chỉ sự có mặt của người Việt ở những địa phương lớn, như Trung, Nam, Bắc Việt. Tiếng Pháp nên gọi là Congrès National chứ không gọi được Congrès des Nationalistes, như gần đây đã nêu lên một cách lảm lộn.

Nếu là một cuộc Hội nghị của các nhà ái quốc thì thật là rất khó triệu tập, vì không lẽ có người Việt ái quốc và người Việt không ái quốc, mặc dầu trên thực tế vẫn có. Sự phân biệt không thể được. Lại thêm bên kia lẫn mức cũng lắm nhà ái quốc, có thể là nhiều hơn.

Theo chỗ nhận xét của ký giả thì chúng ta chỉ được phép gọi Hội nghị tới đây là Hội nghị toàn quốc, có mục đích rõ rệt là cụ thể độc lập. Vì vậy mà điểm chánh sẽ đem ra thảo luận phải là: cách thức cụ thể độc lập. (Pháp có ưng cùng không ưng là một vấn đề khác).

TÁNH CÁCH ĐẠI DIỆN

Dở vấn đề đại diện là việc vô cùng phiền phức. Không có đầu phiếu mà xưng là đại biểu quốc dân thì tuyệt nhiên không thể được. Tuy vậy, thế theo hình ảnh xã hội trong mấy năm qua, với hoàn cảnh phi thường mà nước Việt Nam bị hăm vào, thì phải dựa vào cái gì « thực tại » mới giữ được tánh cách đại diện.

Mà cái gì thực tại? Nếu không phải là những nhóm tôn giáo và chánh trị có tổ chức phần nào và đã sấn thân trên trường tranh đấu từ 8 năm nay. Lấy cái đó làm trục, rồi cho xoay qua những nhóm, dù nhỏ đi nữa, và những ngành

Đã từ lâu, từ khi Quốc trưởng Bảo Đại về nước, ký giả có đưa ra vấn đề triệu tập quốc kế hội nghị. Khi chánh phủ Bảo Đại đầu tiên thành lập, ký giả có viết một bản kiến nghị cho các ông bộ trưởng Việt Đoàn đệ trình lên. Lúc bấy giờ là « quốc kế hội nghị », mà bây giờ lại khác. Bây giờ phải là hội nghị cụ thể độc lập (hoặc tăng cường độc lập), hay là hội nghị dân nguyện.

Đưa ra hai danh từ trên, ký giả xin đặt vấn đề đoàn kết trên lập trường đặt lại vấn đề với Pháp với mục đích cụ thể độc lập, được coi như là điều kiện khôi phục hòa bình trên lãnh thổ Việt nam.

nghề nghiệp. Như vậy là ta sẽ có ngay hình ảnh xã hội trong lúc này. Nhân sĩ mà xưa nay ta quen gọi là trí thức sẽ đứng vào hàng nghề nghiệp.

Đây tôi chỉ đưa ra nguyên tắc, chứ không luận tốt đề. Điều mà ta nên cần đảm nhìn nhận là không phải học giỏi mới làm nên việc. Xưa nay những người làm nên việc là những người dám làm, dám lãnh trách nhiệm, dám sấn bước trước thời cuộc, không lùi bước trước biến cố.

GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ ĐỘC LẬP LÀ ĐƯA VIỆT NAM QUA GIAI ĐOẠN MỚI

Từ khi ký kết hiệp ước 8-3-49 và hiệp định Pau (1950) tới nay, con đường chánh trị của Việt Nam là con đường thỏa hiệp nhỏ, và cũng là thời kỳ thiết thi chánh trị chủ quyền chia đôi. Vì vậy mà cuộc điện ở Việt Nam không thể cải thiện. Bắt đầu ngày mai, khi mà tự ta vận dụng chủ quyền quốc gia, là ta bắt đầu trọn trách nhiệm đề rồi cùng các nước bạn qui định các hiệp ước tay đôi.

Giữa ta với Pháp, ta không quên rằng Pháp còn quân đội Viên chính trên đất nước ta, và đồng quan của Pháp còn đang gánh gồng đồng bạc của ta.

Những điều khó khăn cho phái đoàn thương thuyết có lẽ không còn thuộc phạm vi chánh trị trọn, mà sẽ trực tiếp phát sanh trong những vấn đề kinh tế, lý tài và quân sự.

Người có trách nhiệm xem xét nền bang giao giữa Pháp Việt cần cân nhắc kỹ lưỡng lại với hai và cần nhận xét tình hình quốc nội và quốc tế với óc thực tế.

Trệt một bước sẽ đưa ta đi xa ngàn dặm.

Thắng một nguyên tắc sẽ dẫn ta tới chỗ thành công.

TRẦN VĂN AN

Cùng các bạn xa gần

Trong lúc tôi vắng mặt, không được xem xét tường tận về nội dung bài vở trong hai tờ Đồi Mới và Tin Mới, như có điều sơ sót xin các bạn lượng giải cho.

Rất mong!
TRẦN VĂN AN

Cùng các đoàn thể quốc gia và bạn Đồi Mới

Bạn Trần-văn-An, đứng trên lập trường dân tộc, có lời yêu cầu các đoàn thể quốc gia và bạn Đồi Mới cho biết ý kiến về lập trường của bạn trong sự giải quyết vấn đề Việt-Pháp; lập trường của bạn Trần văn An đã nêu trong những bài đăng trong Đồi Mới.

Đề có thể đóng góp phần hiểu biết với Phái đoàn thương thuyết, bạn Trần văn An có ý muốn tham gia Hội Nghị Toàn Quốc; nhưng điều kiện tham gia là phải đại diện đoàn thể, mà hiện nay bạn Trần văn An chỉ có cảm tình với các đoàn thể chứ không phải là nhân viên của một đoàn thể nào.

Vì lẽ ấy, trong trường hợp có đoàn thể tán thành lập trường của bạn Trần văn An, bạn sẽ sẵn sàng cộng tác để tranh đấu cho quyền lợi chung của dân tộc. — ĐỒI MỚI

Ý VÀ VIỆC

của HẬU NGHỆ

TỪ ĐỘC LẬP ĐẾN TỰ DO

«...DÂN ý cần phải được phát biểu. Quốc dân phải được tự do bày ý kiến, không những về nội dung những vấn đề sẽ đem ra thương thuyết mà cả về sự tuyển lựa những nhân sĩ được ủy quyền đàm phán».

Đó là lời tuyên bố của sứ giả đại diện Quốc trưởng nói về cuộc Hội nghị Toàn Quốc nay mai.

Nghĩa là rồi đây dân chúng sẽ được phát biểu ý kiến, và không phải bó buộc.

VỤ AN ĐỒNG BẠC Đ. D.

TUẦN rồi, Ủy ban điều tra của Thượng nghị viện Pháp về vụ buôn bạc Đ.Đ. tiếp tục nghe ông Jacques Despuuech tác giả cuốn sách « BUỒN LẬU ĐỒNG BẠC », cựu nhân viên của sở hải quân Saigon, xác nhận và đưa ra thêm những người và việc ám muội trong công cuộc làm ăn phi pháp này.

Theo lời khai của Despuuech thì người ta càng thấy rõ thêm là làm kẻ tại to mặt lớn chủ mưu trong vụ buôn lậu này:

Và tổ chức của bọn buôn lậu này còn kiêm cả thủ tiêu, ám hại những người biết bí mật của chúng nữa.

Theo dõi vụ này, qua các báo xuất bản tại Ba lê, người Việt cũng phải... bịt mũi lại.

ÉP DUYỄN

BẠN về vấn đề độc lập của V.N., trạng sư Nguyễn đắc Khê có viết: « Có người Việt rất lấy làm tức giận BỊ XEM LÀ BÀI PHÁP và bị nghi ngờ là chia rẽ KHI ĐÒI HỎI MỘT NỀN ĐỘC LẬP HOÀN TOÀN CHO XỨ SỞ. Có người, gần đây đã viết: « Tại sao các bạn Pháp của chúng ta lại cư xử như những người chồng bị lừa dối? » Tác giả câu trên đây đã viết rất hợp lý. Các ông hãy thử tự đặt mình vào địa vị của chúng tôi, địa vị của một người vợ không muốn bị anh chồng có tánh ghen tố cáo mình những tội ác mà mình không hề phạm đến. Đó thật là điều chẳng êm đẹp chút nào. »

Sự mặc cảm « bị mặc sùng » của Pháp có lẽ là bởi ảnh hưởng chủ quan của xứ sở đã nổi tiếng về « mặc sùng ». Còn trạng sư Khê thao vế luật pháp chắc cũng biết rằng nam nữ bình quyền thì người chồng ghen hỷ, hoặc người vợ bị ép duyên, bị cưỡng bách tình yếu là có quyền... ra tòa lý dị.

ĐẠI BIỂU PHÁP BÙ PHÒNG NHÓM

TẠI hội nghị Liên hiệp Quốc, đại biểu Hồi quốc và Nam dương đứng ra tấn công kịch liệt chánh sách của Pháp ở Bắc Phi.

« Việc Pháp đô hộ Bắc Phi là một sự lãng nhệch nhân cách của loài người. Các dân tộc có một di vãng oanh liệt ở trên lãnh thổ này ở trong một tình trạng nhục nhã mà các cường quốc Tây phương đều làm ngơ ».

Ngoại trưởng Hồi còn tố cáo Pháp đã bắt cựu Quốc vương Maroc làm một tù nhân chính phủ ở đảo Corse.

Đại biểu Nam dương thì xác nhận rằng tình hình ở Tây nị di và Maroc chẳng có gì thay đổi khá từ một năm nay, và hiện thời đang có một sự hăm dọa chiến tranh công khai ở Bắc Phi. Và yêu cầu hội nghị thi hành các biện pháp thực tiễn về vấn đề này chứ đừng có bàn cãi suông.

Đoàn đại biểu Pháp có mặt ở phòng nhóm đã xích cệp bỏ đi. Nói ra sao cho xuôi bấy giờ?

NGHỈ HÈ Ở PHÁP

Paris—Nice

III

Hôm nay trời tốt. Cái «bộ mặt» mùa hè của Paris lộ ra rực rỡ. 7 giờ bạn tôi đã mang xe đến nhà hàng. Tôi còn chưa xong.

9 giờ chúng tôi bắt đầu ra cửa Orléans. Trên con đường Lyon, xe Citroën chạy thẳng. Toàn bộ chỉ có 3 người trên xe; thiếu phụ nữ, dư dân ông. Đường tốt, cảnh đẹp chẳng khác nào «dụng ý» của người lữ thứ, mới khách đi đường bộ hơn đi đường không trung. Xe chạy mau, vẫn không thấy mau. Nhìn cảnh không mỏi mắt, chuyện trò quên thôi.

Lúa khỏi Paris độ 200 cây số ngàn. Đột nhiên «bùng», nước bốc lên trước đầu máy. Chúng tôi ngừng xe. Mới hay là ống cao su dẫn thủy bể. Bể là có duyên cớ; tìm ra là nước sôi cao độ. Bạn nên để ý rằng chúng tôi còn trên đường trót ngàn cây số. May là bạn tôi có phòng trước từ lúc nào rồi có mang theo hai ống dự trữ. Thay xong, chạy và chạy. Nước sôi. Ngừng xe xem lại: radiateur nghẹt, nước vận chuyển không thông. Nghỉ một lúc, nước bớt sôi, chạy nữa, chạy tìm garage.

Trên đường vô số xe chạy, tốt xấu, lớn nhỏ, có đủ hiệu: keng, Phơ lang sa, Ý, Đức, có cả xe ti hon hai ngựa. Có xe chật người, có xe chỉ có một cô lái, hay một ông «đi sẵn» bạn gái. Chúng tôi than: chớ chi được «bồ tát» hay biết mấy!

Đến garage, một ông lão 76 xuân thu, có ở lâu bên nước Việt. Ông dạy: trời hè nóng nực, các «con» chạy chỉ mau lắm vậy. Nước sôi là tự nhiên chớ có gì đâu, chạy chậm lại đi.

Đi, chúng tôi đi, sau khi thay nước. Không đầy 20 cây số, hơi nước sôi bốc lên ngùn ngụt. Ngừng lại, thì phen này vì không nổ nổi ống cao su hơi nước quá mạnh tung bên góc «radiateur». Rồi lớn. Phải hàn thùng nước, mà làm sao chạy tới garage gần đó? Lấy vải đắp, nghĩa là làm cản vì tưng thễ, nhưng mà qua 5, 7 cây số là phải xin nước. Đây, bắt đầu giai đoạn xin nước, xin dọc theo đường, và đổ nước tới Marseille.

Garage thứ nhì. Một anh thợ trẻ bảo phải súc thùng nước, bằng không thì vô chợ mua nước potassium đổ vô thùng nước, chạy ít chực cây số thay nước. Làm theo lời anh thợ. Quả là thùng nước dơ,

dơ lắm. Tôi quên nói với bạn rằng, xe của chúng tôi đi là con trâu già, bạn tôi lại là người lam lũ, quá bận, không thì giờ, không tiền làm cho xe tốt và «khỏe» hơn.

Cũng không yên rồi, thùng nước vẫn sôi, vẫn tung hơi bên góc. Chạy thêm một độ đường nhờ garage hàn. Hàn và thay nước xong, chạy nữa. Chạy không bao xa, hơi nước bốc lên. Lại nhờ garage hàn; lần này kỹ hơn; chẳng những thế còn đổ thuốc bột súc thùng nước. Cần thận chúng tôi xin hai cái thùng không 2 lít để đựng nước.

Từ đây trở đi về tới Marseille, mỗi 20 cây số là đổ nước một lần, xe thì chạy 70 mã thôi. Bạn nghĩ coi có bực người không! Chúng tôi 3 người đều là tay biết lái xe và cũng khéo phân công. Có một điều này, tôi muốn bạn để ý, là dọc theo lộ, mỗi chợ nhỏ đều có «station service»; đi trên các con đường nước Pháp bạn không sợ nguy vì thiếu xăng; thêm nữa, người đi đường ở xứ Pháp rất sốt sắng đối với xe bị «ăn banh» (panne).

MÁCÔN, QUÊ HƯƠNG CỦA LAMARTINE

ĐOẠN đường từ Auxerre tới Mácôn rất nguy nga. Con lộ quốc gia bằng phẳng và sạch sẽ vô cùng. Chúng tôi không gặp chướng ngại. Từ từ xe tiến. Phong cảnh đẹp như có gái kiều lệ mặc y phục nhiều màu. Bạn tôi là người ở Pháp lâu năm cũng chịu rằng nhìn không mỏi mắt. Đưa em lao động cùng đi với chúng tôi tự hỏi người ta quét đường lúc nào mà không thấy một cọng rác.

Mãi nhìn cảnh đẹp, cây cỏ đua tươi, hoa quả nhiều màu, trời tối dần không hay.

Chín giờ tối chúng tôi vào Mácôn. Tôi muốn dành một đoạn riêng cho «buổi chiều Mácôn», bởi vì không những nó nhắc bạn nhớ thi sĩ Lamartine với nàng Elvire, hay với cô Graziella, hay với bài «Le Lac», mà nó còn để cho chúng tôi một kỷ niệm vui vẻ, say sưa tại xứ này.

Tìm nơi ăn chiều, chúng tôi vào một tiệm ăn nọ, cũng như vào các tiệm ăn khác. Chiều nay không có mấy người khách.

Chúng tôi đi từ ngạc nhiên này qua ngạc nhiên khác: bà chủ quán, đã lớn nhưng không kém phần xinh đẹp, duyên

HỒI KÝ CỦA T. V. A.

dáng, đơn đã chào mời. Rồi đến một thiếu nữ trẻ đẹp hiện ra, cô gái con bà chủ làm cho chúng tôi không còn do dự ngồi xuống bàn gọi rượu và bữa ăn. Chúng tôi càng bất ngờ thú vị khi thấy cô gái dọn bàn ở trong nhà ra tươi đẹp hơn cả hai người chúng tôi vừa thăm khen. Bạn tôi nói đùa bằng tiếng Việt:

— Bà Kiêu chung một mái nhà.

Rồi cao hứng gọi chai rượu Rosée Macôn, thứ rượu quý sản xuất ở địa phương này. Bà chủ đưa ra một chai rượu còn nguyên, mở trước mặt chúng tôi, nếm xem thử ngon không đã rồi mới rót cho khách, theo tục lệ lịch sự đối với khách uống rượu.

Cao hứng vì uống rượu ngon, nhìn người đẹp, chúng tôi ngồi giữa quê hương Lamartine, mà nhớ đến Lamartine. Bạn tôi ngâm vang bài thơ «Le Lac».

Khi đã ngà ngà, chúng tôi tự giới thiệu là một người Việt, một Nhật và một Tàu. Hồi chuyện mới rõ cô gái con bà chủ quán là một nữ sinh viên xóm La-tinh về quê nghỉ hè. Còn cô gái xinh đẹp dọn bàn không hề nói qua một lời, không đáp lại các câu pha trò của chúng tôi, chỉ hơi mỉm cười, và rất lễ phép.

Đến lúc tráng miệng, chúng tôi mời cả ba «Kiêu» cùng nâng ly.

10 giờ hơn, kẻ cũng đã khuya rồi, chúng tôi từ giả lên đường. Ra cửa tôi cất tiếng chào Elvire (một nhân vật của thi sĩ Lamartine) cô gái dọn bàn mới cười lên tiếng, vẫy tay chào chúng tôi. Mới rõ là ở trong quán, các cô không được cười với khách, để giữ cho không khí nhà hàng khỏi có vẻ lơ lửng.

Đêm mát lạnh, còn 100 cây số nữa đến Lyon, xe chở ba chúng tôi rờ rớm.

KỶ TỚI: Auto Stop: xe cộ

ĐỜI MỚI 78

Sở tay của một bạn gái Việt

ĐI DỰ HỘI NGHỊ HÒA BÌNH

của HỒNG THU

HỘI Nghị vận động Hòa Bình để xây dựng một Chính Phủ Liên Bang thế giới, họp tại Tòa Nghị Viện Copenhagen, thủ đô Đan mạch với 800 Đại biểu của hơn 30 nước trên thế giới.

Đại Hội khai mạc ngày 22-8-53 và đến 29-8-53 thì bế mạc.

Hôm khai mạc đại biểu các nước lần lượt lên diễn đàn.

Ngày 23-8, hội nghị bỏ phiếu chấp nhận những Chỉ nhánh mời, trong ấy có Chỉ nhánh Việt Nam và Đức được chính thức công nhận.

Ngày 24-8 bàn về sự cải tổ hiến chương Liên Hiệp Quốc vào năm 1955.

Ngày 25-8 bàn về việc mở mang các nước chưa được khai thác.

Ngày 26-8 Nói về vấn đề chiến tranh lạnh, tôi đã đem tất cả tâm lòng chân thành ra ngỏ cùng mấy chục đại biểu các nước trên thế giới. (1)

Ngày 27-8 tất cả đại biểu của hiệp hội nghị sĩ và đại biểu của phong trào hòa bình đều nhóm lại để biểu quyết các vấn đề.

Tối hôm ấy dân thành phố Copenhagen mời riêng các phái đoàn Nhật bản, Ấn độ, Cao ly, Tích Lan và Việt Nam đến Đại học đường thủ đô Đan mạch nói chuyện.

Sau khi đại biểu các nước lần lượt nói xong, tôi được mời lên diễn đàn. Đại biểu Việt Nam mà gọi đến cảnh đất nước đang sống trong vòng lửa đạn với bao nhiêu thanh niên ưu tú gục ngã ở chiến trường, tôi lên tiếp lời, mượn điệu nhạc xứ sở gọi đến những sự mong chờ của người dân bà trong thời chinh chiến. Bài «Hồn Vọng phu» tôi hát, không ngờ đã được thỉnh giả tán thưởng nồng nhiệt.

ĐIỀU làm cho tôi cảm động nhưt qua các buổi hội nghị, là tên Việt Nam được nhắc nhở đến với đầy cảm tình của các đại biểu ngoại quốc và trong dân chúng Copenhagen. Tôi đi đến đâu cũng được đón tiếp với nhiều thiện cảm.

Trên thế giới hiện thời, chỉ còn có xứ sở ta đang chịu cảnh đau thương của chiến tranh.

Báo chí ngoại quốc tường thuật về cuộc hội nghị này cũng nhấn mạnh

(1) Bài diễn văn «CHIẾN TRANH LẠNH» đã đăng ở Đời Mới số 78 tuần rồi.

ĐỜI MỚI 78

đến vấn đề hòa bình ở Việt Nam.

Hòa bình! Hai tiếng đầm thắm ấy, đến bao giờ xứ sở yêu quý của tôi mới được trông thực hiện?

Tôi chân thành cầu mong chóng chấm dứt cuộc chiến tranh thê thảm độc nhứt ngày nay trên trái đất, mà dân chúng Việt Nam đang phải chịu đựng.

Bà HỒNG THU

cùng viên Tổng thư ký Phong trào Vận động Hòa - Bình Thế Giới

CẢM TƯỞNG CỦA MỘT ĐẠI BIỂU Ý ĐỐI VỚI TIẾNG NÓI CỦA ĐẠI BIỂU VIỆT

của bà FERNAND, giáo sư phân tâm học

«Tôi đến đây để đánh chính nhiều thành kiến mà loài người đã sẵn có từ lâu.

«Cái thành kiến thứ nhất, cho rằng phái phụ nữ bao giờ cũng chỉ biết có tình cảm và không thể suy nghĩ với luận lý được. Thế mà từ nay đến giờ có một bạn gái đứng lên đây để bàn về vấn đề chiến tranh nguội, gạt tất cả những lý lẽ về cảm tính qua một bên, và chỉ dùng những lời của lý luận, mà đặt vấn đề biện luận một cách rất chắc chắn. Tức là đại biểu sẽ dùng luận lý học một cách thâm thúy và cao siêu. Đó phải chăng thành kiến của nhân loại đã có từ bao giờ về đặc tính của phụ nữ là một thành kiến sai lầm chăng?

«Thành kiến thứ hai là: «(tu tưởng phụ nữ thấp kém lắm, không thể nghĩ đến những vấn đề cao xa của triết lý được. Thế mà mấy phút trước đây chúng ta đã được nghe những gì? Có phải chăng là những tư tưởng triết học, bởi giản dị mà thâm thúy như thế? Có thể nói được rằng nhiều nhà triết học bên phái nam cũng khó quan niệm được những tư tưởng mà trong vài giòng thời đã bày tỏ một tâm hồn rất cao thượng mà chỉ có các bậc hiền triết mới có được. Người bạn gái vừa nói chuyện, đã đánh đổ thành kiến thứ hai này một cách văn hoa và nghệ thuật.

«Thật là một cái vinh diệu chung cho cả phụ nữ thế giới.

«Nhưng riêng về phụ nữ phương Tây của chúng ta, chúng ta lại đã động đến một thành kiến thứ ba nữa là: người phương Tây văn minh, tiến bộ hơn người các xứ khác mà họ cho là lạc hậu, rồi mang danh nghĩa của

thành kiến này, họ mới đi chinh phục các dân tộc khác.

«Thế mà hôm nay ta thấy gì?

«Ta thấy người phương Đông mà chúng ta cho là lạc hậu lại đưa ra những tư tưởng mà chúng ta phải tôn kính. Vì đó là những tư tưởng của những nhà hiền triết.

«Thế thì có phải thành kiến thứ ba cũng bị đánh đổ nốt không?

«Đúng về phương diện làm con người, tôi rất hài lòng và rất sung sướng được trông thấy 3 cái thành kiến ấy chỉ trong giây phút đã bị đánh đổ không phương trở lại được. Chính ba cái thành kiến ấy đã ngăn trở con đường tiến hóa của nhân loại.

«Hai thành kiến trước ngăn cản con đường của phụ nữ.

«Còn thành kiến thứ ba ngăn cản sự giải phóng của hơn một ngàn triệu người ở Á Châu và Phi Châu. Nay cả ba đều bị đánh đổ rồi thì tôi là người mến yêu nhân loại làm sao lại không vui mừng được.

«Diễn giả trước tỏ ý muốn kính phục người phương Tây, mà thật ra chính là người phương Tây phải kính phục người phương đông đó...»

BỮA TRẺ BƠ VƠ

(của họa sĩ Hsin-Po)

Trong lúc văn nghệ ở đó thành đang có một sự chuyển hướng, mặc dầu sự chuyển hướng ấy chưa được rõ rệt, mạnh mẽ vì lối đi cũng chỉ loanh quanh trong mấy thành phố nhỏ hẹp. Thị nhân đã bắt đầu cởi mở những ràng buộc cho thơ để cho thơ tiến kịp cuộc sống mới của dân tộc. Vài tác phẩm về nhạc vẫn cũng phân ảnh được không khí vui sống đang lên, ca ngợi được làn sóng dân tộc đang tiến tới, nhưng ngành hội họa ở thành hình như vẫn giữ chỗ nằm cách đây đã mười mấy năm, nghĩa là rất ít thay đổi từ đề tài, nội dung đến hình thức.

Mà hội họa cần đóng một vai trò rất quan trọng trong mọi cuộc thay đổi. Tác giả sưu tầm tài liệu này giới thiệu với bạn đọc và nhất là các bạn đã phụng sự về ngành hội họa hãy rõ vai trò của họa sĩ nước láng giềng trong cuộc cách mạng vĩ đại của nước họ.

1

Một nhà đại cách mạng, khi bàn đến hội họa có nói: «Điểm khởi hành của chúng ta là phải nhiệt thành phục vụ hàng hải dân tộc». Ngành khắc ở Trung hoa hăng hái và nhiệt tâm đã phục vụ dân tộc. Không phải bất ngờ mà ngành khắc đã chiếm địa vị cao ấy ở Trung hoa. Đã sinh đẻ trong dân chúng và hiểu rõ dân chúng, nghệ thuật của một nước có một nền văn hóa tế nhị cũng không vượt khỏi ngưỡng cửa những lớp lều tranh của người nông dân hoặc ngôi nhà tối tăm của người thợ.

Ngành khắc trở nên cột trụ tinh thần cho lý tưởng và cho việc tuyên truyền cách mạng, chống với sự đè nén, tham gia vào việc giải phóng đất nước, giúp vào việc kiến thiết xứ sở và trên đường đi, xây dựng căn bản thêm cho cuộc cách mạng nghệ thuật.

Trong mọi thời kỳ, trừ thời kỳ thuộc về ngẫu tượng giáo hay thiên chúa giáo, hội họa dành riêng cho một lớp người

NGÀNH HỘI HỌA BÌNH DÂN

ưu thế trong xã hội, sống cách biệt với dân chúng. Trái lại, từ lúc phát sinh đến nay, ở Trung hoa cũng như ở Pháp, ở Ý hay ở Đức, ngành khắc với sự định nghĩa của nó đã lôi kéo được một số đông khán giả.

Khắp các nước trong thời kỳ mà dân chúng nổi dậy, cũng không phải bất ngờ khi thấy sinh sôi nảy nở một số tranh vẽ đi theo với dân chúng tay cầm khi giới.

Thời Trung Hoa cổ, các tầng lớp, thì sĩ cũng vẫn dùng ngọn bút lông đỏ để viết, để vẽ, để tô điểm lên trên mặt giấy hoặc nền lụa. Suốt 15 thế kỷ rông, hội họa chỉ là nghệ thuật chiêm nghiệm, tế nhị. Mãi đến thế kỷ 14 và 15, chim chóc bông hoa, cá, và cả những bức chân dung được duyên dáng tô điểm trên những tấm lụa hoặc các bức bình phong thêu.

Trên mặt sứ đồ vờ cũng có bướm ong, có chuồn chuồn, có hoa sen nở trong khung cảnh cực kỳ nên thơ, có cầu uốn khúc bắc qua mặt nước... Dần dần, hội họa lấy đề tài quanh triều đình nhà vua, thu hẹp chân trời lại. Thế kỷ này qua thế kỷ khác, hội họa mất hết cả tính cách tự nhiên trở thành một nơi dồn ép tất thấy các công thức, hóa thành một thứ bất chuyển, cũng đề tài ấy lặp lại kỹ thuật đã có sẵn. Ngành khắc làm tròn một sứ mệnh khác.

Ngành này xuất hiện rất sớm ở Trung hoa. Vào cuối thế kỷ thứ 15, tranh khắc trên gỗ xuất hiện ở Bourgogne, cách trước đó bốn thế kỷ, ở Trung hoa đã có xuất bản những bản khắc gỗ về tranh tế lễ. Ngành khắc và việc in sách cùng ra chào đời cùng một ngày cũng như chữ viết và hội họa. Việc khắc lên gỗ dần dần cũng nhường chỗ cho việc khắc lên những tấm bia đá. Nghệ thuật này xét ra cần thiết cho các tầng lớp đã tìm hiểu cách khắc hình lên mặt đá. Những bức tranh có tính cách quý giá bành trướng mau lẹ và được một số đông quần chúng ham thích.

Rồi hội họa không những chỉ tô điểm tác phẩm kiệt tác về văn chương còn tô vẽ cho những truyện ngắn, những tiểu thuyết trình thám. Hội họa nằm trong trạng thái xuất thần nhập hóa, im lìm, những bức thủ ấn họa lại làm tròn nhiệm vụ trực tiếp và hữu ích.

Càng như những hình vẽ trong các tiểu thuyết sau này trong sách Phật, ngành khắc dính dấp với đời sống của dân tộc Trung hoa. Ở trong nước, kịch trường chiếm một địa vị quan trọng, các lớp kịch được dựng khắp nơi thôn xóm, các hình vẽ trong sách đưa một tiếng nói mạnh mẽ, kích thích dân chúng, tác động cũng như điệu bộ của diễn viên trên sân khấu, đưa ra một sức

mạnh anh hùng ca, phản chiếu được nỗi áp bức của những thế kỷ dưới thời phong kiến đượm không khí giết chóc, những trận tàn sát nhau, những vụ sát nhân ghê gớm. Với tinh thần hiện thực và đã kích sâu sa, các bức tranh không đem xia đến việc châm biếm hơi hợt, một sự trái ngược rõ rệt, hội họa xây dựng một cách ẻo lả tựa như mặt nước hồ ao im lìm không gợn sóng, thoải thoải như một thân cây, và những bức tranh khắc vô danh lại lột tả được giọng máu tuôn chảy dưới thời kỳ phong kiến và những tấn bi hùng kịch trong dân chúng.

Khoa học đòi hỏi một sự ăn đúng nhịp, những bản khắc cũng đưa ra được kịp thời. Ngành khắc đi theo với những bài của các nhà bác học về những pháo đài, phác họa cần thận loài vật, cây cối, đá và khí giới.

Nghệ sĩ cần phải có khiếu mẫu. Nhìn trong sách có hình vẽ, họ bắt chước tô màu, bắt chước vẽ.

Đến thế kỷ 17 xuất hiện những bản khắc màu, nghệ thuật này tuy cổ lỗ nhưng phong phú, tiến vùn vụt.

Những hình ảnh và đạo giáo với màu sắc sắc sỡ được treo trong nhà dân chúng và trong các đền đài. Những bức vẽ này được in ra nhiều không đếm được. Hàng ngàn nghệ sĩ và thợ học nghề khắc, một nghệ thuật mà người thợ in cũng đóng góp kể từ giấy in màu mè do tay anh đưa ra với màu sắc đậm hay nhạt tùy ở anh trang trải.

Đến thời kỳ những bản khắc bỏ những lề luật còn rớt lại.

Dân chúng nổi dậy, tranh đấu giải phóng, luôn luôn chọn ngành khắc để làm sống mãi mãi hình ảnh của một thời oanh liệt. Không phải chỉ vào đầu thế kỷ thứ 19 mới có những bức tranh của Goya, cũng không phải năm 1818 mới có những tranh li-tô của Daumier hay những bức tranh trong trận chiến tranh năm 1870. Ở Ba Lê, vào thế kỷ thứ 16, trong những tiệm ở đường Montorgueil gần Halles, sau này trong những cửa hàng nhỏ ở đường Saint-Jacques đã có từng nhóm

GIANG TÂN sưu tầm
(Xem tiếp trang 32)

BỜ MỎI số 78

HUY hoàng... Sầu lạn... Mê hồn... Bao nhiêu hình dung từ tỏa ra như những vì sao sa, làm choáng mắt các bạn thân của anh Tư. Và đồng thời cũng bao vây các bạn thân của anh Tư. Làm cho họ sa lầy trong vùng bùn tự ái...

— Vì sao vậy, thưa các anh em?

Giọng anh Tư lúc phần khích sang sảng, lúc hoài nghi mai mỉa, lúc mũi lòng ám u:

— Vì diễn viên chúng ta đã đâm đuối trong vực thăm tự ái hay nói cho đúng, là chúng ta, nhất là các anh các chị diễn viên nổi tiếng (!) đều được quần chúng thời phong lên to quá, thành thử, trừ một tối thiểu số, ra thì ai nấy đều đương đương tự đắc cho mình là giỏi là ghê lắm... khi được công chúng hoan nghinh. Được hoan nghinh là vì chúng ta đã diễn nổi những vở... « huy hoàng, sầu lạn, mê hồn » và những gì gì nữa đó. Say thành công là hợp lý, là chính đáng lắm. Song, hỏi những ai là hạng người không muốn tự mình lừa bịp mình! ta hãy bình tĩnh mà tự kiểm điểm xem, trong đời nghệ sĩ của ta, ta đã diễn được những vở nào thật « ra trò » thật « ra hồn » chưa?

Đoàn Sơn ca ngơ ngác ngó nhau, sượng sùng, bẽn lèn. Tiếng anh Tư ngọt dịu:

— Tôi xin cung kính nhắc lại lời của một người anh cả: « Đồng chí hỏi tôi có thỏa mãn với nghệ diễn viên không? » Có chứ. Vì suốt một kiếp kéo tơ, tôi đã thủ được một vài vai « ra gì lắm lắm », song toàn là nhân vật trong các vở kịch cổ thời. Còn trong kịch mới, tôi tự hào là « cảm » nổi một vai « ra mè » ở trong *Lối vũ*, đạo 1945-46 ấy mà, nhưng mới đây nghe nói *Tào Ngưu*, tác giả *Lối vũ*, lại đi « ly dị » với kịch bản xuất quỷ nhập thần kia mất rồi (vì cho vở đó không được sát thực tế: vở đó mắc bệnh « đại khái không sai », bệnh « phỏng chừng ») nên nói thật là chán thành với đồng chí, sau ba chục năm lăn lóc trên sân khấu cải lương tôi vẫn còn hậm hực là vì cải lương chưa sản ra được kiệt tác nào: cải lương chưa có vở kinh điển. Mà đã không có vở kịch điển thì cải lương khó mà có được giá trị lịch sử, nghĩa là « nó » không vào được lịch sử, nó không « thọ » đâu.

Các bạn anh Tư rầu rầu ngó nhau. Không khi đượm màu tang tóc. Nhưng anh Tư đã vội « lên giây cót » anh chị em đồng thuyền bằng một câu son sắt:

— Cải lương đã thành một giá trị lịch sử rồi, các đồng chí ạ. Chúng có là, trong cuộc thử thách vĩ đại của dân tộc, về mọi mặt kinh tế, chính trị, quân sự, văn hóa, luôn mười năm nay chúng ta đã thực nghiệm, đã « đánh giá lại » tất cả mọi giá trị cổ truyền thì, riêng về đất sân khấu, chúng ta thấy gì? Chúng ta thấy, qua một giai

BỜ MỎI số 78

★ của HÀ VIỆT PHƯƠNG ★

đoạn Tường, Chèo và Cải lương nữa, bị lên án là « lạc hậu, phong kiến, phản động » lên án oan thì gần đây, một cán bộ phụ trách văn nghệ ở bên kia đấp cầu, giữa lúc ngồi « xử án các vở ca cải lương », đã rùng mình trước cảnh Trương quán Thụy gặp Thôi Oanh Oanh (trong kịch bản « Mái Tây Hiên ») mà tâm sự cùng tôi: « Cậu ạ, lý trí mình thì phản đối cái mầm họa lãng mạn « cầu ra phóng đảng » này, nhưng cậu xem kia kia... »

Tôi nhìn vào mặt « con người cán bộ ấy », rồi tôi lướt qua nét mặt của khắp cả cái lớp người « trung kiên » kia thì, thưa các đồng chí, tôi đã thấy gì?

Một tiểu đồng, thường thủ vai Lý Na Tra (thầy Bích Thuận) « dâng » anh Tư một ly nước cam nguyên chất. Giọng anh lên bực « Rẻ đại thanh »:

— Tôi thấy... « ngọn đèn khi tỏ khi mờ, khiến người... » mà đây toàn là hạng chiến sĩ trung kiên cả — thầy thầy đều ngáy ngất. Khiến cho anh cán bộ của tôi phải hạ câu quyết nghị: « Phải giữ ca cải lương: « nó vào » nhân dân rồi, anh ạ. Ta lấy nó làm phương tiện, làm « cổ xe » chở tư tưởng mới. Mà « nó vào » nhân dân thì tức là « nó vào » lịch sử rồi, còn gì nữa, các đồng chí?

Lần đầu tiên, khuôn miệng chữ nhật của anh Tư phác mạnh một nét chệnh chệch. Động hạ xuống cùng « Rẻ tiểu thanh »:

— Thực vậy. Ca cải lương đã có một số vở đã xứng đáng là những vở tương đối có giá trị lịch sử, vì vở đó đã « vào » nhân dân, nghĩa là rung động, nghĩa là vào « hình trung đã cảm hóa » nhân dân, rất sâu xa rồi. Đến đây cần lại phải sửa chữa lại một điểm lệch của lịch sử văn nghệ: tại sao người ta nòng cùn chỉ nhờ đến một « Hồn bướm mơ tiên » mà người ta lại quên một « Mái Tây Hiên »? Người ta đây là nhà phê bình viết sử văn học. Tại sao người ta nhắc đến một « Con đường cùng » của N.C. Hoan mà

người ta không tính đến một « Những kẻ vụt đi » của Lê Hoài Nở? Lỗi lầm đó, rồi đây ta sẽ bàn tới. Vì, *Mái Tây Hiên* tại hại cũng chẳng kém gì *Hồn bướm mơ tiên* tại hại trong việc giáo hóa thanh niên, xúi họ rơi vào hố trụy lạc tinh thần. Và « N.K.V.D. » cũng gây nổi một phần nộ cách mạng, nếu không hơn thì cũng ngang với G.D.C. Bây giờ, tạm đóng dấu ngoặc mà nhận rằng: Ca cải lương đã sản ra nổi một số rất ít tác phẩm kinh điển rồi; nghĩa là « nó » dựng lên được một số nhân vật điển hình của thời đại (thời đại bán phong kiến, bán tư sản, thời đại nô lệ đại tư bản)...

— Như vậy thì khoái lắm nhỉ?

Hiền hoà đưa mắt trả lời cô em út trong đoàn, anh Tư nhấn mạnh:

— Khoái chứ. Nhưng nên nhớ là chính anh Tư Chơi và anh Tư Trang đang lo hết sức cho tiền độ cái « nghề » của chúng mình đây: thiếu vở.

Anh Tư « chúng em » kiểng gót ngó qua những mái tóc ươm tơ, mà « nói với lịch sử » rằng:

—... Hỡi hỡi! những ai là đồng hội! hãy rán uống nước lã mà sáng tác đi, nếu các bạn muốn cứu sống cho nghề đang lâm cảnh tắc hậu... Các đồng chí, Nghề chúng ta đang ngắc ngoải vì, ngày thơ mà nhận rằng: Nghề chúng ta với sinh khí đi nhiều lắm rồi: với sinh khí vì với chiến sĩ: với chiến sĩ vì thiếu lòng tin ở nghề (nhũ anh Cả Tư Chơi của chúng ta). Vậy thì điều cần nhất cho việc cứu nghề là lòng tin: Có tin tưởng thì mới sáng tác... ra trò được... Vì sáng tác đã là chuyện khó; mà sáng tác Văn Nghệ lại là chuyện khó hơn: trong Văn Nghệ, sáng tác kịch lại là khó nhất.

— Vì sao vậy, thưa anh?

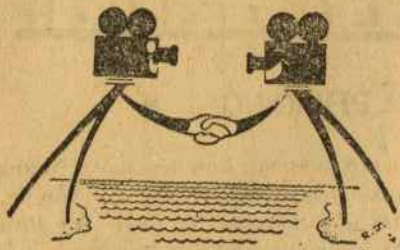
Tia mắt sáng của « người anh » sười ăm lòng em nhỏ, trong khi từng âm thanh mịn mẫn ve vuốt lòng các em:

— Vì muốn một vở kịch ra trò phải có đầy đủ bốn thứ giá trị sau đây: Một là giá trị xã hội hay là giá trị chính trị cũng thế; hai là giá trị ngoạn mục hay là giá trị đẹp mắt; ba là giá trị kịch tính hay là giá trị ly kỳ; bốn là giá trị văn chương hay là giá trị... « hay quá! » theo đúng lời phê phán của khán giả

(xem tiếp trang 28)

TINH THẦN PHIM VIỆT NAM

của Hoàng thu Đông

CHÚNG ta đã xem những phim Ý, Pháp, Mỹ, Thụy điển, Mễ tây cơ, Đức, Nhật và đều nhận thấy rằng phim giá trị của mỗi nước nói trên đều mang riêng bản sắc đặc biệt của từng dân tộc. Nhất là phim Ý, từ sau chiến tranh thứ hai, đã nổi bật trên màn ảnh quốc tế, vì ấn tượng riêng biệt và tính chất xã hội của nó. Giá trị của phim Ý đại lợi ở chỗ đã phản ánh được đời sống thực của dân chúng nước họ, của con người hiện đại nói chung.

Và phim Ý đã đạt tới mức nghệ thuật vì đã nói lên được tiếng nói thực tế.

Có người cho rằng qua bao nhiêu đau thương của phát xít của chiến tranh, tinh thần dân tộc Ý đã biểu hiện tất cả sức mạnh sáng tạo lên trên màn ảnh, nghệ thuật đại chúng nhất.

Cũng như có người bảo là mặc dầu đầu hàng không điều kiện sau hai quả bom nguyên tử nổ tung trên đất nước mình, tinh thần dân tộc Nhật vẫn tỏ ra bất khuất trước kẻ chiếm đóng, ở trong phim Rhasomon.

Đánh giá một cuốn phim, ngoài kỹ thuật dàn cảnh, quay phim, biểu diễn... không ai có thể chối cãi rằng phần tinh thần quyết định lớn lao hơn hết. Nghĩa là cốt chuyện phim phải chứa đựng một giá trị. Mà giá trị đó là dân tộc tính.

Nhiều bằng chứng về điện ảnh ngoại quốc đã cho chúng ta rút lấy những kinh nghiệm quý giá, khi bàn đến chuyện làm phim Việt Nam.

Hiện thời, như chúng ta đã biết là về phần kỹ thuật điện ảnh — bao giờ cũng định đoạt một phần lớn hình thức cuốn phim — người mình đang còn ở giai đoạn mới. Yếu điểm của phim Việt Nam là ở đó, nhưng về mặt tinh thần, chúng ta có thể mạnh dạn mà nói rằng người Việt không thiếu.

Đó là vấn đề chính đặt ra với tất cả những nhà thực hiện phim Việt Nam hiện thời.

— Làm phim cho ai ?

Hàng vạn con người đêm đêm vào ngồi trước màn ảnh các đô thị trong nước đều sẵn sàng để mà xem phim Việt Nam. Họ muốn gì ?

Lẽ tất nhiên là sau khi đã biết qua các phim nước ngoài rồi, quần chúng không chờ đợi ở phim Việt loại mô phỏng, bắt chước với một tinh thần mất gốc, xa lạ với người Việt Nam. Khán giả trong nước cũng không đòi hỏi thứ phim thực hiện với một quan niệm bừa bãi của bọn đầu cơ nghệ thuật điện ảnh.

Tóm lại là những phim có tính cách « giấy bạc giả » trên màn ảnh, dù mang tên Việt Nam cũng không thể lừa dối được dân chúng.

Các nhà làm phim Việt Nam cần ý thức về các điểm đó trong khi xây dựng nền tảng cho một nghệ thuật mới.

Nghệ thuật điện ảnh không phải là một môn tiêu khiển suông để giết thời giờ của hạng người sẵn tiền, thì cuốn phim không phải là trò bán vui để kiếm lời.

Hơn tất cả mọi ngành văn nghệ khác, chớp bóng có một tác động mạnh mẽ nhất trong quần chúng. Bởi vậy, tinh thần chứa đựng của một cuốn phim là điều hệ trọng mà người thực hiện không nên xem thường.

Tác phẩm điện ảnh cũng như các tác phẩm nghệ thuật khác không thể phủ nhận nhiệm vụ hướng dẫn công chúng của nó. Lẽ tất nhiên là chúng ta không kể đến những phim chiếu theo thị hiếu hạ cấp, đầu độc khán giả của các tờ rớt chớp bóng nước ngoài, chỉ xem màn ảnh là một thị trường để trục lợi.

Điện ảnh Việt Nam sẽ trở nên một kỹ nghệ khi mức sản xuất cung cấp được đầy đủ cho sự đòi hỏi của công chúng màn ảnh, khi đã có thể cạnh tranh với phim ngoại quốc chiếu ở trong nước.

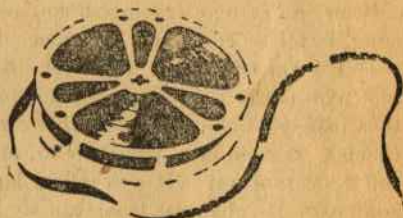
Muốn đạt tới chỗ đó, phim Việt Nam trước hết phải có riêng giá trị về phẩm để đảm bảo cho sự tăng giá về lượng. Vấn đề cốt yếu ở đây cũng vẫn là bản sắc, tinh thần phim Việt Nam.

Một người bạn từng học hỏi và thực hành kỹ thuật điện ảnh ở ngoại quốc về, đã ngỡ sự thắc mắc trong một câu nói :

— Bây giờ làm phim Việt Nam theo đường lối nào đây ?

Dù ở dưới hình thức nào, phim Việt Nam hiện thời có lẽ không có con đường nào đúng mực hơn là dân tộc.

Chúng ta chân thành mong các phim Việt Nam sẽ chiếu trên màn ảnh gần đây phản ánh được bản sắc của dân tộc.

Giới thiệu nhạc mới

Chúng tôi vừa mới nhận được :

— **Tiếng gà gáy sáng của nhạc sĩ Lê Cao Phan** một tập nhạc gồm có những bài hát cho trẻ em.

— **Cây dưới trăng lời và nhạc của Lê Cao Phan.** Cả hai tác phẩm trên đây đều do tác giả gửi tặng.

Vậy ấn cần giới thiệu cùng bạn đọc.

Đời Mới

Bắt đầu từ 1-10-53 ĐỜI MỚI số 79 khởi đăng :

NGƯỜI VẮNG MẶT

chuyện phim Việt Nam

do Hoàng Thơ trình bày

với sự cộng tác của họa sĩ Hiếu Đệ

Một câu chuyện xảy ra giữa cảnh đồng ruộng ở tỉnh nhỏ. Một tấn kịch của thời đại

ĐỜI MỚI số 78

NGHỆ THUẬT SÂN KHẤU

LỀ LỜI LÀM VIỆC CỦA NHÀ ĐẠO DIỄN

Của HỮU HẠNH CHI

Tặng các bạn phụng sự sân khấu Việt Nam

TRONG số trước, chúng ta đã biết rõ sự cần thiết của Đạo diễn với kịch trường, và nhiệm vụ của nhà đạo diễn trong lúc trình diễn một vở kịch. Nhưng muốn làm tròn nhiệm vụ của mình, nhà đạo diễn phải vạch kế hoạch và tiến hành công việc như thế nào ?

Đó thực là một vấn đề rất khó trả lời. Và lại, muốn trả lời dứt khoát, còn cần phải tùy theo lẽ lối làm việc và thái độ nghiêm cứu của nhà đạo diễn nữa.

Có nhiều nhà đạo diễn thích bắt đầu bằng cách vạch rõ một kế hoạch đạo diễn trên giấy tờ, viết hẳn ra cả một biểu đồ tỉ mỉ về công việc phải làm. Nhưng, lại có nhiều nhà đạo diễn làm việc hoàn toàn tùy cảm hứng và trực giác, vạch một kế hoạch tưởng tượng trong đầu óc mà thôi.

Trong bài này, tôi đưa ra ba lẽ lối đạo diễn của ba nhà đạo diễn tâm tiếng trong kịch trường thế giới làm tiêu biểu, với những phương pháp đạo diễn khác nhau.

— Nhà đạo diễn Stanislavsky, bao giờ cũng vạch ra một kế hoạch đạo diễn tổng quát, bao gồm đến cả những động tác cần thiết của từng diễn viên. Hiện đến nay, nhiều nhà đạo diễn kịch cũng còn làm việc theo lẽ lối ấy. Sau một đời đạo diễn và nghiêm cứu, Stanislavsky để lại nhiều sách lý luận về nghệ thuật kịch trường rất có giá trị.

— Nhà đạo diễn chuyên môn Meyerhold có lẽ lối làm việc trái hẳn với Stanislavsky sau khi đã chọn được vở kịch, ông Meyerhold chỉ cấu tạo kế hoạch làm việc trong trí óc, chứ không hề đặt bút viết một chữ nào.

Theo ông, « tư tưởng một khi đã viết ra hình, có thể sai lạc cả » nên không bao giờ ông ghi chép, mà cũng không viết ra tác phẩm nào để đưa ra một lý luận về đạo diễn. Chỉ những người học trò và những đoàn kịch đã trình diễn dưới sự chỉ đạo của ông có ghi chép lại ít nhiều tài liệu quý giá mà thôi.

Sau này điều hòa những ưu điểm của phương pháp đạo diễn nói trên, ông Dantchenko sáng tạo một phương pháp đạo diễn với một quan niệm mới.

Ông Dantchenko làm việc như thế này :

1) Trước tiên, chú trọng tư tưởng của kịch bản :

2) Xét khả năng về nghệ thuật của đoàn kịch sẽ trình diễn ;

3) Chú trọng đến ý thức của thời đại đối với kịch bản.

ĐỜI MỚI số 78

4) Sau cùng, vạch một kế hoạch tỉ mỉ, chu đáo về đạo diễn.

Bản chất của mỗi loại kịch, mỗi vở kịch, đòi hỏi một phương pháp biểu hiện riêng, tự nó có một phong cách riêng ; nhưng ông Dantchenko chủ trương rằng : dù phương pháp biểu hiện, và phong cách của vở kịch thế nào đi nữa, nhà đạo diễn cũng không thể quên những điều kiện của sân khấu, trên đó vở kịch sẽ được trình diễn.

Còn đối với phương pháp sáng tạo nghệ thuật diễn kịch, nhà đạo diễn Dantchenko có một ý kiến rất rành mạch : Kịch là một nghệ thuật tập thể (tức là do toàn thể người cộng sự), mà cả nhà đạo diễn và nhà sáng tác kịch cũng phải góp phần xây dựng kế hoạch trình diễn. Những diễn viên không thể không biết đến kế hoạch của nhà đạo diễn, cũng như nhà đạo diễn cần biết điều hòa, kết hợp tất cả các bộ phận công tác mới gọi là một công việc thống nhất được.

Nên, khi phụ trách trình diễn kịch, ông Dantchenko xúc tiến công việc đạo diễn theo một lẽ lối như thế này :

A. — Chọn lựa kịch bản ; công việc này cũng phải là công việc chung của tất cả những người cộng sự, kể cả người giám đốc nghệ thuật và nhà cổ vấn văn học của kịch viện nữa :

B. — Chọn được kịch bản xong, mời tác giả đến đọc lớn kịch phẩm của mình cho tất cả mọi người nghe. Mọi người đều phải lắng nghe kỹ càng. Tác giả vở kịch đọc xong, nếu một số đông không bằng lòng thấu nhận vở kịch ấy, thì vở kịch ấy xem như bị loại. Còn nếu số đông chịu nhận vở kịch, thì người giám đốc nghệ thuật của kịch viện chọn một nhà đạo diễn để giao trách nhiệm.

C. — Sau khi nhận trách nhiệm, việc đầu tiên của nhà đạo diễn là thảo ra một tờ tường trình rõ ràng, tỉ mỉ, ghi những điểm theo kiểu mẫu như sau :

1) Vấn đề kịch bản ;

2) Ý nghĩa của chủ đề vở kịch ;

3) Ý nghĩa về xã hội của vở kịch ;

4) Thể hiện những điểm chính về ý nghĩa xã hội của kịch bản.

5) Những yếu điểm về hình thức biểu hiện :

a) Nguyên tắc ;

b) Phương pháp làm việc của diễn viên ;

c) vấn đề phân vai cho diễn viên, d) nguyên tắc về biểu diễn, về đồ thoại và về sự di chuyển của diễn viên trên sân khấu ;

e) trình độ quần chúng (khán giả) ;

f) sáng tạo phương pháp đạo diễn.

6) Bố cảnh :

a) cách cấu tạo ;

b) kiến trúc ;

c) màu sắc.

7) Kết hợp những ấn tượng về diễn xuất.

8) Các thứ dụng cụ cần dùng trong sự trình diễn và ý nghĩa của nó.

9) Phục trang và hóa trang.

10) Vấn đề phối hợp của âm nhạc.

11) Khắc phục những khuyết điểm đã phạm phải trong lần trình diễn trước (nếu vở kịch đã được trình diễn qua một lần rồi).

12) Đường lối của vở kịch như thế nào ?

13) Phân tích nội dung và ý nghĩa của từng màn kịch.

Thảo xong bản tường trình ấy, nhà đạo diễn mới những người cộng sự họp lại để bàn luận về những điểm đã nêu ra. Cả tác giả vở kịch cũng được mời đến họp. Nếu tác giả vở kịch không đồng ý với nhà đạo diễn về điểm nào, thì phát biểu ý kiến của mình, để tất cả mọi người bàn xét lại.

Sau khi mọi người đã đồng ý hoàn toàn về kế hoạch làm việc ấy, thì đạo diễn mới khởi sự, và toàn quyền phụ trách mọi việc.

Tuy thế, trong thời kỳ diễn tập, nhà đạo diễn phải luôn luôn hội ý với những ủy viên của ban tổ chức để trao đổi ý kiến ; những cuộc hội ý này thường đặt sau lúc diễn tập xong một màn kịch. Những ủy viên có thể đưa ra những ý kiến, nhận xét của mình ; nhà đạo diễn có đủ tự do nhận hay không nhận những

(xem tiếp trang 31)

SAY

T A tiếc một thời xưa nhưng lựa
Thương hoài một thuở vênh vang
Chừ đây ta quyết tìm hoan lạc
Cho phi những ngày sống dọc ngang...

Ta tìm triết lý trong ly rượu
Quan niệm cuộc đời giữa nem, bia
Ngoài kia khối tửa cần chi biết
Rượu tàn, nhạc lịm để say sưa...

Rượu dâng men
Nhạc vang ngân yêu điệu
Hoa giấy tung lên
Những bộ mặt đỏ ngầu
Sắc lên màu cuồng loạn
Ai nghe qua nhịp cười điên dại
Tiếng súng lạnh lùng
Ôi! thấy rồi!..

— Thôi mà nghe ta kể
Xưa kia, gia đình ta
Công hầu, vương bá
Lên xe xuống ngựa
Đời ta không có chút thương đau

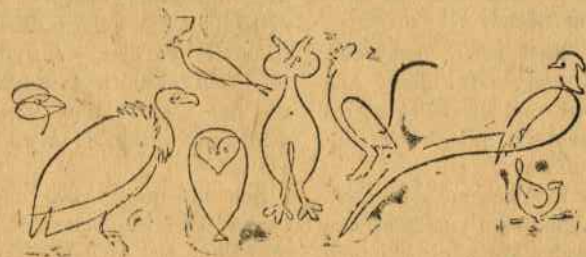
Quê ta
Ruộng thẳng cánh cò
Đồng trên thửa dưới
Mặc muốn người khổ, lạnh, đói, no...

Ha ha!
Chừ đây ta nhớ thời hoan lạc
Ta tiếc một thời ôi! hiền ngang!..

Say nữa
Say vui
Không cần chi cuộc thế
Ai nói ta là trai thế hệ
Rượu ngát tay ngà biết dâng ai
Ai biết chơi bằng ta
Ai biết sống như ta
Ha ha!

Say là quên hết cuộc đời
Say nhiều ta thấy đất trời cũng xoay...
Hân gục đầu trong vũng rượu
Giữa khúc nhạc yêu thương
Những thân người lẻ lữ
Ngoài kia... mờ quê hương...

PHONG SƠN

GỬI NGƯỜI EM CHÂN TRỜI

EM ở tận bên kia chân trời,
... xa cách lắm.
Em vui đồng nội gió ngàn khơi,
Anh bặt bưng giữa bốn tường vôi xám.

Cùng tắm lòng sắt son,
Hiển mình cho nghĩa vụ,
Dù sông cạn núi mòn,
Đôi ta rồi đoàn tụ.

Hẹn một hôm nào hết cách ngăn,
Đường vui lối mở rộng thênh thênh.
Anh gấp tay em trong hoa nở,
Đang tay mừng gọi: « Em của anh. »

Cùng tắm lòng sắt son,
Máu sôi reo hăm hở;

Hiếu nhau trong gian khổ
Của một trận sống còn.

Anh biết rằng anh sẽ trung thành,
Em kiên cường, em trong trắng của
anh!

Em sẽ không quên lời chung thủy,
Lòng còn ghi tiếng hát « Đội anh »

Cùng tắm lòng son sắt,
Xanh xanh đôi mái đầu;
Chúng ta dù cách trở
Mất mãi chẳng xa nhau!

HOÀI DƯƠNG

VĂN NGHỆ DÂN TỘC

MÀU SẮC DÂN TỘC

Ở phần trên chúng tôi đã nói đến
chiều hướng và sự phân hóa của nền văn
nghệ dân tộc. Nền văn nghệ V.N. cần xây
dựng thêm, đem ra nghiên cứu, vì nói
đến văn nghệ là nói đến tâm lý, tình
cảm của con người.

Một văn nghệ phẩm được nhiều người
yêu chuộng, hoan nghênh, say mê nó
phải chăng đã khêu gợi được xúc
cảm trong tâm hồn họ? Càng được
nhiều người khen ngợi, tác phẩm càng
có giá trị nghệ thuật cao và có khi được
xem là đặc sắc của thiên tài. Nghệ thuật
bất diệt là kết tinh của thiên tài trong
thời đại, là kết tinh tinh cảm và tư tưởng
của nhân loại trong thời đại, mà đời sau,
vẫn còn sống trong tâm hồn của họ
người. Như những bản ngân hoặc dài
trong loại nhạc cổ Việt nam, đến nay
vẫn còn công dụng và có giá trị nghệ
thuật sâu sắc. Nhà nghệ sĩ không thể bỏ
qua không nghiên cứu, tìm tòi, học hỏi
những nét hùng mạnh, du dương, đau
khổ, oán hận, hoặc vui mừng, diễn tả
sự sống của dân tộc ngày xưa.

Con đường sống của văn nghệ ở trong
sự tranh đấu giành quyền sống của dân
tộc. Dân tộc của một thời qua, nay vẫn
còn phảng phất hương vị nồng nàn nó gợi
cho ta niềm thông cảm thiêng liêng và
hùng cường, làm sao lại không có những
tác phẩm biểu hiện cho sức sống hùng
mạnh của dân tộc? Trái lại người ta thấy
rất nhiều, vô số văn nghệ phẩm thật
không còn là phẩm, mà chỉ là một số
không lồ chồng chất để chờ chết trong
thời gian. Màu sắc dân tộc phai mờ dần
trong trí não của người, chỉ còn gương
gạo trong vài nét ẻo là đáng thương tâm.

Màu sắc dân tộc hiện đang còn tồn tại.
Nó ở trong lòng của mọi người Việt, yêu
chuộng cái đẹp, kính trọng cái thiện
đáng kính, nhìn mình để nhớ người,
nhìn người để học cái hay về cho mình.
Màu sắc dân tộc còn nhiều trong sự sinh
hoạt hằng ngày của xã hội. Chúng ta có
thể tìm thấy với tấm lòng chân thành để
tò mò bức ảnh « Việt Nam » với những
màu sắc đẹp đẽ của nó.

CHÚNG TA ƠI HỌT VĂN CHUỖ
TIỀN HOA CỦA XÃ HỘI

ANH em văn nghệ sĩ thường gặp
nhiều hoàn cảnh khổ tâm, bức bối, có lúc
ta tự hào rằng ta trung thành với tình
cảm ta trong lúc sáng tác văn nghệ
phẩm; sự thật có như thế. Nhưng ta quên,
có những lúc con người trung thực ở ta
bị hoàn cảnh bên ngoài xuyên tạc đi, nó

ĐỜI MỚI 78

XÂY DỰNG NỀN

VĂN NGHỆ MỚI

của TRUNG ĐỨC

làm cho ta say mê trong mộng tưởng. Có
khi lại nhìn cái xấu xa ra cái đẹp, cái đẹp
thành cái xấu. Nghệ sĩ bị bắt buộc phải
đổi mình để đưa người đời đến cõi mê ly
không tưởng, hoặc đi xuống cõi đời buồn
bã đầy đau thương.

Những tầng lớp người trong xã hội
sống khác nhau trong cảnh ngộ khác nhau,
mọi người ai cũng có cách nhìn cảnh vật
riêng theo ý muốn của mình. Chỉ nói về
mặt tình cảm thôi, có những lúc ta cười
trên cái khóc của thiên hạ. Có người toan
muốn tự tử để chôn vùi cuộc đời mình
đi, lại có người muốn tha thiết sống và
yêu đời. Có người ích kỷ lại có người vô
tư. Làm sao ta có thể nhận rằng sự thật
là ở đâu? Cảnh vật này thay đổi tùy ý
muốn của ta hay là ta phải nhìn cảnh vật ấy,
diễn đạt nó lại một cách đẹp đẽ và đúng
với sự thật mà ai ai cũng nhìn nhận.
Chẳng những thế thôi, trên đời này có biết
bao sự thật không là thật. Nghệ sĩ phải
biết nhìn và có nhiệm vụ làm cho sự thật
hiện lên trên cuộc đời với bao tia sáng trần
nhạ sống của loài người. Những tia sáng
trần ngập nhạ sống, đó là chiều tiến hóa
của xã hội. Nó là điều kiện tất nhiên của
cuộc đời.

Nói đến văn nghệ không chỉ để nói đến
tình cảm suông ở trên khơi cuộc đời,
không chỉ mơ mộng trên những tầng
mây, mà văn nghệ còn có nhiệm vụ lột
lật tất cả cuộc đời phức tạp trong xã hội.
Nếu không có cái thực tế về những người,
cảnh, vật, và những sự kiện xã hội liên
kết chặt chẽ với nhau, trải qua thời gian,
thì làm thế nào có văn nghệ được? Bởi
cảnh, nhân vật, sự kiện xã hội là bộ
xương sống của một tác phẩm văn nghệ.
Một nền văn nghệ khoa học đại diện xứng
dáng cho dân tộc, nếu nền văn nghệ ấy
nắm chắc được thực trạng của xã hội và
hiện thực một viễn ảnh cao xa hơn. Nghệ
sĩ trung thành với thời đại, trung thành
với sự thật, của khoa học, tức là trung
thành với nghệ thuật vậy.

C - MUỐN THÀNH CÔNG, VĂN NGHỆ
PHẢI ĐI VÀO LÒNG CỦA MỌI NGƯỜI

CHÚNG ta đã biết văn nghệ là ngành
hoạt động về tình cảm và tâm lý người

ĐỜI MỚI 78

Vai trò văn nghệ phải thêm khó khăn
khẩn trương nếu phải làm cho mọi
người được toại nguyện, thường thức được
giá trị cao quý của văn nghệ là thông
nhất các mâu thuẫn vật chất nói trên để
đưa tất cả vào cõi êm đềm nhất của tình
cảm là trái tim. Bị quyết thần diệu ấy làm
cho văn nghệ thâm nhập vào lòng người
một cách sâu sắc, mạnh mẽ. Do đó văn
nghệ đi đến mức tuyệt diệu, vì nó phụng
sự cho nhân loại mỗi tình thanh cao,
mỗi hoài mong tốt đẹp.

Trong phần « xây dựng nền văn nghệ
mới », chúng tôi chỉ nói đến những điều
kiện bao quát cốt ý để bạn đọc nắm lấy
những nét chánh của vấn đề. Về phần sau,
chúng tôi sẽ đề cập đến nhiều điểm cụ
thể hơn.

Nói tóm lại, chúng tôi có thể nhận rằng
xây dựng nền văn nghệ mới là:

1) Tìm những màu sắc còn tồn tại
phong phú trong sự tranh đấu của dân
tộc;

2) Tô điểm bằng màu sắc dân tộc vào
cuộc đời thật, để cho văn nghệ có một
cơ sở dựa trên căn bản thực tế của xã
hội;

3) Làm thế nào cho văn nghệ thành
công, là diễn đạt được tình cảm đi vào
lòng của mọi người khao khát cái gì gần
với họ, cảm cái gì làm cho họ thấy được
sự thật, và họ là những người luôn luôn
muốn tìm một chân lý cao thượng.

IV - HÌNH THỨC VÀ NỘI DUNG

CHÚNG tôi hi vọng sẽ cống hiến
cùng bạn đọc một hứng thú trong suy
luận. Hơn nữa chúng tôi thành thật nhận
rằng chúng tôi chưa thấu đáo hết mọi
mặt của vấn đề, chúng tôi rất chờ sự góp
nhận ý kiến hay của quý bạn. Chúng tôi
xin đưa một quan niệm về hình thức và
nội dung.

Bây giờ đến con Tô đọc đây!

— Một kẻ phạm tục đang ở trước mặt Sư Cụ.

— Thầy đã đau đớn tinh thần lẫn cuộc sống của con cái...

Sư cụ cúi sắp mình giữa Đạt Thành và Minh đang xung đột

Hai nhà sư đi vào phía bên phải báo tin khách đến. Tâm từ phía phật đài bên trái trở ra.

LỚP VIII

VĂN, ĐẠT THÀNH, THỪA, TÂM

ĐẠT THÀNH.— À... con trai tôi đây rồi! (Bước vội về phía Tâm) Thế nào, con ở đây có sướng không? Có vui không? Mồ phật... con có tụng niệm cho ở nhà không? Người trần tôi lỗi lùm, con ạ. Thầy thường tự bảo: « Không biết ai cầu nguyện cho mình đây? » Con cũng biết là thầy không quen cái việc đó.. nhưng mà cũng không khỏi nghĩ tới, một đôi khi... Con cứ ở đây, khi nào tìm thấy đường đi cực lạc, thì về nhà cho thầy hay với nhé? Như vậy thầy có chết thì mới yên lòng biết mình rồi ra sao. Không có ai nói cho thầy hay biết cả... Con cứ việc tu hành, rồi một ngày kia con trở về với lão già không ai thương xót này... (sụt sùi) Thầy đợi con đây, chỉ có một mình con ở trên đời này là không oán trách thầy thôi...

TÂM.— Thầy đừng nghĩ thế...

ĐẠT THÀNH (ráo hoảnh hai mắt).— Thôi, thầy nói thế xong rồi... Sư cụ đâu? Cả nhà ta đến thăm sư cụ đây... cả thằng Thừa kia nữa! Con nhận ra nó chứ? Bấy giờ cũng ăn diện ra phết đấy! Hân đang học chữ với thằng Văn, con biết không? (Hạ giọng, đưa tay trở Văn và Thừa đang nói chuyện với nhau ở cuối phòng) Kia con xem thầy trò chúng nó tương đắc với nhau lắm. Văn nó nhìn thầy gì mà cau cau thế kia? Tâm này, con đừng nên thương thằng Văn.

VĂN (cất ngang).— Thầy đừng làm xấu hổ em nó nữa...

ĐẠT THÀNH.— Văn nó không phải như con, tánh nó không giống với ai ở nhà mình cả.

TÂM (nói lảng ra).— Con vừa gặp anh Minh xong.

ĐẠT THÀNH.— Thằng Minh! Cái thằng khốn kiếp đó... thầy thì từ nó cho mà xem...! Thầy biết là con thương nó. Nhưng thầy không ngại đâu. Nếu Văn lẫn thương thằng Minh thì mới đáng lo cho thầy đấy. Nhưng may là Văn hân không yêu thương ai hết. Văn hân không phải là người như thầy với con đâu...

Hai vị sư ở từ bên phải đi ra

TÂM (bối rối).— Thầy, thầy ạ, sư Cụ sắp ra đây... Con mong thầy... con xin thầy... hãy nên đề ý đến tuổi tác của sư cụ, và ở đây là chốn tu hành...

ĐẠT THÀNH.— Thì là chốn tu hành, chứ sao!... Con tưởng thầy hung dữ á?

TÂM.— Con không tưởng thế đâu, nhưng thầy nên bình tĩnh, giữ gìn một chút. (Sư cụ bước ra. Văn và Thừa lại gần nhau. Tâm khẽ nói với Văn). Em trông cậy ở anh đấy. (Rời bước lại gần sư cụ).

Xem Đời Mới từ số 74

Cốt truyện của
Đỗ tôi Kỳ

Hiếu Đệ
minh họa

Bản kịch Hoàng thu Đông

LỚP IX

THÊM SƯ CỤ, 2 NHÀ SƯ

Sư Cụ tựa vào Tâm, tiến tới. Văn, Đạt Thành và Thừa đều cúi chào.

ĐẠT THÀNH (sau một lúc im lặng, lại cúi mình, chấp tay chào).— Mồ phật!

SƯ CỤ.— Mời các vị ngồi...

ĐẠT THÀNH (chấp tay lên ngực, lẩm bẫm).— Đa tạ... Đa tạ... Chúng tôi là kẻ phạm tục...

SƯ CỤ.— Ông đừng nên lấy thế làm điều.

ĐẠT THÀNH.— Vâng, vâng... xin tuân theo lời sư cụ dạy. Mồ phật, bạch sư cụ... sư cụ tu hành lâu năm nên có thể nhìn vào mắt người khác là đoán ra được những ý nghĩ ở trong đầu óc họ, có phải thế không?... Không phải chứ?... bịa... bịa cả... Thế mà vừa rồi Văn con tôi nó cho việc ấy là có thật, có vẻ lo lắng!... (Văn ghé vai nói nhỏ gì, Đạt Thành liền bảo với con) Sao?... không á? không phải thế á?... Được rồi. Thôi. Mồ phật, thầy có nói gì đâu... (Ra vẻ nhiệt thành) Bạch sư cụ... tôi là một kẻ ăn nói ba hoa... tôi sợ rồi không bao giờ được vào cõi Niết bàn...

SƯ CỤ.— Không mong muốn vào Niết bàn thì người ta sẽ vào Niết bàn. Cốt yếu là ông nên bỏ dần rượu chè, giữ gìn lời nói, xa lánh sắc dục, bớt trọng tiền bạc. Trước hết là đừng dối trá...

ĐẠT THÀNH (dắm vào ngực mình quỳ xuống trước sư cụ) Tôi chính là hiện thân của sự dối trá... nhưng sư cụ đã giác ngộ cho rồi!

SƯ CỤ.— Ông đừng dậy: đây cũng là một cử chỉ không thành thật nữa.

ĐẠT THÀNH (chưng hửng).— Bạch sư cụ tha thứ cho kẻ phạm tục... Sỡ là tôi đến đây để nhờ sư cụ phân xử cho một việc... Đưa con cả tôi, thằng Minh bất tiểu ấy, nó đòi tôi phải trả cho nó ba ngàn bạc. Người ta nói là tôi chiếm phần gia tài của vợ tôi để lại cho con cái. Mà tôi có đủ bằng cớ là thằng Minh nó đã lấy tiêu xài hết bao nhiêu rồi, còn lại bao nhiêu. Tôi không còn nợ gì nó cả...

Minh từ bên phật đài qua, có mặt đã được một lúc. Minh bình tĩnh bước tới phía sư cụ.

LỚP X

THÊM MINH

MINH (kính cẩn nói cùng sư cụ).— Bạch sư cụ, tôi không được hay biết gì về câu chuyện tiền bạc thầy tôi vừa nói đấy. Nhưng tôi có thể nói rõ là...

ĐẠT THÀNH.— Ai mà tin được lời nói của đứa vô lại ấy? Khắp tỉnh này mọi người đều bàn tán đến sự ăn chơi của nó. Nó vung tiền ra hết ngàn này đến ngàn nọ để quyến rũ con gái nhà tử tế!

MINH (cổ nển).— Tôi không hiểu thầy có ý gì mà lại nói tôi như thế.

(đọc tiếp trang 32)

— Này cậu, sư cụ phủ phục như thế, là nghĩa thế nào?

Minh hốt hoảng chạy đi...

— Con nên rời khỏi nhà chùa... Đã đến lúc con phải về gần gũi hai anh con...

Vú trẻ, vú bầu, vú căng, vú lép... Vú Mẹ nào mà không thời khôn lớn cho con? Ngày nào Vú chỉ là một núm nhỏ như lỗ đồng tiền, Vú lớn theo tuổi, Vú già theo tóc và đường nhăn. Chừ thì Vú cạn sữa rồi, Vú nhìn lại đời mình:

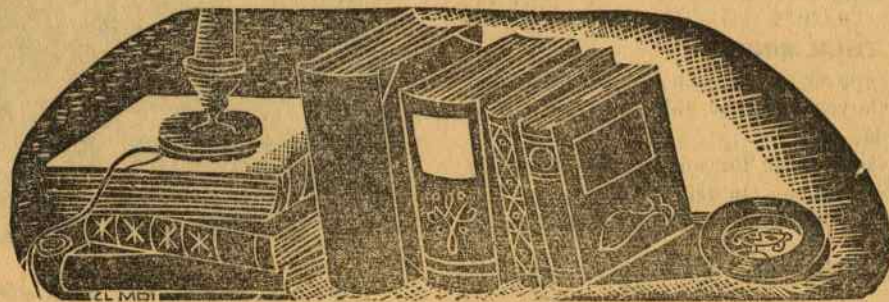
Hành diện, sung sướng, cảm hơn, uất nghẹn thiết tha... Tâm sự của Vú là tâm sự của một trái cầu đựng bao nhiêu oan nghiệt của con Người, bao nhiêu biến thiên của vũ trụ, bao nhiêu đầy ải của nhân gian, bao nhiêu tiếng cười, tiếng khóc, tội lỗi, hờn căm, suy vong, xứng đáng... Vú là địa ngục, Vú là trần gian, Vú là thiên đường, Vú là tất cả.

Vú Mẹ nuôi con cũng như lòng đất nuôi cây. Vú là Đất, Tinh Vú là Tinh Đất. Vú thiết tha với con thì Đất thiết tha với cây. Có điều Vú vị tha hơn Đất ở chỗ: dám vứt con cho Đời. Vú không ích kỷ, vì Vú tưởng con khôn lớn sẽ có ích cho con Người, Xã hội. Đất đến lúc già còn nín lấy cây. Vú đến lúc già chỉ âm thầm trù gục xuống trong làn vải mà không than oán. Đất không biết khóc mà Vú lại biết khóc khi xa con (căng sữa). Nhưng rồi Vú lại chịu quên để xây dựng lớn khôn cho những mầm non chớm nở. Vú ơi là Vú, nghĩa lớn của Vú là nghĩa lớn của cuộc đời. Vú Mẹ là cõi thiêng liêng, mà con người từ chỗ thiêng liêng đó sẽ sa đọa mà đi làm những việc dơ bẩn xằng bậy. Nói Vú khác Đất một điều là nói vậy, chứ Đất thời ngọt lành cho trái chín thơm ngon thì Vú cũng thời hương nồng khí ấm cho con trẻ lớn khôn; để rồi trái nuôi người thì con lớn cũng gánh vác việc phải cho nhân quần xã hội. Đất làm tròn nhiệm vụ đối với con người thì Vú cũng làm tròn sứ mệnh đối với giống nòi, đất nước, nhân loại, lịch sử loài người. Vú khi nào cũng dễ thương và tình Vú khi nào cũng mặn nồng. Lòng Đất ấm bao nhiêu thì lòng Vú ấm bấy nhiêu. Tinh Đất thiết tha, vĩ đại, bao la bao nhiêu thì tinh Vú cũng thiết tha, vĩ đại và bao la như vậy.

Có ai nghĩ đến tội lỗi của Vú, của những Vú Mẹ khác nước, khác nòi.

Vú Mẹ vẫn là Vú Mẹ mà sao có những đứa con đi làm những điều vô liêm sỉ, nhục nhã cho cả giống nòi, làng mạc, quê hương? Tại sao không có một sự thông đồng của Vú Thế Giới chặn đứng tất cả những mầm mống nọc độc của đế quốc, phát xít, thuộc địa, độc tài...? Thiết tưởng đã là Vú thì làm gì mà không cảm thông được cái mang nặng đẻ đau của Mẹ, bất cứ Mẹ nào, ở đất trời, phương hướng, giống nòi nào.

Nhớ thuở sơ sinh, anh và tôi, đứa nào lại không cào, nhay, rúc, mồm nút, cần Vú Mẹ. Chúng ta đều có chung cái sung sướng được thấy Vú Mẹ ấm và hiền, thơm và ngọt. Vú Mẹ Berlin, San-Francis-

VÚ MẸ

tùý bút của Đỗ tấn Xuân

co, Côte d'Or, Tunis có khác gì Vú Mẹ Saigon, Bắc Kinh, Mạc Tư Khoa, Bombay, Đông Kinh, Tây Tạng? Màu Vú Mẹ có khác, hình thức của Vú Mẹ có dài, ngắn, tròn, xệ... nhưng chứa đựng vẫn là một chứa đựng hiền lành, thiêng liêng và trong trắng.

Nhưng than ôi, có một mùa bất tận trên thế gian, Con Mẹ lại đi cắn giết nhau, Vú Mẹ trào lên hồn tử mà chảy hòa theo nước mắt khóc cho một kiếp người.

Anh, chính anh, anh đã từng thấy một đứa con thơ nhay Vú Mẹ. Mà người Mẹ ấy đã chết rồi. Xác gục bên một hầm trôn trú ẩn cá nhân, tóc rối phủ liệm cả mặt mày tái ngắt, đầu toát ra từng bọng óc trắng nhờn, chân nát đi, ruột lầy bầy từng đồng... Đứa con cào cào nhay Vú Mẹ. Con ơi, Mẹ đã chết rồi, sữa đã tắt chảy theo nhịp thở của trái tim, Sữa đã tan hòa cùng máu mà chảy ra ngoài trần thế.

Anh, chính anh, Vú Mẹ đã nuôi anh khôn lớn, rồi anh lại trở súng đi giết Mẹ để Mẹ không còn sống mà nuôi những em anh, nếu không là cắt ruột thì cũng là tuổi em anh. Anh đã làm việc tày trời và có phải là Con Người khi anh đi làm như vậy?

Anh, chính anh đã từng lột trần một người Mẹ và sắp thi hành mọi « kỹ thuật » tàn tra. Nhưng hình ảnh Vú linh thiêng đã không cho anh làm những điều ngang trái. Vú người Mẹ già nào, lây nhay là da, Vú lép kẹp, nhàn nhu đen dũi phệp phồng. Người ta không biết Người thờ hay Vú thờ, Người một hay Vú một, Người già hay là Vú già...

Nhưng Vú Mẹ ấy đã nhận hôm anh nhớ đến Vú Mẹ anh. Biết đâu trong giờ phút anh đỉnh trổ những thủ đoạn cần thơ thì ở tận cuối đất trời hương anh, Mẹ anh lại không bị một bọn người man rợ mang những nọc độc, giết người

Vú im lặng, ngậm miệng, chịu đựng. Đáng lý Vú phải nói câu này mới phải: « Chính Vú đã nuôi các con, bây giờ các con đi giết Vú ». Nhưng Vú đã chết rồi.

Có một bầu Vú Chó Mẹ hợp bàn rằng: tại sao loài người được tiếng khôn hơn ta, nhưng lại đi cắn giết sát phạt nhau, tại sao những thành con của Người đã từng rúc rìa, nhay ngàu, cào nút Vú Mẹ Người lại đi làm những việc không một tí Người như vậy?

Tất cả Vú Mẹ thế giới hãy thét lớn: các con hãy trở về với đất ruộng, với xưởng máy, với nhà trường... Các con chỉ có thể lớn khôn trong thương yêu và hiểu biết lẫn nhau, trong thái bình và thịnh vượng chung của nhân loại. Các con hãy trở lại Con Người.

Nguyên văn của ALEXANDRA PECKER

★ Bản dịch của NGUYỆT HỒ ★

hai con mắt lơ dờ và đôi bàn tay run run của anh chàng phóng dao.

Song le linh tính ngày xưa của tôi đã ghi được những điều mà trí óc tôi sao lãng: những tiếng bước chân dừng lại cạnh xe. Thì ra, không riêng mình tôi nghe trộm. Đêm tối dày đặc và một gốc cây lớn che lấp tôi. Tôi nhận rõ hai bóng người.

Trong xe, lão chủ dừng dậy:

— Thôi anh đừng uống nữa nghe chưa? Sắp đến giờ diễn rồi, sửa soạn đi thi vừa.

— Không, tối nay tôi không lên sân khấu đâu. Tôi van ông.

Lão kia trợn mắt:

— Thế nghĩa là cái gì?

— Tối nay muộn mất rồi. Tôi đã uống nhiều rượu quá. Tôi sợ.

— Không lời thôi, Lê Vũ, anh nghe không? Mản cù anh là then chốt cho buổi diễn. Anh không ra, tôi bán vé cho ai?

— Xin ông hiểu cho tôi, ông Lão Di ạ. Tôi không tự chủ nổi nữa rồi. Tôi sợ. Ông nghe chưa: Tôi sợ! Tôi có thể làm chết con bé đáng thương ấy.

— Sao biết vậy, anh không nghĩ tới nó sớm một chút. Tôi ấy à? Tôi không thêm biết đến mấy chuyện ấy.

— Ông Lão Di! Tôi không chịu đâu. Như thế là giết người.

— Tôi ra lệnh cho anh. Nếu anh từ chối, tôi sẽ kiện anh về số tiền nợ. Và anh sẽ không có trả, anh sẽ tù một gông.

Lê Vũ khom cặp vai rộng lớn xuống. Anh chàng lực sĩ phút ấy có vẻ thiếu não như một miếng giẻ rách.

Lão Di bước ra khỏi xe. Lê Vũ cầm chai « rum » quật vỡ tan tành. Khi lão chủ đi khuất, tôi nghe hai bóng đen thì thào:

— Không còn ngờ nữa. Mày có nhận thấy hân tái mặt lúc Lão Di dọa bỏ tù không? Người ta không bao giờ sợ ngòi tù một cách quá đáng như thế gì thiêu nộ.

Lê Vũ uống rượu thật chẳng? Tôi nhất định tìm cho biết đích xác. Còn hơn một giờ nữa mới bắt đầu diễn, nhưng vì mùa thu sắp tàn, trời tối sớm. Tôi thừa dịp lên lại gần chiếc xe của Lê Vũ xem anh chàng đang làm gì. Cửa sổ xe mở rộng. Tôi rón rén nhìn vào phía trong.

Không phải chỉ một mình Lê Vũ mà thôi, lão chủ cũng ở đây.

Bỗng nhiên sau một lúc im lặng, lão cất tiếng nói:

— Lê Vũ ơi, anh đang làm vào cảnh nguy nan rồi đấy. Vì thường anh tôi mới nói anh hay. Chứ về phần tôi, tôi cóc cần tai nạn. Các hãng bảo hiểm sẽ bồi thường cho nạn nhân. Nhưng họ sẽ không bồi thường cho cái tương lai tăm tối của anh.

Lê Vũ đứng phắt dậy, vẻ hung dữ. Anh chàng cao lớn một thước chín ấy, hai tay nắm chặt, thật đáng sợ:

— Còn tôi, ông Lão Di ạ, tôi cóc cần tai nạn, cóc cần bọn bảo hiểm; tôi cũng cóc cần luôn đến tương lai của tôi. Chỉ có điều, con bé ấy, tôi yêu nó; tôi không muốn làm hại nó.

Lê Vũ vừa nốc xong một vố rượu « rum » khá mạnh.

Thấy tay « anh chàng run lẩy bẩy tôi lo sợ quá.

Cùng lúc ấy, tôi cảm tưởng như có tiếng chân ai bước nhẹ đến gần xe. Đang mãi nghe ngóng, tôi không có thì giờ để ý đến việc khác. Tôi gần như bị thu hút vì chai rượu « rum », vì

— Ấy chính vì chỗ đó mà tao bán khoản: chẳng lẽ một thằng tưởng cướp khuấy nước chọc trời mà lại sợ nguy trước một lời dọa như thế!

— Chẳng phải hân sợ vì thiếu tiền nợ mà bị tù đâu. Hân nghĩ nếu pháp luật mà dây dưa đến hân thì thế nào cũng phanh phui ra bao chuyện tày trời khác.

— Nhưng mày không thấy hân run sợ khi nghĩ đến con bé kia bị thương đó sao? Thằng cha kia đâu có sợ máu kiêu đó.

— Hay chưa! máu người nó yêu thì nó phải sợ chứ.

— Mày lầm rồi. Mày há chẳng nghe hân kêu: « Như thế là giết người! » một cách ghê tởm đó sao? Chắc gì đúng lên tưởng cướp ấy?

— Thì thằng cha kia cũng vậy... tưởng cướp hân mà ỉ! Ấy tuy là không dây dưa đến máu mà hân vẫn bị án tử hình như thường.

— Chừng nào bọn mình mới tóm cổ được hắn nhỉ ?
 — Ngay đêm nay.
 — Nhưng sợ nếu không phải hắn ?
 — Dịch thị chẳng còn nghi ngờ gì nữa.
 — Tao thì tao không tin. Sao hắn đại gì lại cứ mang tên và đội lốt cũ ?
 — Đại à ? Không ra phết ấy chứ lý !
 Làm thế có bao giờ pháp luật lại ngờ rằng ấy chính là hắn sờ sờ kia.
 — Nói sao thì nói, bọn mình chưa có bằng cứ chắc chắn.
 — Sao lại không ? Bằng chứng là : tài liệu thu của hắn. Trong toàn cõi này không thể có hai người phóng dao kỳ diệu đến bậc ấy.
 Nói đến đây họ kéo nhau bỏ đi. Tôi không nghe rõ đoạn sau ra sao. Khi họ đi qua ánh đèn sáng từ cửa sổ một chiếc xe gần đó chiếu ra tôi nhận thấy đó là hai anh chàng « mè gái » của thành Mã Lịch.

Thì giờ đã đến. Lão Lỗ Di vốn không từ bỏ gì với những kẻ chậm trễ. Tôi lo mặc quần áo để dọn ra màn.

Sau màn nhĩ, tôi không tự chủ nổi nữa. Tôi chạy đến chiếc xe của Khánh Trang.

— Anh Thanh ơi, em sợ quá đi mất. Hình như Lê Vũ say túy lúy rồi. Tất cả mọi người trong rạp này đang thì thào về mỗi chuyện ấy.

— Em Trang, anh đã thế sẽ không khi nào anh để cho em phải gặp sự nguy hiểm. Em tin anh không ?

— Nhưng anh sẽ làm gì được ?

— Tất cả.

Tôi đã quyết định.

Tôi dang tay Khánh Trang, chạy như bay về phía xe Lê Vũ. Tôi nhảy đại vào. Anh chàng phóng dao ngừng đầu nhìn tôi :

— Anh vào đây làm cái gì thế ?

Ồ nhĩ... có lẽ tôi quên. Anh ta là một tài tử trứ danh. Một tên don màn đầu có quyền bèn mắng tôi gần. Mặc kệ ! Đây là màn chốt rồi. Chẳng còn lâu lắm nữa.

— Lê Vũ, anh say lắm rồi. Anh không thể nào lên sân khấu tối nay được đâu.

— Ta không cần nhận mệnh lệnh ở một thằng phu dọn màn.

— Nhưng còn lương tâm anh ?

Trước câu hỏi của tôi, anh chàng lộ ngay vẻ thiếu nã. Tôi bước đến gần, đặt tay lên vai anh mà rằng :

— Lê Vũ à, anh là một trang thanh

niên anh tuấn và là một tài tử trứ danh. Ngày nay anh sắp mất cả hai điều quý giá ấy. Anh bóp chết tương lai anh bằng cách làm hại lấy đến cả tính mạng nàng Khánh Trang. Anh hành động tầm bậy chỉ vì... người anh yêu không yêu anh ?...

— Ai mượn dây vào... ?

—... Chuyện có liên can đến tôi. Nay Lê Vũ, anh có thể trở lại thành chàng hoàng tử... nàng cho anh ít nhiều hy vọng ?

— Vì nàng... Ồ ! tôi có thể đội đá vá trời !

— Không ai đòi hỏi anh quá đáng đến thế. Anh chỉ cần bỏ rượu và trở thành sáng suốt như xưa.

— Nhưng làm sao... anh biết...

— Tôi biết người mà nàng yêu tha thiết sắp sửa xa nàng vĩnh viễn. Có

tên phu dọn màn. Chuyện chẳng quan hệ gì mấy.

Khánh Trang run cầm cập trong bộ áo chèn đất bạc óng ánh. Chẳng phải vì lạnh mà vì sợ. Biết làm sao cho nàng bớt sợ đây ? Nói với nàng ư ? Nàng sẽ nhận ra tôi và chắc sẽ chết khiếp khi biết rằng mình đang làm mục phiêu cho một tên phu dọn màn phóng dao.

Bỗng tôi nảy ra một ý kiến. Gần đây có một tấm bảng quảng cáo vẽ hình Khánh Trang. Tấm bảng ấy dựng cách chỗ tôi đứng xa hơn chỗ tôi với nàng ở trên sân khấu. Tôi lần lượt rút dao ở thắt lưng phóng lên tấm bảng. Những ngọn dao sáng loáng bao vây lấy chung quanh bức hình không trật quá một ly.

Gương mặt Khánh Trang bấy giờ hèn dỗi sợ thành mừng :

— Tuyệt quá đi, anh Lê Vũ ! Giống như hôm nay anh phóng còn hay hơn mọi ngày.

Trái tim tôi đập rộn lên khi nghe nàng gọi tôi là Lê Vũ. Tôi vội vàng chạy lại rút những mũi dao cắm trên bức hình, nén sự cảm xúc.

TIẾNG vỗ tay lấp lóp.

Cô nàng cuối ngựa và con tuấn mã cùng cúi chào khán giả một cách duyên dáng. Giàn nhạc liền trời

một điệu vui như thường lệ trong khi màn hạ xuống. Bữa nào cũng chừng đó.

Trước khi vào sân khấu, Khánh Trang bắt tay tôi :

— Anh Lê Vũ, đây là lần đầu tiên tôi diễn chung với anh mà không chút sợ.

Tôi giữ chặt lấy bàn tay nhỏ nhắn của nàng trong mấy ngón tay thô kệch của tôi. Nàng mỉm cười với tôi một cách đầy tin tưởng khiến tôi hơi buồn buồn.

Khánh Trang rời tôi, uyển chuyển và nhẹ nhàng, trong làn ánh sáng của cây đèn rọi. Tôi bước theo.

Không đợi hồi trống rung báo hiệu thường lệ, tôi phóng dao ra, mau như chớp. Tôi chỉ muốn làm cho chóng xong. Tôi cảm thấy tựa hồ tất cả khán giả trong rạp đang nghẹt thở vì kinh hoàng. Những ngọn dao hình như bị sai khiến bởi một phép màu. Phập ! Phập ! Phập ! Chúng thi nhau nối đuôi cắm vào mục phiêu. Tại làm sao cái trò này đối với tôi nó dễ dàng, dung dị và tự nhiên lạ !

Phải mà, tự nhiên !

(xem tiếp trang 28)

ĐỜI MỚI số 78

MỘT MẪU CỐT CHUYỆN PHIM

CỐT chuyện phim (synopsis) là một câu chuyện do đó người viết chuyện phim (scénariste) sẽ căn cứ để phổ diễn đầy đủ thành một chuyện phim (scénario) rồi viết đối thoại (dialogue) để phân cảnh (découpage), quay thành phim.

Bởi vậy cốt chuyện phim không phải là một chuyện ngắn, mà là tóm tắt, sơ lược nhưng bao hàm sự việc của cả một câu chuyện (về xã hội hoặc ái tình, phiêu lưu, trinh thám, lịch sử v.v.)

Để các bạn dự thi cốt chuyện phim của Đời Mới có một nhận định rõ ràng thêm về cốt chuyện phim như thế nào, chúng tôi trình bày sau đây một mẫu cốt chuyện phim ngoại quốc, theo cuốn phim « La symphonie pastorale », quay theo cuốn tiểu thuyết của André Gide.

Khán giả Việt Nam đã được xem phim này chiếu ở màn ảnh nước nhà trong hai bản khác nhau một do Nhật, và một do Pháp thực hiện. Cốt chuyện tóm lại ở đây rất sơ lược, song các bạn cũng có thể nhận thấy tình phần rõ rệt và những lớp lang, cùng sự tiến triển câu chuyện để người viết chuyện phim có thể theo đó mà soạn thành scenario.

Các bạn dự thi cốt chuyện phim với câu chuyện riêng của mình sáng tác, nên nhớ đến những điểm cần yếu đã nói trên đây.

Trong kỳ tới chúng tôi sẽ đăng một cốt chuyện phim khác với lối diễn tả thành phần cảnh.

MỘT hôm trời tuyết phủ, một

cô bé đến nhà một mục sư, mời mục sư biết về y học đến chữa cho một bà lão ở một xóm xa, hẻo lánh. Mục sư đến nơi một lát thì bà lão chết và trong nhà hình như không có một bà con nào cả. Ngạc nhiên và thương tâm biết mấy, khi mục sư khám phá ra được rằng trong nhà, trước cái chết đơn chiếc ấy còn có một cô gái, một cô gái dơ dáy, hôi hám, quần áo đầy rận, mắt lại mù và hình như lại câm nữa.

Mục sư động lòng thương rồi đưa cô gái về nhà nuôi.

Vợ của mục sư không bằng lòng nhưng trước sự giúp đỡ chính đáng của chồng, bà im lặng.

Cô gái từ đó được thay đổi lối, và người ta nhận ra rằng cô gái chỉ có tật mù chứ không phải câm : cô ta ĐỜI MỚI số 78

không nói được khi mới gặp mục sư chỉ vì từ thuở bé tới giờ chung sống với bà, cô ta chưa hề được nói một câu.

Sống được ít lâu với mục sư thì cô gái đã trở nên một thiếu nữ vừa đẹp vừa thông minh.

Từ đó bắt đầu những việc rắc rối : trước kia, khi đưa cô gái về nuôi, mục sư chỉ xem như là con, bây giờ đã khác hẳn : mục sư đâm ra yêu thiếu nữ và thiếu nữ cũng yêu mục sư. Song tình yêu ấy chỉ phát biểu ra trong những cử chỉ thầm kín và im lặng và tự nhiên là trong sự đau khổ.

Mục sư lại có một cậu con trai trên hai mươi tuổi. Cậu này cũng yêu thiếu nữ nhưng thiếu nữ chỉ thương trở lại như một người bạn trai chứ không yêu.

Trong lúc ấy có một người âm thầm khổ sở hơn cả là vợ mục sư. Bà ta đã biết tình của chồng và của con trai mình.

Thế rồi một việc xảy đến cay chua

và sâu sắc : thiếu nữ thấy được ánh sáng, đôi mắt của thiếu nữ đã nhìn rõ được nhờ một bác sĩ đem tài mỗ xẻ ra cứu thiếu nữ.

Nói là cứu thiếu nữ nhưng thiệt ra là hại nàng : nàng đã trông được sự thực, nàng đã nhìn được rõ mặt người yêu của mình trong bao năm ôm ấp trong tưởng tượng. Tưởng tượng trước kia đẹp bao nhiêu thì bây giờ nàng thất vọng bấy nhiêu.

Nàng tưởng rằng mục sư cũng đẹp như lời nói, như lòng bác ái của mục sư. Sự thực bây giờ thì khác hẳn hay cái đẹp tưởng tượng kia chỉ có ở trên mặt người con trai của mục sư mà người này thất vọng vì tình đã xin vào nhà tu.

Thế rồi, thiếu nữ té xuống sông mà chết trong khi nàng ngất một cảnh hoa cạnh bờ sông... *

CUỘC THI CỐT CHUYỆN PHIM

Dành cho các bạn thích viết viết văn và muốn thực hiện câu chuyện mình ưa thích nhất trên màn ảnh

Điều lệ dự thi :

1. — Kể lại một chuyện có tính cách Việt Nam (từ 6 đến 10 trang giấy học trò viết một mặt) để có thể soạn thành chuyện phim.
2. — Đề tài câu chuyện không bó buộc, tùy ý tác giả chọn lựa để sáng tác, miễn khung cảnh là đất nước nhà.

CÓ 3 GIẢI THƯỞNG

Giải nhất — 2.000 đồng

Giải nhì — 1.000 đồng

Giải ba — 500 đồng

Dành cho 3 chuyện được ban chấm thi chọn trong số những chuyện đã được chọn đăng lên mặt báo.

3. — Mỗi người có thể gửi dự thi nhiều cốt chuyện phim.

4. — Bài dự thi gửi cho tòa soạn « Đời Mới » ngoài bì đề : « Dự cuộc thi Cốt chuyện phim ».

Bệnh kiết lỵ

● Trùng Amibe là một sinh vật nhỏ bé, vì toàn thân chỉ là một tế bào. Trùng Amibe cử động luân chuyển bằng cách co vào dãn ra, và chụp lấy thức ăn nuốt qua miệng. Trong ruột già trùng có thể ăn cả màng ruột gây nên những mụn nhỏ.

Có hai loại kiết lỵ vì amibe: kiết lỵ nặng, và kiết lỵ kinh niên. Loại thứ hai này thường không có triệu chứng gì. Có hàng triệu người trông dáng khỏe mạnh, nhưng lại có trùng kiết lỵ trong ruột mà không hay.

Thường thì trùng Amibe vào ruột vì uống nước nhiễm trùng, hoặc ăn thức ăn nguội không được giữ gìn vệ sinh. Khi đi chơi đầu xa về, vì phải ăn hàng, hay ăn quả nấu nướng không hợp vệ sinh, mắc chứng kiết lỵ nặng vì Amibe chỉ việc tiếm một hai mũi Emétine, tiếm dưới da là khỏi. Thuốc Emétine lấy ở vỏ cây Ipecac do người da đỏ khám phá ra ở Nam Mỹ. Emétine không thể dùng liên tiếp ngày nọ sang ngày kia hoặc dùng lâu, vì hại tim.

Vào những trường hợp kiết lỵ nặng tiếm một, hai ống, rồi uống 6 viên Carbasome trong một ngày. Nghỉ. Carbasome cũng không nên uống lâu.

Thường thường là sau hai ngày chích thuốc Emétine và uống Carbasome, vì trùng kiết đã bị tiêu diệt. Mấy tuần sau nên khám nghiệm xem vì trùng có hồi sinh nảy nở nhiều thêm không.

Không nên theo phương pháp chữa bệnh rằng rửa 3 tháng hay 6 tháng, không cần thiết phải chữa kỹ như vậy, và bệnh nhân đâm một vô ích.

Mới đây khoa học mới tìm thấy một thứ thuốc mới tên là Fumidil hay Fumagillin, rất hiệu nghiệm để trị trùng kiết lỵ Amibe.

Hơi thở nặng

● Vấn đề nặng hơi là một vấn đề quí trọng đối với nhiều người vì vấn đề đó liên quan đến đời tình ái của con người.

Có nhiều loại nặng hơi mà người ta có thể chữa được ít nhiều, còn vài loại khác thì bất trị theo hiện tình y tế hiện nay. Người ta có thể ngăn ngừa bệnh nặng hơi bằng cách săn sóc răng một cách kỹ lưỡng hơn. Những người bị sâu ăn răng có lỗ lớn thường có một hơi thở nặng đặc biệt dễ nhận thấy. Cũng có người đáng lẽ có hơi thở của họ có thể dễ chịu hơn nếu

mỗi năm họ đến nha y ba bốn lần để cạo răng và tẩy cho sạch những bọt cáu vào răng.

Những người nặng hơi vì bệnh sưng chân răng có thể đỡ nhiều nếu sùng và lồi, họ chịu chà răng để làm cho mũ chảy ra khỏi các bọc sưng, và như thế hơi thở cũng bớt nặng.

Cổ nhiên những người có hàm răng giả phải giữ răng cho sạch vì khi ăn, răng có thể tiết ra một mùi hôi. Lưỡi dơ cũng có thể làm cho hơi thở nặng. Người Nhật cổ tránh hôi miệng bằng nhai chà cho sạch lưỡi. Cũng có thể làm cho lưỡi sạch bằng cách quấn vải vào ngón tay trở và chà vào lưỡi.

Bác sĩ Burill B. Croha trong khi khảo cứu về bệnh hôi miệng thấy rằng nếu người ta ăn thịt heo thì hơi thở sẽ hôi trong một hay hai ngày sau. Những người hôi miệng thất thường nên có một nhật ký nhỏ về các thực phẩm thất thường mà họ đã ăn trước khi hơi thở trở nên nặng. Như thế họ có thể học hỏi về vài thực phẩm mà họ cần phải tránh.

Có người sở dĩ có hơi thở nặng là vì họ mắc bệnh ở lỗ mũi. Vì vậy khi thấy hơi thở của mình trở nên nặng mùi thì cũng nên đến bác sĩ xem là mũi của mình có bệnh hay không.

Cũng có nhiều người hôi miệng là vì hút ống điếu hay hút thuốc lá rất nặng thành thử thêm hôi.

HỘ THƯ TOÀ SOẠN

Bạn Hiền Sinh:

Hoan nghênh những loại bài này. Gửi tiếp cho.

Bạn Trương Như:

Không có ý mới. Nội dung và hình thức nên thay đổi.

Bạn D. xuân Điện (Saigon):

Rất hoan nghênh. Có rồi mời bạn ghé Tòa soạn, nói chuyện nhiều đi.

Bạn Thúy Nga:

Sao lại viết lên hai mặt giấy. Đọc bài khác.

Bạn Mạc đình Nhân:

Thất vọng ở đoạn sau.

Một nhóm Việt Kiều:

Có nhận được bài. Đã chuyển ông chủ nhiệm xem.

Bạn S. N. N.:

Bài này đã đăng ở G. S. rồi phải không? Trả lời cho biết.

Bạn Trương Xuân:

Đã nhận được Hân Giang mùa loạn đang xem. Đọc nhé.

Bạn T.v.K. (Rạch Giá)

Gửi xem đi. Không thể viết thư riêng được. Sao lại viết lên hai mặt giấy?

Bạn Kiên Giang:

Vấn đề này đây chứ? Còn dịp nào lên Saigon nữa mời bạn ghé Tòa soạn. Đã đăng ở Cây xương chó bài « Gạt dèm » đây!

Bạn Lê văn Lệ:

Sẽ nói rõ khi gần ngày tổ chức. Gửi cho xem đã, mới trả lời bạn biết sau.

BÂY giờ, ở Vienne thủ đô nước Áo, người ta đã bắt đầu ít nói đến tên Freud, khoa phân tâm học (psychanalyse), của ông cũng hầu như lạc hậu, không mấy ai nhắc nhở đến nữa. Nói đến khoa học này, tưởng đâu như nói chuyện đời xưa. Cho nên, hẳn có một sáng tác phẩm nào thuộc về lịch, thơ, văn, phim, trong đó có áp dụng khoa phân tâm học, thì sáng tác phẩm đó sẽ bị đón tiếp thờ ơ, không mấy ai chú ý. Trong khi đó, trái lại, ở mọi nơi khác, như ở Pháp, ở Nữ ước chẳng hạn, người ta chen chúc nhau đi xem cho kỹ được. Ở các nơi này, học thuyết của Freud vẫn còn thịnh hành.

Trái lại, bây giờ các bạn mà ở Vienne thì bất kỳ ở phòng trà, trên xe, trong các câu chuyện, trên báo chí, đây đây, các bạn cũng nghe người ta nhắc mãi đến một danh từ « khoa tâm lý học về những tình vực sâu thẳm của tâm hồn ». (Tiefen-psychologie)

Bạn đầu có không ra, vốn không thích nghe những vấn đề thuộc địa hạt tâm học, nhưng được nghe nhắc nhở mãi, đâm ra bạn phải chú ý đến danh từ đó. Vậy khoa học đó là gì? Đó là một vấn đề đang được mọi người bàn tán, tưởng chừng ta nên hiểu sơ lược về khoa học đó, sơ lược thôi, vì tài liệu và nội dung của khoa này chúng ta chưa có đủ, và cần nghiên cứu kỹ càng.

MỘT PHƯƠNG PHÁP LÝ GIẢI SỰ SINH

TỪ CĂN NGUYÊN SIÊU HÌNH

TRỢ ĐÌ

(Analyse existentielle)

FREUD là một nhà chuyên về phân tâm học có tiếng tăm. Ông ta đã lý giải được nhiều căn nguyên hành động của con người bằng phương pháp tìm hiểu sự tác động của tinh thần về vấn đề sinh lý.

Với phương pháp phân tâm học, Freud đã tìm hiểu được những ý nghĩ cùng hành động mặc nhiên của con người không nằm trong vòng ý thức, nhưng mức độ hiểu biết về những vấn đề ngoài vòng ý thức đó cũng chỉ là ở vào những ước thang cuối của ý thức mà thôi.

Bác sĩ Victor Frankl còn tìm hiểu sâu xa hơn nữa...

Bác sĩ Victor Frankl là người đại diện cho « trường học » mới đó về khoa tâm lý. Ông là giám đốc của Viện Giải Phẫu về Thần kinh ở sở Y tế Bách khoa của Thị xã Vienne, đồng thời là giáo sư thực sĩ ở Đại học đường Vienne, nhà bác học trẻ tuổi

KHOA TÂM HỌC MỚI

ĐÃ VƯỢT XA PHÂN TÂM HỌC CỦA FREUD

này, trên dưới bốn mươi, đầu sao vẫn là nhà y học trước tiên, ông ta gọi khoa này là « khoa trị bệnh về thần học » và phương pháp mới là « phương pháp lý giải sự sinh tồn từ căn nguyên siêu hình trở đi » (« logothérapie » et « analyse existentielle »).

Theo các nhà phê bình gia ở Áo thì tác phẩm của Victor Frankl viết ra là một tác phẩm quan trọng nhất bản về tâm lý học kể từ ngày có tác phẩm của Freud đến nay. Gabriel Marcel phê bình về một cuốn sách của bác sĩ có viết: « Tác giả đã diễn tả được một cách rõ ràng và sáng tỏ về khoa học mới đó ». Trong các tác phẩm, Frankl có nhắc nhở đến Freud và Karl Jaspers. Trong cuốn sách bản về « Có Chúa trong lòng mà không hay » Frankl đề cập đến vấn đề đạo giáo và luân lý.

Freud thì cho rằng con người chẳng những không đến nỗi vô luân bại lý, trái lại vốn có luân lý hơn như người ta thường nghĩ. Frankl nói thêm rằng con người chính ra vốn sẵn có đầu óc thiên về đạo giáo hơn nhiều.

Và cũng như trên, trong khi Freud chỉ tìm hiểu được các trạng thái về tinh thần trong một mức độ nào, trong vòng ý thức, thì Frankl, với phương pháp mới, đã chiêm nghiệm được cả một lĩnh vực trừu tượng thuộc về phần vô ý thức, từ cái bản năng nguyên thủy ở hạ tầng, và trên trên thượng tầng, các ý nghĩ về đạo giáo, thầy đều nằm trong địa hạt vô ý thức. Ông Frankl cho rằng cái quan niệm cũ của Freud cho tôn giáo là trừu tượng là không thích hợp với khoa học về tinh thần nữa.

HOÀN TOÀN LÀNH MẠNH

FRANKL chú ý phân định ranh giới giữa cơ thể liệu pháp và tinh thần liệu pháp (phép trị các bệnh về tinh thần, « psychothérapie »). Ông ta cho rằng chữa theo phương pháp này đưa đến kết quả là chúng ta có thể tìm ra và làm cho con người nhận thức được các ý niệm về đạo giáo của họ. Và đây cũng là bước vào giai đoạn trị bệnh của nhà chuyên khoa về tinh thần, các bác sĩ « thường » hết trách nhiệm rồi, vì ngoài nhiệm vụ và sự hiểu biết của họ.

Nhưng nhìn kỹ lại, tuy hai đảng trị bệnh khác nhau, trên một địa hạt riêng biệt, nhưng tựu trung, đều cùng phụng sự một mục đích duy nhất là: làm cho chúng ta được hoàn toàn lành mạnh, về thể chất lẫn tinh thần.

Luận thuyết và sự thực hành của Frankl đều nằm gọn trong quan niệm về « khoa tâm lý về những lĩnh vực sâu thẳm của tâm hồn », cùng « khoa trị các bệnh về nội phức tạp nằm sâu trong tâm hồn ». Và đây là hai định nghĩa xác đáng của hai khoa đó:

1) Khoa tâm lý về những lĩnh vực sâu thẳm của tâm hồn.

Khoa này bao gồm tất cả các phương pháp phân tích về mọi sự thể hiện, biến chứng của tâm lý cũng như tất cả các hiện tượng nằm sâu kín trong tâm hồn.

2) Khoa trị các chứng bệnh về « bề sâu của tâm hồn ».

Phương pháp trị bệnh này nhằm mục đích làm cho ta ý thức được những gì trước nay ta cho là không hiểu nổi vì đó là những vấn đề phát sinh ra một cách mặc nhiên, ngoài ý muốn,

ngoài ý thức của ta. Bằng cách nào? Ông Frankl nói biết được như vậy là nhờ sự chiêm nghiệm các giấc mơ, các sự tưởng tượng, các ý nghĩ kỳ quặc, khác thường.

Với phương pháp trên đây, chúng ta sẽ làm cho nhân phẩm, cá tính con người được phát triển một cách điều hòa, giải thoát khỏi những triệu chứng cũng biến chứng về các bệnh thần kinh.

AI PHÁT MINH RA KHOA HỌC ĐÓ?

CÁC nhà tâm lý học ở Vienne đều cho rằng người phát minh ra khoa học đó là bác sĩ Allers. Bác sĩ từ giả Vienne, sang Mỹ ở, từ khi có cuộc thống nhất ở Hiệp chúng Quốc.

Bác sĩ trình bày quan niệm của ông về « Khoa tâm lý sâu xa » đó, trong một cuốn sách xuất bản ở Vienne, sau này sang Mỹ, ông lại trình bày thêm trong vài cuốn sách khác. Ông theo đạo Thiên chúa, cho nên ông giữ lại tất cả những điều gì phù hợp với chủ trương của Nhà Thờ và loại ra tất cả những gì trái nghịch lại, như vậy ông ta đã có ý muốn xây dựng một nền tảng cho khoa phân tích về tinh thần đứng về phía Thiên chúa giáo.

Ông ta cũng cố ý truyền bá khoa học đó, nhưng ít người biết đến, trừ vài nhà chuyên khoa.

Đến bây giờ, bác sĩ Frankl, tuy không có chân trong Liên đoàn Y khoa quốc tế về ngành Thần kinh, nhưng các tác phẩm của ông được bày la liệt trong các nhà hàng sách ở Vienne mà ở đó, chẳng thấy bóng một tác phẩm nào của Freud cả. Sở dĩ như vậy vì các tác phẩm của Freud được ấn loát tại Thụy sĩ cho nên mắc quá không mấy ai mua nổi. Đó là cũng một trở ngại quên mất một nhà chuyên khoa về tâm lý trú danh đồng hương của họ, và sau đó đầu cho có phát sinh ra bao nhiêu khuynh hướng về tinh thần học hoặc thiên về tôn giáo, hoặc thiên về triết lý, các khuynh hướng đó đều tìm nguồn gốc của mình trong các bản tài liệu của Freud.

TRƯƠNG TUYẾN dịch

BẢN Phổ lâu mới cắt Đặt cắt phổ lâu hoặc trệt.

— Phổ lâu mới cắt bản luôn đất, tại đại lộ Trần Hưng Đạo (Bld. Gallieni).

Có đèn, nước; trên dưới đều lót gạch bông. Kiến trúc kiểu mới, toàn cất bằng gạch thẻ và bê tông armé.

ĐẶT CẮT PHỔ LÂU HOẶC TRỆT

Đèn, nước, gạch bông (bản luôn đất) tại đường ngang Trần Hưng Đạo.

Giá rẻ, cắt chắc.

Không có nhiều căn, nên đặt sớm.

(Không nhận trung gian)

Xin hỏi tại nhà báo « Đời Mới » 417 đại lộ Trần Hưng Đạo Choquan

NGƯỜI PHÒNG DAO

(tiếp theo trang 24)

Khi tôi ngừng tay, một trận sấm vô tay hoan nghinh vang động như chưa bao giờ thấy ở một gánh hát xiếc.

Tôi quên cả cúi chào. Cái nghề khom lưng bó cắt tôi vốn chẳng hề quen. Tôi bước ra sân khấu không nhìn đến một ai chung quanh. Bỗng sau tôi, Khánh Trang chạy tới. Đứng trước tôi, hai chàng « mê gái » đang chờ tôi, tay thọc túi quần.

Lão chủ gánh ôm chầm lấy tôi :

— Lê Vũ ! Anh trội hẳn lên ! Thật là kỳ dị !

— Cám ơn. Nếu ông khoái tôi, ông hãy tăng lương ngay cho tôi.

— Lễ tất nhiên... ngày mai.

— Không, tôi muốn ông thi hành ngay lập tức.

— Anh không tin tôi sao ?

— Tôi có việc cần gấp.

— À ! té ra vì vậy mà vừa rồi anh chột bặt ra giọng thô âm miền Bắc đó chăng ? Được lắm.

Lão vỗ vai tôi rồi chạy đi làm giấy giao kèo.

Khánh Trang bấy giờ cũng tiến lại :

— Ôi chào ! Anh Lê Vũ, thật chưa bao giờ anh đặc sắc bằng hôm nay. Rõ ràng không phải là trò xiếc nữa mà chính là... chính là...

Nàng cố tìm một danh từ cho xứng đáng để diễn tả sự ngưỡng mộ của mình. Tôi bèn giúp nàng :

— Mà chính là KHỦNG BỐ ĐẠI VƯƠNG THẬT SỰ !

Nàng lùi lại một bước. Nàng vừa nhận ra giọng nói của tôi. Chắc phút đó Nàng đã hiểu rõ tất cả. Hai chàng « mê gái » vừa xấp đến :

— Cô Khánh Trang, cô để chúng tôi thừa hành phận sự.

— Nhưng kia anh Lê Vũ... Anh Thanh !...

— Em Trang ! Anh đã hứa với em rằng sẽ phá tan tất cả mọi hiểm nguy trên bước đường đời của em. Anh hứa sẽ hy sinh cả tính mạng vì em. Em à, anh tưởng cái con người cũ của anh đã chết hẳn kia rồi, ai ngờ số kiếp lại bắt nó phải sống dậy để trả nợ xong cho xã hội. Anh chàng Lê Vũ kia... cũng dễ thương...

— Nhưng em chỉ yêu anh.

— Số kiếp anh không cho phép ai có quyền chia xẻ.

Tôi quay lại hai viên cảnh sát :

— Hai ông...

— Anh đừng chống cự. Anh bị bắt

Ngành hội họa bình dân

(Tiếp theo trang 14)

thợ vẽ việc khắc tranh gỗ để phục vụ cho cả dân chúng Pháp ngoài những người chơi tranh theo lối tư sản trình bày tranh trong phòng riêng của mình.

Một người vẽ phác lên, lại một người khác. Đầu thế kỷ thứ 17, họ khắc tranh lên những miếng đồng, sau này trên những miếng gỗ. Những bức thủ ấn họa này phát triển mạnh mẽ và đẩy dân tộc tinh. Những bức thủ ấn họa đó tả các đường sá, nghề nghiệp, diễn tả những câu chuyện, những câu chuyện. Nhưng thủ ấn họa của dân chúng bước đến thời kỳ vẻ vang nhất là ở trong thời kỳ cách mạng. Người ta khắc lời thề ở phòng chơi (serment du Jeu de Paume) ngày lễ dựng nước, việc thăng tiến đến thành phố Versailles ngày 5 tháng 10 gồm có cả dân bà mang khí giới và kéo cả những khẩu đại bác.

Tranh vẽ có kèm theo những lời chú thích làm dân chúng cười chán lại phải suy nghĩ. Ngày nay, thủ ấn họa đóng một vai trò thật lớn. Giới tư sản đã tịch thu những bản họa li tô bằng màu làm của riêng như những bức tranh sơn.

Ở Trung Hoa, ngành khắc làm tròn nhiệm vụ rõ ràng hơn trong thời kỳ cách mạng Pháp. Thủ ấn họa vừa dự phần vào việc xuất bản sách, báo, cho giới cần lao, dân quê, thợ thuyền, cho kẻ bán hàng rong, cho những người chèo thuyền, cho tất cả lớp dân chúng không biết đọc, biết viết.

Thủ ấn họa làm công việc thức tỉnh tiềm lực dân chúng, diu dắt họ trong việc tranh đấu chống những kẻ gieo rắc sự đau khổ. Thủ ấn họa thức tỉnh họ nuôi cho họ một niềm tin tưởng và ý muốn tự giải phóng. Thủ ấn họa cởi mở những ý tưởng thầm kín. Thủ ấn họa trình bày một thật che đậy bấy lâu, một đám đất để bọn đế quốc thi hành việc chém giết, một làm lửa để bọn trực lợi hoành hành, một thiên đường của bọn đại địa chủ, một địa ngục của thợ thuyền và nông dân chịu hy sinh cho bọn tư bản, cho bọn khai khẩn trên khắp các vùng đất của Trung hoa.

Thủ ấn họa trình bày tất cả óc vụ lợi của một chế độ phân tiến hóa. Thủ ấn họa, theo như lời một nhà cách mạng đã nói : « là nhân viên văn hóa quan trọng, là những tấm gương phản chiếu được điều kiện chính trị và kinh tế đương xảy ra trong xã hội Trung hoa ».

GIANG TÂN sưu tầm
(Còn nữa)

ĐỜI MỚI số 78

Thân tặng các nghiệp-đoàn cần lao Việt-Nam

V

DIỄN THUYẾT TRONG CUỘC TỒNG ĐÌNH CÔNG

Ồ C hụ rền trời ba tiếng thật dài, ngày nay lại nghe cùng bốn phương tâm hướng : Mọi bữa, chúng tôi chỉ nghe có ốc của Renault vì máy chạy nên át tiếng ốc các nhà máy khác. Hôm nay máy ngừng : Tổng Đình Công Chiếm Xưởng (khác các cuộc đình công xưa, bỏ xưởng về ở nhà) nên nghe ốc hụ rền trời một lượt (giống ốc hụ báo động như hội) để, không phải báo nguy, mà báo hiệu cho tất cả cần lao của cả trăm nhà máy ở Billancourt, không phải để làm việc, nhưng để... bãi công và chiếm xưởng...

Hàng ngày lúc nhộn nhịp nhứt ở Billancourt là những lúc đòi phiên 6, 14 và 22 giờ và những lúc giờ tựu và tan việc thường xuyên như 8, 12, 13, 17, giờ.

Một phần ba tất cả công nhân các hãng ra đường đông như những cuộc biểu tình không lồ mà ta đã thấy.

Ra khỏi cửa cái của hãng, chúng tôi đến công trường Jules Guesde chật nức : khác hơn mọi bữa người ta không lật đặt chạy lại bus hay métro, người ta lại xì xỏ xì xào.

Nói chuyện lung tung. Không có báo chí, nhưng có bích báo, có báo bay (in xu xoa hay đánh máy rồi quấy ra — feuilles volantes) có trặc, có bướm : một thứ trặc nhỏ để lọt lòng bàn tay, một bên in chữ, một bên có keo (trét sẵn như tem), khi dán, nhờ nước miếng thoa ướt rồi đập vào vách, mà ký giả chưa thấy dùng ở Việt nam.

Người ta diễn thuyết cùng nơi, trên bệ, trên ghế dựa, trên ghế đầu, trên bàn đạp xe hơi, trên đồng gạch, trên đầu cột, nách tường, nạng cây. Ngộ nghĩnh nhứt là diễn giả đầu bốn chân (perché) trên vai của hai, ba người châu đầu nhau lại như trẻ con Việt Nam làm kiệu. [Nhiều khi họ lấy một cái nắp thùng khiên ở vai, diễn giả đứng lên trên la lối lên tay lên chân, làm cho ta liên tưởng đến Quốc Vương Frances là Clovis, kêu gọi quân sĩ đánh giặc : « Chúng ta đang tham gia một trận giặc — không lưu cầu, không súng đạn, không bom — một trận giặc giữa hai giai cấp : người làm công và người làm chủ. Một bên 10 triệu người có tổ chức và nhiều triệu không tổ chức ; bên kia chỉ vốn vẹn có 200 gia đình với bức tường bạc (Mur d'argent) là trường thành kiên cố. Nếu đúng nguyên tắc dân chủ, ít phải nhượng đồng, thì trận giặc này thắng lợi sẽ về cho cần lao dân chúng »

ĐỜI MỚI số 78

Phong trào tổng đình công chiếm xưởng

Tình cảnh này chán lắm rồi ! PHẢI THAY ĐỔI ! PHẢI THAY ĐỔI !

ĐI BỘ TỪ BILLANCOURT VỀ PARIS 13^e

— Mời quý vị hành khách lên xe... xin cảm ơn... huyết huyết... tu tu... sinh sịch sinh sịch... Julot vui vẻ làm viên trưởng nhà ga nhai chít thợ cái.

— Ông bị mọc sừng... Ông shếp... n..hà..ga. Ông bị mọc sừng... Ông shếp... n..hà..ga. (Bài hát : L'est cocu le chef de gare)

— Ngậm mồn bé bẻ lại ! mĩ sẽ có miếng khoai chiên (ta bouche bébé ! T'auras une frite — Julot cười giòn như trẻ con... và hét to)... Sắp hàng 2... sau lưng tôi đây... Nghiêm... Bước tới... Bước !

Cả bọn bước ăn nhịp rầm rập... Julot, cong tay « chào quả dấm » hét to : « Rot... Front... Rot... Front... tiếp tục đi ăn nhíp... Rot... Front... Im mồm lại... (Im lặng tất cả) sửa soạn mồm dang hát... bài « Thanh vệ quân xưởng đường... » sửa soạn mồm... cầm tru... chỉ hát thôi... con quỉ cái với thằng « Ba Tàu » (ký giả đi cho bánh... sửa soạn mồm... Một... Hai Ba...

—... « Này anh em thanh vệ quân... Cùng nhau ta xuống đường, xuống đường... Cách mạng tiến... ta cùng tiến... tiến.

Này là ngày trả đũa của tất cả chúng sinh chết đói !

Và đây là... thanh... vệ... q...u...a...n...n... »

— Hay lắm ! Hay lắm ! chỉ có ông mãnh tướng « con trời » này hát theo kiểu « Ba Tàu » nên trật lất... đi chân chữ bát theo kiểu của « Shăng Shô Linh » chạy giặc khi thua Quốc dân đảng Tàu của họ Tưởng.

— Sao Julot không nói như Borodine Blücher, Jacques Doriot chạy giặc hồi 1927 từ Thượng hải đến Hán khẩu qua Quảng đông chuẩn qua Moscou... ký giả cười lại... « Thân phận nhân loại » (La Condition Humaine) của André Malraux, (giải thưởng Nobel).

— « Ba tàu » kể luôn tên của ông « N. Le patriote » của mầy... (Julot khò hai không có duyên)... chạy theo đuôi tại tui...

Người ta, đoàn ba, lũ bảy, đi về phía Paris nhiều hơn, nhóm nào cũng bàn cãi náo nhiệt.

HỒI KÝ CỦA KỸ-SU LÊ - VĂN - NGỌ

Ngoài đường thỉnh thoảng nghe còi ô tô một vài cái xe nhà chạy thật mau vì ngoài lộ lưu thông rất ít. Dân Paris cũng quen tánh giữ kỷ luật đi trên vệ đường. Người và người thật đông Bền gần tới cầu, chúng tôi thấy một cái taxi xếp bánh nằm bên đường. Qua tới lộ rẽ đi rừng Meudon, chúng tôi nhớ lúc đi thử ô tô và cam nhong, mùa đông vừa qua : lạnh như cắt mà phải ngồi trên sườn xe trượt (chassis nu) chạy lấy trung bình 60, 70 cây số ngàn một giờ, bạn áo « canadienne » không đủ ấm, lỗ tai bầm tím mặc dù đội « kết vượt núi » (casquette passe montagne). Bền gần một quán cà phê ký giả bực cười to. Julot hiểu, phì cười : Một hôm lạnh như cắt « dao hàn cắt da », Julot và ký giả thử xe chạy than đến rừng Meudon, một cô nhỏ chặn đường xin đi xe cộp (ô-tô Stop), thật ra là một ả lẳng chơi (theo kiểu ở vườn Bách thú và vườn ông Thượng khi xưa). Á đôn chúng tôi không phải kiểm mồi, nhưng vì bị lạnh quá, đứng ngoài trời chịu không thấu xin đi theo xe mui kiếng cho ấm và về Issy. Đến quán chúng tôi gặp bà Julot hăm hăm bần mặt, Julot lăm lét, ký giả phải ra tay tế độ làm anh « ký mã hầu » (chevalier servant) cho ả từ thời (chữ này đúng nghĩa trắng và nghĩa đen) cặp tay « phu nhân nhất đản ». Chúng tôi thuật chuyện ấy cười om sòm. Chị nhỏ háy chúng tôi, rồi bản chuyện mãi dăm :

— Đó là ung thư của xã hội, một tử nhục cho phụ nữ... Ngày nào chúng tôi đồng quyền với các anh ở 2 Nghị viện, các anh phải biết... chúng tôi sẽ bãi bỏ chuyện này.

— Có muốn cũng không được, các chị chỉ bãi bỏ trên mặt giấy mà thôi. Nó chỉ là cái quả mà xã hội tư hữu ngày nay là cái nhân ; có bỏ mãi dăm theo các chị, đó chỉ che đậy được bên ngoài.

— Anh bản theo kiểu bên Tàu hay bên Ấn mà nói chuyện nhân quả (Karma).

— Không Tàu không Ấn không Pháp không Việt. Đó là chuyện thật tế của xã hội loài người. Ký giả trả lời.

(Xem tiếp trang 38)

(32) Tập đặc biệt Paris Match : Thượng bán thế kỷ 20 (première moitié du 20e Siècle) có viết lại chuyện này mà luôn luôn chiến sĩ đều rút kinh nghiệm.

Sàigòn tài hoa

(Tiếp theo trang 15)

mỗi khi suýt soa nuốt từng lời văn của diễn viên (thốt ra). Bốn thứ giá trị ấy tạo thành giá trị lịch sử của một tác phẩm văn nghệ nói chung, và của vở kịch nói riêng...

Chàng reo lần thứ hai, « Sân khấu dưới » bắt đầu rậm rạp. Anh Tư « điếm » qua những nét mặt hoan, những cặp mắt hau hau, rồi gieo lời hứa hẹn :

— Thôi, để tối mai, chúng ta sẽ nói dài về « sáng tác » nữa nhé.

Những con chim non tung tăng nhầy về tổ ấm. Còn những con chim « đứng tuổi » thì lặng lẽ đi sâu vào cõi lòng mình, mà thủ thi cùng nhau, thủ thi khuyến nhau :

— Phải diễn một vở cho ra trò... Phải viết một vở cho ra trò... mới được. Chớ có « say láo »... Chớ có tự ái quá mà hóa ra... tự ái... Chúng mình mong đợi một tác phẩm cho thật ra hồn...

HÀ VIỆT PHƯƠNG

XIV

CHƯƠNG THỨ CHÍN

NHÂN một ngày chủ nhật, Hường rủ Thanh về ngõ Cầm. Cho là một dịp hay, Thanh hơn hồ bảo: — Đã lâu lắm mình không về miền quê. Lúc này đi dạo gió cũng thú đấy. Hường cười chưa chút:

— Phải, đôi cái gió sắc những bụi bậm với hơi phẩn sơn để ngửi cái mùi cống rãnh, ao tù... Hường nói tiếp khi thấy hai con mắt bạn vừa ngơ ngác:

— Ngày trước tôi ở chung với Tào. Hai thằng dậy học i, tờ cho gần hết một cái xóm ngoại ô ban đêm thấp một ngọn đèn dầu nhỏ lên thì muỗi bay xà lại như châu.

— Thế à? Sao lại chơi vào tận đây?

— Chả vì một chuyện xich mich nhỏ ở nhà. Tôi ở đấy chưa được tháng trời thì Tào bị bắt. Tôi tránh cái xóm từ đấy...

Con đường men theo những bụi tre đầy và những mảnh đất cần, khô nê. Bờ ruộng bỏ hoang mọc đầy cỏ dại. Vừa đi, Hường vừa nói chuyện:

— Ở đây, cây cối chỉ có một mùa. Bây giờ người ta bỏ hẳn. Anh tính một nắng hai sương mà vẫn thiếu ăn nên người ta dẹp hẳn nghề nông để vào làm những nhà máy. Cũng vất vả thế, bỏ ruộng hơn, nhọc nhằn nữa, nhưng gì bằng tiền? Hầu hết dân ngoại ô đi làm trong tỉnh. Đủ các nghề từ phu xe cho đến thợ hồ, thợ máy. Đàn bà cũng xốc vác như đàn ông. Có khi cả trẻ con nữa...

Những cái hứng thú lúc ra đi nhát dần theo bước đường bây giờ tiêu tán hẳn khi Thanh được nghe Hường kể chuyện cái ngoại ô nghèo khổ mà chưa bao giờ hẳn được sống ở trong đó. Hồi tân cư Thanh không làm gì cả, ngày này qua ngày khác, ăn, đi rong chơi rồi lại nằm khàn. Hẳn không thể tham gia những phong trào ở miền quê vì tính khinh thị, coi

những người quanh mình chỉ là một lũ người ít học mà lại hiểu thẳng, ngang bướng. Hẳn miễn đồng ruộng không phải vì những người dân quê lam lũ mà là vì cử tưởng đời sống chất phác của họ là đẹp dễ lắm, cũng như thôn xóm, ruộng ruộng là tất cả những hình ảnh đã thực hiện ở trong mấy cuốn tiểu thuyết của một vài nhà văn cứ thích tả đời sống ở thôn quê với một vai chính trẻ tuổi, học thức, có đủ đồn điền và xe hơi.

Thanh đã mơ hồ thấy cái vui bao la của sự hoạt động nhưng vì chưa dám xông pha nên chưa biết rằng làm việc đối với những người công dân tài đức có một ý nghĩa ra sao. Hai người đi sâu vào một cái ngõ hẹp. Hàng rào tre già hai bên đường rũ lá vào nhau kín như một cái vòm xanh đậm mát. Nắng xuyên qua khe lá rụng xuống từng đốm vàng nhỏ. Lá khô sào sạt trên đầu hai gã thanh niên. Một gã quần xanh, áo sơ mi trắng bánh bao, lịch kịch chiếc xe đạp từ một cái cổng tre lụp xụp đi ra. Mấy con chó gầy đuôi cụp xuống, đi không buồn sủa.

Hường bước vào một cái sân hẹp vắng tanh. Tiếng gĩa gạo thỉnh thoảng đưa ra từ một góc nhà khuất bên lùm cây rậm. Mặt trời lên cao. Khoảng sân sáng rực. Nắng liếm lên mái dạm mong manh như một đợt lửa vàng. Nếp nhà ba gian lối vào phủ kín mấy tấm liếp tre. Hường kéo Thanh đi lại phía có tiếng gĩa gạo. Trên góc thềm sạch bụi nhất, một đứa trẻ lưng thùng trong tấm áo nâu đã bạc đương lê la nhặt mấy trái sung rụng. Thanh chợt nghe thấy một tiếng reo trong trẻo: « Chú Hường! »

Giống chày nặng nề xụp lên cối gạo gĩa đồ đang còn lẫn cám.

— Nhà đi vắng hết rồi hử cháu?

Hường nắm vai thằng Kiêm thân mật hỏi. Nhanh nhẩu, trắng bệ làm luôn một hồi:

— Thằng cháu đi làm « súp » U cháu đi hàng chưa về. Thằng Tý, con Diễm con Soan đi chơi cả.

— Thế còn ông bà nội?

Hường thoáng gặp nét vui vừa tan trên khuôn mặt thằng bé. Kiêm rần rần bảo:

— Ông cháu... chết đã hơn tháng nay.

— Tội nghiệp! Đã lâu không về chú chẳng được biết gì hết.

Thanh cúi xuống đùa với thằng bé rồi bảo:

— Nghịch đất cả ngày thế này mà không ghê lở cũng tài thật!

Tự nhiên thằng Kiêm khoe:

— Chú xem thằng cu nó hết toét mắt rồi.

Hường cười bảo:

— Đó là công của ông « đốc tờ ». Tào đấy...

Nhớ đến người thanh niên hiền hậu vui tính, Kiêm bùi ngùi bảo:

— Hôm ông cháu ốm nặng cháu có nghe thầy cháu bảo với U cháu là chú Tào có lẽ phải cả năm mới được về.

Thanh tránh sang truyện khác, hỏi thằng bé:

— Em học lớp mấy rồi?

— Cháu học được có hơn một năm thì U cháu để nên cháu phải nghỉ học.

Hường tươi cười bảo:

— Học trò chiến nhất của tôi đấy. Quay sang thằng bé: Dạo này cháu làm tính đã khá chưa?

— Cháu đã tính được đủ cả bốn phép rồi mà đến khi tập làm tính đồ cháu chẳng hiểu gì cả.

— Sách tính cháu mượn đâu thế? Thằng bé chạy tuốt vào nhà đem ra cho Hường một cuốn sách bìa xanh nam nhố. Đó là một tập tính đồ cho trình độ thi sơ học. Hường nhìn Kiêm, tủm tỉm bảo:

— Cháu mà làm nổi tính này thì cháu đã thi được bằng sơ học yếu lược rồi.

Kiêm kể lể:

— Nhẽ cháu được đi học cơ đấy. Thầy cháu đương sắp sửa xin cho cháu vào trường nhà nước thì ông cháu tự nhiên ốm nặng rồi chết. Ba cháu lại bảo cháu ở nhà vì không có ai trông nhà, trông em...

— Bà cụ đâu?

— Nằm trong nhà ấy, chú ạ.

Thanh và Hường đi vào. Kiêm lại nhảy lên dậm gạo.

Tấm liếp hé mở để cho ánh sáng chảy chan hòa vào khắp gian nhà tăm tối. Tiếng võng đu đưa nhẹ như tiếng một nhúm gỗ biếng lười. Bên cạnh dòng sáng yếu ớt lọt qua mấy khe liếp hở, một bóng người nằm dần mình trên chiếc võng day đương lắc lư như người ngủ gật.

— Cậu Hường đấy à?

— Vâng, cháu đây cụ ạ. Hôm nay nghỉ cháu về qua thăm nhà.

Thanh nhìn quanh nhà, dè dặt. Hường ngồi xuống bên ghế tre, chống tay lên đùi, ngượng ngập trong im lặng. Bà cụ nằm lơ mơ như người đương ngủ. Hồi lâu Hường đứng lên, cúi vào tay cụ một tờ giấy năm chục:

— Cháu chả có gì, gọi là một chút biếu cụ xơi quả.

Mấy ngón tay gầy thơ xương run run và vụng dại đón lấy tờ bạc:

— Cám ơn cậu. Đi làm ít ỏi lại còn cho già...

Thanh đứng ngượng người vì cảm động.

Nắng đã đậm hơn khi hai người ra khỏi ngõ.

Cuộc đi chơi không thú vị khiến cho lúc trở về Thanh thấy nhẹ bần người. Nỗi u ám vương vào lòng hẳn như khóm tre trụi cái bóng râm lặng lẽ lên hai gã trẻ tuổi yêu đời.

Mấy đứa trẻ áo nâu riu rít từ xa. Thanh nghe thấy tiếng reo mừng rỡ:

— A! A! Chú Hường về, chúng mày ơi!

Hường xoa đầu từng đứa và cho chúng năm đồng bạc, chia nhau.

Đi đường, Thanh hỏi:

— Anh thích ở dưới này à?

— Chả ai muốn khổ cả. Tôi thì tôi thích làm việc, nhất là làm việc dễ nâng đỡ những người xấu số hơn mình, giữa một bầy trẻ nghèo, riu rít như một đàn chim non... Nhưng bây giờ tôi thấy trở lại, có một mình, là một điều khó khăn quá.

— Phải mình sống đầy đủ đã quen rồi. Nhưng tôi cho rằng dù sống trong hoàn cảnh nào mình cũng có thể làm việc được, miễn là phải có một ngã đường rõ rệt, nhiều thiện chí và kiên nhẫn lắm.

NGƯỜI ta đều muốn hay không, tất cả đều có ích nhiều thiện chí ở trong đầu. Cái khó chỉ là không biết đem dùng những thiện chí ấy. Ở trong nước văn minh công việc đào tạo những người chuyên môn trong mọi ngành sinh hoạt càng ngày càng đầy mau sức tiến của xã hội. Lớp bạn của Hường thiếu người chỉ dẫn và nâng đỡ phần lớn đã đi lạc đường. Quý hời còn đi học thủ công rất giỏi, tỉ mỉ và có nhiều sáng kiến hay, bây giờ đi cạo giấy. Trung, hóa học rất trội thích tìm tòi thí nghiệm, anh em trong lớp đã mệnh danh là « bác học vườn », bây giờ được người giúp vốn ra mở nhà in.

(còn nữa)

Lề lối làm việc của nhà đạo diễn

(tiếp theo trang 17)

ý kiến đó. Những ủy viên của ban tổ chức không những phát biểu ý kiến của mình về vở kịch nói chung, mà còn đưa những nhận xét về bố cảnh, âm nhạc, và những vấn đề nhỏ nhặt, tỉ mỉ về diễn xuất nữa.

Vi những ủy viên của ban tổ chức chiếm đa số, nếu họ đồng đưa ra một ý kiến giống nhau, thì có thể cưỡng ép hoặc yêu cầu nhà đạo diễn chấp nhận.

Nếu gặp trường hợp mà nhà đạo diễn vẫn không nhận ý kiến chung của mọi người, thì nhà đạo diễn phải giữ ý kiến chung ấy để khảo cứu lại.

Trong kịch trường Nga xô, nhà đạo diễn trẻ tuổi nhất, nhưng Dantchenko lại là người đã sáng tạo và đại biểu cho một phương pháp biểu hiện và một kế hoạch đạo diễn tập thể rất chu toàn.

Tôi thiết tưởng phương pháp và kế hoạch ấy, không những chỉ là những tài liệu để chúng ta — những nhà đạo diễn — tham khảo; mà các kịch viên nên bắt chước theo đó mà làm việc. Vì lẽ kịch là nghệ thuật sáng tạo tập thể, nên tất cả những người cộng sự cần phải đi theo một đường lối đúng đắn, duy nhất, không nên tự cho là hiểu biết hoặc có những sáng kiến đặc biệt mà vượt khỏi phạm vi công việc đã quy định cho mình. Mọi người cần giữ một thái độ hợp tác nhất trí mới được.

Trong sự thống nhất của Nghệ thuật diễn kịch, có sự tổng hợp bề trong (nội bộ), sự tổng hợp bề ngoài (ngoại cảnh) sự tổng hợp chiều ngang, chiều dọc, lại có thời gian tĩnh, không gian tĩnh, có năng lực sáng tạo, và cả năng lực mê hoặc lòng người; có những khả năng đặc biệt của các ngành nghệ thuật khác làm phát hiện những màu sắc hình tượng trên mặt bằng (bình diện) hay mặt nổi (lập thể).

Vì thế, nếu ví nghệ thuật diễn kịch như một giấy xich dài có nhiều vòng tròn dính liền với nhau, thì những diễn viên và các nhà chuyên môn khác (của các ngành nghệ thuật tham dự vào sự trình diễn) là những kẻ sáng tạo ra từng cái vòng tròn; nhà đạo diễn cũng là kẻ sáng tạo một vòng tròn, đồng thời là kẻ nắm chắc tất cả những cái vòng tròn dính liền nhau trong cái giấy xich dài ấy.

Như vậy, nhà đạo diễn không những chỉ cần giữ một sự liên kết mật thiết đối với những diễn viên và tất cả những người cộng sự, mà có thể bắt đầu cái công việc đạo diễn phức tạp được. Nhà đạo diễn phải học thuộc lòng vở kịch, phải nắm chắc được ý nghĩa chính của vở kịch, phải biết tư tưởng của vở kịch nằm ở đâu? Những yếu tố tinh thần đó của vở kịch, đối với xã hội đương thời có ý nghĩa gì? Phải dùng phương pháp nào để biểu

hiện? Sau cùng, nhà đạo diễn nhấn mạnh những ưu điểm, loại bỏ bớt những khuyết điểm, phụ bổ thêm những điểm còn thiếu sót.

Nhà đạo diễn phải căn cứ ở tính chất của vở kịch và tùy loại kịch mà sử dụng một phương pháp biểu hiện thích hợp.

Ngoài việc sửa đổi, cắt vở kịch, nhà đạo diễn còn phải biết vạch kế hoạch tỉ mỉ về bố cảnh, về dụng cụ cần thiết, về ánh sáng, về tiếng động, về trang phục, hóa trang v.v... Nếu cần đến âm nhạc, thì nhà đạo diễn cũng phải biết sử dụng âm nhạc để phối hợp vào sân khấu nữa. Nhưng điều rất thiết yếu là phải chỉ dẫn cho diễn viên về cách nói, về động tác và vị trí của từng người trên sân khấu.

Nên, trong lúc làm việc, bao giờ nhà đạo diễn phải giữ một sự liên kết rất chặt chẽ đối với những người phụ trách các bộ môn văn nghệ (có tham dự vào sự trình diễn), như tác giả vở kịch, những người phụ trách mỹ thuật, âm nhạc, ánh sáng tiếng động, trang phục, hóa trang v.v... và tất cả những diễn viên. Phải bàn luận, sửa chữa với nhau, để đạt cho được những ý kiến thống nhất. Rồi từ lý luận thống nhất, dần dần đưa đến thực hiện cụ thể.

Nghệ thuật của kịch bao gồm nhiều sự kiện và công việc rất phức tạp; những diễn viên và người cộng sự lại thường có những cá tính rất rắc rối. Nhà đạo diễn phải nắm cho được tất cả những sự kiện hoặc điều hòa hoặc phân tán, phân công cho từng nhân viên, điều chỉnh tất cả tạo thành một sự thống nhất. Đó là lẽ lối làm việc của nhà đạo diễn. Hay nói một cách khác: đó là quá trình công tác tất yếu của nhà đạo diễn vậy.

HỘP THƯ QUẢN LÝ

Chúng tôi đã nhận được ngân phiếu của:

Ô. Nguyễn Văn Thành (Mimot)	444\$
— Phạm Như Nghĩa (Paksé)	00\$
Cô Thanh Nguyệt (Hanoi)	300\$
Ô. Trần Kim Đình S.P. 4.789	50\$
— Sgt. Hồ Ngọc Căn S.P. 4.789	100\$
Ô. Nguyễn Văn Hà (Kratié)	102\$
— Lê Văn Ngọc (Nhatrang)	120\$
— Nguyễn Văn Thà (Kompong Thom)	200\$
— Nguyễn Văn Sắc (Dalat)	120\$
— Phạm Văn Lộc (Saigon)	100\$
— Thiếu úy Phan Quang Sử (Cờ đỏ)	200\$
— Nguyễn Văn Suy (Kontum)	75\$
— Phạm Đình Trụ (Kontum)	100\$
— Phú Hoàng và Ô. Nguyễn Hạp (Cù lao Rê)	288\$
— Đặng Xuân Cúc (Bà nằng)	320\$
— Thiếu úy Ngô Phú Hoàn S.P. 4.429	102\$
— Sgt. Nguyễn Văn Bằng S.P. 4.324	100\$
— Huyền Lam (Hội An)	50\$
— Hồng Lạc (Paksé)	100\$
— Huỳnh Văn Sáu (Kratié)	100\$
— Nguyễn Thanh Tân (Huế)	224\$
— Nguyễn Văn Cầu (Paksé)	100\$

Đa tạ, Ty Quản Lý

Những kẻ sa đọa

(tiếp theo trang 21)

ĐẠT THÀNH.— Thế không phải mầy đã dụ dỗ cô tiểu thư con ông tham phủ thống sứ, phá hư trình tiết người ta rồi bây giờ còn...

MINH.— Tôi không hề cho thầy nói xấu một người con gái tử tế trước mặt tôi... Tôi không muốn dính líu đến câu chuyện thầy muốn sinh sự lôi thôi ở nơi này, trước mặt các vị tu hành. Tôi đi là hơn...

ĐẠT THÀNH.— À, Minh, tao nguyên rửa máy đấy, máy làm gì tao?

MINH (đứng ở ngưỡng cửa, cao giọng).— Chính lời ấy thầy để cho tôi nói mới phải!

ĐẠT THÀNH.— Máy chưởi tao đi! Máy chưởi tao đi!

MINH (tiến về phía Đạt Thành).— Mọi tội lỗi của các con đều do thầy gây nên cả. Thầy đã dục dỗ tinh thần lẫn đời sống của anh em tôi... Tôi xin thề với sự cụ là tôi không nói gì phạm đến thầy tôi cả. Nhưng thầy tôi đã không tiếc lời nhục mạ tôi, thì tôi nói toạc ra đây hết mọi chuyện của ông ấy đã làm, dù là cha tôi đi nữa!

ĐẠT THÀNH.— Minh, nếu mầy không phải là con tao thì tao giết mầy ngay lập tức!

TÂM (với Vãn).— Anh, ngăn thầy với anh Minh đi...

MINH.— Con của thầy! Có bao giờ thầy xem tôi là con không đã? Mẹ tôi vừa mất, tôi chưa đầy hai năm, thầy đã bỏ mặc cho thầy ở trong nhà, xem tôi cũng như mèo, như chó... Rồi từ đó... chú Vãn, chú Tâm không biết dạy dỗ tận mắt tôi đã trông thấy thầy ngủ với con sen, ngay trước mặt của di đã sinh ra hai chú!

TÂM (lay cánh tay Vãn).— Anh Vãn... anh Vãn...

MINH.— Đây này... (trở Thừa, rồi kéo lấy người hân kinh hoàng ra phía trước sân khố) Thằng gù này là em của tôi, con đẻ của thầy tôi, mà bây giờ là đứa ở của thầy tôi đây. Mẹ nó là một con cam vào ấp một lúa, bị thầy tôi hiếp đến có chữa!

HAI NHÀ SƯ (thì thầm).— Thôi, thôi...

MINH.— Chú Vãn, chú Tâm xem đây... (thả Thừa ra, hân run rẩy lùi vào cuối phòng).

ĐẠT THÀNH (nắm tay đưa về phía Minh).— Tổng cổ nó đi! Tổng cổ nó đi!

MINH.— À, thầy lo sống cho thỏa thích lấy một mình, muốn cho con thầy nghèo túng đi ăn cắp, chớ không rời ra một xu.

ĐẠT THÀNH.— Tao không nợ gì mầy hết.

Cùng các bạn gửi bài đăng báo. — Tòa soạn tiếc không đủ thì giờ để viết thư riêng cho các bạn yêu cầu nên phải trả lời trên mặt báo. Các bạn hiểu mà thế tình cho. Đa Tạ.

MINH.— Thầy lại còn muốn chiếm cả người yêu của tôi nữa. Thầy định bỏ tiền ra để như con Hồng, thầy đợi nó đến nhà tôi nay phải không?

ĐẠT THÀNH (đứng yên).— Hồng nó ưa tao. Tao thích thì tao lấy nó về làm hầu.

MINH.— Thầy còn nói được thế à?

ĐẠT THÀNH.— Mày thì lo giữ con Loan của mầy đi! Cái thứ con gái ấy thích hạng đàn ông trụ lạc, vô lại như mày!

(Minh không trả lời, như kẻ cuống trí, xông về phía cha) Giữ lấy nó! Giữ lấy nó! Nó muốn giết tôi!

Đạt Thành chạy đi kêu lớn, Minh tiến tới.

Vãn (cẩn Minh lại).— Anh điên à!

MINH (run rẩy trước cánh tay của Vãn).

— Tôi không muốn có một người cha như thế! (Tất cả mọi người có mặt đều đứng, kinh ngạc trước hành vi và lời nói của Minh. Minh cũng kinh hoàng, ngạc nhiên về thái độ của mình. Sự cụ từ từ đi đến trước Minh, rồi thành lĩnh, sụp xuống dưới chân Minh. Hoảng hốt, Minh đưa hai tay ôm lấy mặt, rồi ngơ ngác nhìn chung quanh, như vừa ra khỏi ác mộng, lâm bầm) Thế nào? Thế nào?... Thôi, thế này là hết... hết! (Minh lùi về phía cửa, rồi dừng lại, dấn với cùng Vãn) Vãn! Đừng quên việc Loan đây. Ngay hôm nay, đến nói hộ tôi... đến nói hộ tôi... (chạy xuống tầng cấp).

ĐẠT THÀNH (ở cuối phòng, nói với hai nhà sư).— Vâng, phải rồi, vâng, tôi xin về... Có lẽ tôi không phải, nhưng tôi là chủ ấp... (Ra. Hai nhà sư đi theo).

LỚP XI

SỰ CỤ, TÂM, VẢN, THỪA

Sự cụ vẫn còn quỳ phủ phục, Tâm cúi xuống đỡ lên. Vãn đứng ở cuối phía bên phải, Thừa bước lại gần.

THỪA.— Sự cụ phủ phục như thế là nghĩa thế nào, cậu?

VẢN.— Hơi đâu tao phải nát óc nghĩ về việc bi hiểm đó!

THỪA.— Nếu cậu không cần lại, thì cậu Minh làm hại ông cụ rồi đấy!

VẢN (bước ra).— Mặc! ai muốn làm gì thì làm!

TÂM (nghe những lời Vãn nói, đến gần lại hỏi).— Anh cho là người này có quyền định đoạt sự sống chết của người khác ư?

VẢN (kiêu hãnh).— Chú hồi mới hay chứ!

TÂM.— Anh trả lời cho tôi đi.

VẢN.— Tôi nói đối chứ làm gì? Con người là thế, làm thế nào? ai muốn sao thì muốn.

TÂM.— Muốn sao thì muốn...

VẢN.— Phải. Ham muốn của con người, cảm đoán được ư?

TÂM.— Muốn giết người khác cũng được à?

VẢN.— Chú tưởng tôi có thể làm hại thầy như anh Minh à?

TÂM.— Anh Vãn, anh nói gì thế? Tôi không hề ngờ là anh với anh Minh lại có thể...

VẢN (vỗ vai Tâm).— Chú yên tâm. Bao giờ tôi cũng bênh thầy, như vừa rồi đây.

TÂM.— Ờ...

VẢN.— Còn những sự ham muốn của tôi... thì tôi để cho thầy cửa.

Vãn ra, Thừa đi trước...

LỚP XII

SỰ CỤ, TÂM

SỰ CỤ (sau những câu nói giữa hai người, nhìn Tâm, xúc động không thối nên lời. Lặng lẽ, đến vịn vào vai đệ tử).— Con ạ, bây giờ con hãy tạm rời khỏi nhà chùa... đã đến lúc con nên trở về gần gũi với các anh con... không phải một người, mà cả hai... Sao con lại run sợ?

TÂM (ngập ngừng).— Bạch Sự cụ, con mến sự yên tĩnh ở chốn này. Con không muốn xa Sự cụ...

SỰ CỤ.— Con đã học kinh kệ, tụng niệm cũng đã nhiều. Đã đến lúc con nên đem sự giác ngộ của mình ra mà độ cho các anh con. Còn ta... ngày giờ ở cõi phàm tục cũng không còn bao lâu nữa.

Trong khi nói, sự cụ đẩy Tâm đến phía tầng cấp ra cửa.

TÂM (cầm lấy tay áo sự cụ không nỡ rời). Bạch sự cụ, không lẽ nào đệ tử lại dám trái lời... (Bước xuống tầng cấp mặt còn ngơ ngẩn lại).

SỰ CỤ (bước xuống một cấp, tay đưa về phía Tâm, giọng khuyên nhủ).— Con hãy giúp các anh con tránh những tội ác.

HẾT HỒI THỨ NHẤT

Sách mới

Chúng tôi vừa nhận được tập « Le Français au brevet et au Diplôme » (tập II) do nhà xuất bản Truc Giang gửi tặng. Vậy ân cần giới thiệu với các bạn đọc.

Đời Mới

ĐỜI MỚI 78

Dầu
Củ-là

Dragées

PULMOFORME

Libs

Thuốc viên
trị dứt ho

LIBS

(Mareuil sur Lay Vendée)

ĐẠY KHOA THÔI MIÊN

Đề chữa bệnh, nhiều phép bí truyền hay lạ.

(Ở xa học bằng thư).

COI CHỮ KÝ.— Đoán vận mạng. Coi rõ thân thể, sự-nghiệp, tình duyên, tài nạn.

Cho phép **HỘ MẠNG**, để làm ăn buôn bán được phát tài, và giúp chị em đau đớn về tình duyên được toại nguyện.

Do nơi

Mme Nguyễn thị Nghiên

120/5 Đại lộ Gallieni-Saigon

(đường hầm Nguyễn-văn-Dũng)

(Ở xa viết thư hỏi, kèm có 2đ)

VIỆT NAM CÓ MỘT

Nhà chuyên môn làm chân giả và tay giả để ráp thay những chân cụt và tay cụt. Theo đúng phương pháp của những nhà chuyên môn Pháp và Mỹ.

Được tin nhiệm của sở quân y Pháp ở Saigon.

Xin mời lại viếng hoặc viết thư

HIỆU BATRU

301, Colonel Grimaud
SAIGON

QUÁN QUẢN TỪU ĐIỂM

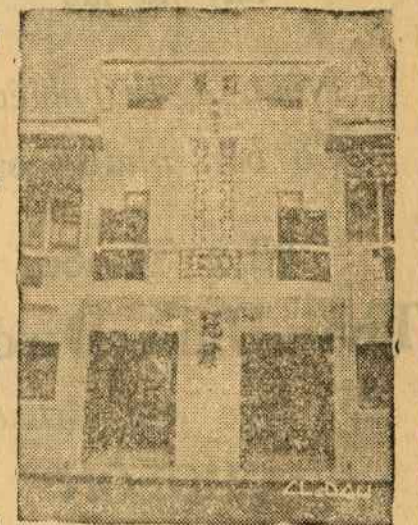
Téléphone : 402

Số 2 và 16 đường
des Artisans
CHOLON

SIÊU QUẢN TỪU ĐIỂM

Téléphone : 580

Số 440, đường
Marins — CHOLON

Tóm tắt phần thứ nhất

Những tấm quảng cáo cho những tuồng chớp bóng khiêu dâm, những sách vở của bọn lái buôn đi bắt cá tung thủ nhệch dục... được bày nhàn nhàn trong một thành phố chỉ biết ăn chơi truy lạc đem lại cái hại trước nhất cho đám trẻ của một xã hội chưa chịu chịu trách nhiệm việc giáo dục chúng, từ cách giáo dục ở gia đình đến lối giáo dục ở nhà trường.

Phóng, Đồ Ta, Du... bọn thiếu niên ở cái tuổi 12 đến 13 cùng Liên, Mầu, Trí... bọn thiếu nữ đồng tuổi, bọn chúng đều là nạn nhân của những cơn điên cuồng của bọn lái buôn đi bắt cá tung thủ nhệch dục, mà chúng chịu ảnh hưởng. Bọn chúng đều là những trẻ còn cấp sách đến nhà trường.

Thầy giáo Sắc, cô giáo Châu là những nhà mô phạm có tư tưởng tiến bộ nhưng lại gặp bà Đốc là người nặng óc thủ cựu đã áp dụng một lối giáo dục lỗi thời, chẳng những không ích gì cho chúng mà còn xô chúng vào con đường hư hỏng, tội lỗi.

Con Liên và thằng Đông là nạn nhân chính của cốt truyện. Hai trẻ sớm sa ngã vào đường tình yêu và suốt huy hoại cả một đời còn hứa hẹn nhiều ở tương lai.

XV

Hai phần trắng miệng, tức hai quả cam Cái Bè: một cho trò này đã tỏ ra biết trọng kỷ luật, một phần cho trò đang ngồi nức nở đầu kia vì trò ấy đã biết hối hận và hiểu sâu xa những lời dạy bảo và hình phạt của tôi đưa ra.

Trong lúc ấy, Liên vùng vằng hất đầu lên rồi nhìn như đang tức tối một việc gì.

Ngạc nhiên, bà 1 óc lại gần:

— Trò Liên, trò làm việc gì vậy?

Liên vẫn nức nở. Cờ nó ghen ngào nên không trả lời nên tiếng cho bà Đốc được.

Bà Đốc lại lên giọng sang sảng trước đám học sinh nam và nữ:

— Các trò xem gương trò Liên đây! Chị bếp, chị nhớ đem một quả cam cho trò này nà!

Liên ngược mặt, dẫn được tiếng ghen ở cổ, thưa:

— Dạ... Thưa bà, con không muốn ạ!

— Em nói thế nào? Em không muốn phần trắng miệng ư?

— Dạ, không ạ!

— Trò không thích cam Cái Bè ư?

— Dạ, không ạ!

Bà Đốc suy nghĩ một lát lại bảo chị bếp:

— Chị mang cho trò này ít mứt dừa để thay cam... Mọi người chắc đều thích mứt dừa đây!

Con Liên vẫn lúc lắc đầu. Bà Đốc vẫn hỏi dồn:

— Thế nào? Trò cũng chẳng thích mứt dừa sao?

— Dạ không ạ!

— Vậy trò thích gì?

— Dạ, thưa bà, không thích gì cả ạ!

Nói xong, Liên lại cúi đầu xuống, úp mặt vào chiếc khăn mù xoa và nức nở.

Cô giáo Châu bước theo bà Đốc giải thích:

— Liên là một đứa trẻ rất đa cảm. Chúng ta nên biết như vậy.

Bà Đốc lầm bầm:

— Đứng rồi! Đứng nên làm trái ý em bé.

Và lần này bà rào bước ra khỏi phòng, đến ngưỡng cửa, bà còn dặn với lại:

— Im lặng nha! Giữ trật tự.

Bà Đốc, nếu bà hiểu cho...

Liên cũng thích mứt dừa, cũng

(Xem Đời Mới từ số 62)

muốn có được một quả cam Cái Bè ăn nhưng có thể nào vì lòng tham ăn đó mà nó quên Đông được. Có thể nào nó đang tâm nhận món quà ấy của bà Đốc để ăn lấy một mình trong lúc đó Đông không có gì cả. Đông phải gây gỗ với Du vừa rồi cũng vì Đông bệnh vực cho nó. Đông là người duy nhất biết che chở cho nó. Đông là anh chàng hát dạo yêu dấu của nó, Đông, một sức mạnh để nó dựa mình vào khi nó bị hăm dọa...

Lòng nó đau như cắt lúc nhìn thấy Đông như một tội nhân đứng trước vòng móng ngựa trả lời quan tòa. Tim nó như muốn ngừng đập khi thấy Đông không vui...

Ăn cam một mình ư? Không thể nào ăn ngon miệng được!

Ăn mứt một mình ư? Chứa ơi! Liên ăn sao đành?

Chỉ vì lẽ ấy mà Liên không chịu nhận phần thưởng của bà Đốc đấy thôi mà Liên khóc không phải vì cảm động trước lời nói của bà Đốc mà chỉ vì lòng nó nhức nhối khi thấy người nó yêu phải đau khổ...

Chương thứ mười bốn:

ĐẾN chiều, học sinh được dẫn đi chơi ở đồng quê hoặc ở cánh rừng bên cạnh. Có lúc bà Đốc lại dẫn họ ra phía sau ngôi nhà, chơi quanh quần trên bồn cỏ hoặc loang quanh ở các bụi bờ gần đó.

Trên khoảng đất đó lại có hai bồn bông mọc đầy hoa dạ lan. Chính giữa bồn bông có cái bể cạn và cạnh mỗi bể cạn lại có một bức tượng trắng bạc cút chim.

Các giám thị, thầy giáo Sắc, cô giáo Châu, Cô Ly, giáo sư âm nhạc ngồi trên những chiếc ghế bành nằm hẳn dưới bóng cây vừa xem sách vừa coi ngó đám học sinh đùa giỡn.

Đám trẻ tình nghịch, đầy máu nóng, như một đàn ong vỡ tổ đi đi lại lại, hoạt động lăng xăng, khao khát tự do và thêm thưởng ánh nắng mặt trời và không khí trong lành. Cặp mắt các giám thị, thầy giáo và cô giáo làm sao kiểm soát hết đám người lăng xăng đó được.

TÁCH khỏi bạn, thằng Đông lại nằm trên bồn cỏ đưa mắt nhìn về đám nữ sinh, nó đang cố tìm bóng dáng con Liên.

Trong lúc ấy Liên còn ngồi bên cạnh chiếc ghế của cô giáo Châu. Cô giáo đang nhờ Liên rọc cuốn tiểu thuyết cô vừa mới mua ở một hiệu sách ở Saigon.

ĐỜI MỚI số 78

Thích thú với công việc của cô giáo giao cho, Liên cầu thận lo tròn phần việc của mình. Cũng là một dịp giải trí cho tâm hồn của con bé thoát những bóng đen ám ảnh trí óc nó.

Đông tỏ vẻ khó chịu. Nó nóng lòng chờ đợi. Còn bao lâu nữa, Liên của nó mới làm xong công việc vô vị đó? Biết lúc nào con Liên lại ra bờ bồn cỏ nằm duỗi thẳng người như mấy hôm trước và cũng quay mặt nhìn về phía nó? Thì giờ qua nhanh chóng, mãi đến chừng nào hai đứa mới gặp nhau để trao những cái hôn kia chứ?

Đối với bạn nó, hoặc đối với những vị giám thị có ai cho đó là hai trẻ hôn nhau. Việc hai đứa cùng ghé mũi sát vào một bông hoa mỏng gà hay bông dạ lan là một việc rất thường thì cái việc hai má kề nhau trong chốc lát có ai để ý làm gì.

Một ý mới nảy nở trong trí óc thằng bé. Ý tưởng đó làm cho tim nó đập mạnh. Nó nhận thấy rằng hai bồn bông đó chạy dài tới cánh rừng nhỏ cạnh đây. Chỉ có một lối nhỏ ngăn cách khu rừng với bồn bông. Tránh cặp mắt thầy giáo, vượt qua lối đường mòn đó, lần mình qua bụi cây và đến nơi kia cũng là một việc rất dễ dàng.

Hay quá! Liên đã làm xong công việc. Con bé lần tránh không vui chung với bạn, đi lẻ ra, làm bộ đi tìm kiếm bông hoa đồng nội. Nó cúi xuống bồn cỏ, đứng dậy và cứ thế, tiến xa dần. Thoảng chớp, nó đã bước tới múi đầu bồn cỏ.

Đông biết rằng Liên đã thấy nó. Liên đi riêng rẽ như thế này là mang lại cho nó một tin lành: « À! Liên đến đây rồi! »

Rồi Liên nằm duỗi thẳng trên bồn cỏ.

Trái lại, Đông đứng thẳng người. Nó ra lệnh cho con bé bằng mấy tiếng cụt ngắn: « Lại đây, theo tôi! » Nói xong, nó vờ rào bước xa bồn cỏ, rồi từ từ bước về mọi người khỏi chú ý.

Liên ngồi nhòm dậy hơi ngơ ngác: Đông đi đâu vậy? Liên có hiểu lòng Đông chẳng? Liên có nên theo Đông không? Không lường lự gì nữa, con bé cũng bước theo dấu chân của Đông. Nó đứng dậy, vừa chạy, vừa đưa hai cánh tay như đang đuổi bắt một con bướm.

Đông đã đến lối đi nhỏ hẹp kia, và từ lối đi đến bụi bờ chỉ cách chừng 2 thước. Thoảng chớp, Liên cũng đến múi đầu bồn cỏ. Bây giờ nó phải hành động mau lẹ. Đông bước nhanh qua lối đi vạch bụi cây và biến mất.

Liên cũng leo về phía thằng bé. Chim chóc hoảng sợ vụt bay...

Trong cánh rừng rậm có một chỗ

vừa mới bị đốn mở ra một lối rất thưa cây. Lần đầu tiên thằng bé đặt chân đến đây. Muốn đi vào Liên vào sâu 30 thước, nó bèn đưa tay lên miệng hú thay tiếng gọi tên Liên. Liên đến đây rồi! Con bé thở một lần vì đã cố chạy theo Đông. Rất nhiều chiếc lá khô dính lên áo, lên tóc của Liên.

Rồi sẽ thế nào đây? Hai trẻ sẽ ôm chặt lấy nhau, ghì nhau đến phải khóc lên vì sung sướng như cặp tình nhân lâu ngày gặp nhau chẳng? Không đâu! Chúng còn nhỏ, chúng chưa biết những giây phút mê ly đó.

Đến cách Đông chừng vài bước, Liên đứng lại. Đôi mắt con bé nhìn chăm chăm vào Đông. Đông cũng không tiên tới mặc dầu bao lần nó đã dự định trong trí là ước ao được gần Liên, ôm choàng lấy Liên và nó sẽ đưa miệng nó lên môi Liên. Hôm nay Liên đứng gần nó quá cũng đủ làm cho Đông sung sướng rồi. Rồi thằng bé kiểm định được lương tri. Ý nghĩ đầu tiên đến trong trí óc nó là một nỗi lo sợ, sợ Liên bị phạt.

— Cô giáo có thấy Liên không?

Đó là câu hỏi đầu tiên nó hỏi Liên.

— Không thấy đâu! Nói vậy nhưng Liên vẫn sợ. Tim Liên đập mạnh quá! Này! Đông sờ xem!

Chỉ có ý là làm chứng cho lời nói của mình, Liên vội vã cầm tay Đông áp lên ngực. Liên bận một chiếc áo lót mình rất mỏng. Thế rồi bàn tay Đông đặt lên ngực con bé. Lần đầu tiên nó cảm bằng xúc giác hơi nóng trên ngực của một thiếu nữ... cũng bằng xúc giác nó có thể đoán biết hình vóc cái ngực của một thiếu nữ. Lạ thật! Nhiều những thoát ý vũ trong các hình ảnh, nó đâu rõ những chuyện ấy được.

Liên vẫn bình tĩnh trong lúc bàn tay Đông cứ đặt lên ngực nó.

Hồi tưởng những kỷ ức xa xưa, Liên

cũng muốn rằng Đông nhận thấy rằng nó cũng có « cái này, cái kia » Nó tin tưởng Đông có đủ thì giờ nhận xét rồi. « Phương pháp cảm dỗ » không nói lào ai...

Muốn phá tan không khí im lặng đè nặng giữa hai đứa, Liên lại lên giọng:

— Đông xem! Quả tim tôi đập mạnh ghê chưa?

Phải rồi, tim Liên đập mạnh lắm, đập mạnh đến nỗi như muốn phá vỡ cả lồng ngực. Thằng Đông cảm thấy một cảm giác là lạ. Bàn tay nó hơi nặng nề. Một hơi nóng tỏa ra... Con Liên chậm rãi lùi lại rồi nhủ nhẹ:

Liên muốn ngồi xuống!

Cánh tay Đông từ từ rơi xuống. Và bây giờ phút hồi hộp bắt đầu. Hình như nó đang tiếc giây phút vừa qua.

Liên lại đặt lưng dựa vào một gốc cây bầm đầy rêu mốc:

Vội vã, con bé gọi Đông lại. Lúc này nó muốn được gần người yêu hơn:

— Lại gần hơn chút nữa Đông!

Trong lúc đợi Đông, với cử chỉ duyên dáng, nó đưa bàn tay làm lược

chải tóc, gờ mấy chiếc lá khô bám trên đầu.

Đẹp được nỗi lo âu, Đông bước lại gần. Ngồi xuống, Đông thủ thỉ:

— Liên cho xem tim Liên còn đập nữa hết?

Lạnh lẽ, thằng bé lại chia bàn tay ra. Liên cười...

— Nếu như tim Liên không đập nữa, tức là Liên sẽ chết.

Câu nói ấy làm cho Đông choáng váng tinh thần, trí óc nó đảo lộn. « Chết! » Ghê sợ quá! Đừng nhắc đến lời ấy Liên!

Thằng bé lại để bàn tay rơi xuống một cách tự nhiên, không suy nghĩ. Và bàn tay đó lúc này nằm gọn trên chân con bé.

(còn tiếp)

7 NGÀY QUỐC TẾ

(tiếp theo trang 3)

Ở Pháp ngọn lửa đình công muốn bốc cháy trở lại

Trong một thông cáo, liên đoàn bưu chính thuộc tổ chức tổng công đoàn thien cộng sản đã kêu gọi toàn thể nhân viên bưu điện hãy đoàn kết như trong tháng Août vừa rồi.

Thông cáo thêm rằng : « Trong tất cả các vấn đề phong và các sở, phải tỏ chức những phiên nhóm đại hội tức khắc trong sự đoàn kết hoàn toàn để quyết định một cách dân chủ những thể thức hành động ».

Trong bản thông cáo, liên đoàn đề cập đến việc trừ lương và cũng nói đến một bản thông tri của chính phủ hăm dọa trừng phạt 34.000 người bị trưng công trong thời kỳ làm rêu.

Trong các giới nghiệp đoàn người ta cho biết đã có xảy ra vài cuộc đình công hạn chế trong vài sở ở Paris, nhà ga Marseille, ở Arle, Montpellier, cuộc đình công quan trọng hơn hết xảy ra tại nhà ga Lyon, từ đêm hôm 15-9 và chỉ kết liễu vào lúc 23 giờ (giờ quốc tế).

Theo các giới nghiệp đoàn lý do của một cuộc đình công là thông tri của chính phủ mời các viên giám đốc và chánh sở địa phương phải kê danh sách của những nhân viên cần thiết để làm cho các sở được điều hành trong trường hợp xảy ra một cuộc đình công.

Một khác, người ta cho biết rằng các đại diện của văn phòng tổng liên đoàn lực lượng thợ thuyền cùng các đại diện nhân viên hỏa xa và bưu chính cũng được tiếp kiến tại thủ tướng phủ và đã thông tri với nhà cầm quyền về sự xúc động của các nghiệp đoàn sau khi biết được những chỉ thị của ông tổng trưởng bộ bưu chính và những thể thức đang được chuẩn bị tại sở hỏa xa, ngành điện khí và vài sở khác.

Lý do những cuộc đình công này là một bức thông tri của nhà cầm quyền cho biết sẽ mở cuộc điều tra về vài nhân viên không tuân lệnh trưng dụng trong kỳ làm rêu vừa rồi.

CHÁNH PHỦ QUẢ QUYẾT MUỐN TĂNG LỢI TỨC CHO NHỮNG NHÂN CÔNG LƯƠNG BÔNG THẤP KÉM

Sau phiên nhóm hội đồng tổng trưởng hồi sáng 4-9, ông Hugues, phát ngôn viên của chánh phủ, đã đọc một thông cáo cho biết rằng hội đồng đã qua quyết chấp thuận những nguyên tắc của chánh sách xã hội và kinh tế gồm việc khuyến khích những biện pháp lương bổng còn thấp kém nhưng trong những điều kiện cần thiết để không gây một hậu quả đối với giá sanh hoạt.

TỔNG LIÊN ĐOÀN LAO CÔNG THIÊN CHÚA GIÁO SẴN SÀNG HUY ĐỘNG TẤT CẢ LỰC LƯỢNG ĐỀ ĐÒI TĂNG LƯƠNG

Ủy ban Tổng liên đoàn toàn quốc của tổ chức Liên đoàn Lao công Thiên chúa Giáo vừa chấp thuận một quyết nghị nhận xét rằng những nguyên vọng của các lao công đòi hỏi sự thay đổi hoàn toàn chánh sách và những phương pháp hành động của chánh phủ.

Liên đoàn Lao công Thiên chúa Giáo tuyên bố sẵn sàng huy động tất cả các lực lượng của mình để có thể làm tăng gia những số lương còn thấp và tiền phụ cấp gia đình và đề cho các lao công tham gia việc quản lý các xí nghiệp cùng gánh vác những trách nhiệm của việc điều khiển sự sanh hoạt trong xứ.

Hội đồng chấp thuận đề nghị của ông Faure

lập một số tiền phụ cấp đặc biệt cho vài hạng nhân viên công sở. Số tiền phụ cấp ấy là 3.000 quan đối với những số lương thấp nhất.

TRONG NGÀNH BƯU CHÍNH, NHỮNG NGƯỜI BỊ TRUNG DỤNG MÀ KHÔNG TUÂN LỆNH SẼ KHÔNG BỊ TRỪNG PHẠT NGHIÊM KHẮC

Hôm 17-9 các giới nghiệp đoàn cho biết rằng nhà cầm quyền đã bảo đảm sẽ thi hành bức thông tri về những hình phạt đối với các công chức bưu điện không tuân lệnh trưng dụng trong một tinh thần hiểu biết và khoan dung.

Những thể thức về việc thi hành bức thông tri ấy sẽ được xem xét trong ngày thứ năm tới trong khi tiếp kiến các đại diện nhân viên bưu chính.

Như vậy tình hình có vẻ được hòa dịu sau khi đã khiến các giới thuộc ban giám đốc đảng Xã hội rất xúc động.

Hôm 16-9, ủy ban giám đốc đã bỏ thăm một quyết nghị phản đối chánh sách triệt để trừng phạt sẽ thi hành và vi phạm những điều đã cam kết.

Tướng Lâm Bưu sẽ thay thế tướng Châu Đức

Hoa liên xã ở Đài loan vừa tiết lộ rằng tướng Lâm Bưu, tư lệnh đệ tứ dã quân Trung cộng, sẽ đảm trách chức vụ tư lệnh các lực

CHÂU ĐỨC

lượng Trung hoa cộng sản thay thế tướng Châu Đức hiện chỉ huy quân đội Trung cộng.

Tiết lộ một nguồn tin bí mật nhận được từ Bắc kinh, hãng thông tấn tiết lộ rằng tướng Lâm Bưu mà sức khỏe nay đã phục hồi sau cơn bệnh vừa qua, đã điều khiển « ủy hội cách mạng nhân dân sự vụ » tại Bắc kinh, với tư cách phó chủ tịch, sau chủ tịch Mao Trạch Đông.

Trung hoa Cộng sản và Ngoại Mông-cô đã ký kết một thương ước tại Bắc kinh

Thông tấn xã « China Tone » ở Đài loan vừa loan báo rằng Trung hoa cộng sản và ngoại Mông-cô đã ký kết một thương ước trong ngày 20-8 vừa rồi tại Bắc kinh.

Chiếu theo thương ước này, Trung hoa cộng sản sẽ cung cấp máy móc hạng nhẹ cho Mông-cô để đổi súc vật.

Hàn lâm viện Nga mời các nhà bác học Nhật qua viếng nước Nga

Hàn lâm viện Nga đã trả lời tán thành việc các nhà bác học Nhật bản tỏ ý muốn rõ biết các khoa học Nga nên đã mời các nhà bác học đó qua viếng nước Nga.

Ông Nef Nianof, chủ tịch « Hàn lâm viện Nga » tuyên bố trong một điện văn gửi cho hội đồng khoa học Nhật bản ở Tokyo rằng ông sẵn sàng tiếp đón từ mười lăm tới mười bảy nhà bác học Nhật và một việc chi phí ở Nga sẽ do Hàn lâm viện đảm nhận.

Ông Nef Nianof đã yêu cầu hội đồng nên trình bản danh sách các nhà bác học Nhật và cho biết rõ càng sớm càng hay, ngày khởi hành.

Các nhân viên có uy tín trong Hội đồng khoa học Nhật bản đã thảo một dự án nhằm mục đích gửi các nhà bác học Nhật qua Nga để nghiên cứu khoa học của Nga.

Tuy nhiên nhà cầm quyền và nhà ngoại giao ngờ rằng chánh phủ sẽ không cấp giấy thông hành cho các nhà bác học. Một nhân vật tuyên bố rằng nếu chánh phủ không thay đổi chánh sách không cho công dân Nhật bản vào các xứ cộng sản, thì họ rất khó qua được Nga sở.

Một khác các nhân viên của Hội đồng Khoa học đã thương thuyết với chánh phủ xin cấp giấy thông hành.

Nga sẽ sắp mở lại sứ quán ở Tel Aviv

Sứ quán Nga ở Do thái sẽ mở lại và đã có hai nhà ngoại giao Nga đến Tel Aviv.

Trong tháng tới đây ông Abramoff, công sứ Nga sẽ đến Tel Aviv với toàn thể nhân viên của sứ quán.

Ông Jacob Medinek, độ nhưet thơ ký của sứ quán, không cho biết sứ quán Nga sẽ đặt tại Tel Aviv hay tại Jerusalem.

Sứ quán Nga ở Do thái đã đóng cửa trong năm vừa qua sau khi chánh phủ Moscou quyết định đoạn giao với Tel Aviv vì sứ quán Nga đã bị một nhóm người mưu toan phá hoại bằng bom.

Phong trào tổng đình công chiếm xưởng

(tiếp theo trang 29)

— Ngày nào có một xã hội công cộng loài người mới có tinh yêu tự do, Paul nhận định.

— Anh nghĩ thế nào về sự « làm vợ chồng thử » của Leon Blum (Mariage à l'essai) chỉ thợ hời.

— Có gì lạ đâu, vẫn có hôn nhân thí nghiệm luôn luôn từ đời thượng cổ. Một khi chúng ta, kẻ cả chị nữa... ký giả chỉ ngay chỉ thợ nhỏ.

— Đố yêu... lãng nhách... đố quí...

— ...Chúng ta có tình nhân trong một thời gian nọ. Rồi hai người không còn thích nhau nữa « rẽ hùn » cái đó phải là hôn nhân thí nghiệm không ? Đây chính tôi và người bạn lòng và ngày nay là nội trợ của ký giả, đã làm thử cái mà Leon Blum gọi v.v...

— Con lạy ông... chỉ thợ nhỏ xá xá ký giả.

(Còn nữa)

Ai là người yêu HÀ NỘI ?
Muốn biết Hà Nội khác Sài Gòn và Huế thế nào ?

Ai là người yêu TÔ QUỐC ?
Muốn biết cái tinh thần độc lập cổ truyền của dân tộc thế nào ?

Xin xem quyền Hà Nội

tác giả : NGUYỄN QUANG LỰC

Bán tại nhà xuất bản Gió Việt

số 218 đường Lê Lợi—Saigon

và nhà sách Minh Đạt

127 Quang Trung (Bầu sen)

Chợ quán

Nhị Thiên Đường

danh tiếng
lâu năm

Trị bá chứng
hay nhứt

47, rue Canton-Cholon

Ba môn học rất cần thiết cho
các bạn thanh niên :

Xã hội học

Kinh tế học

Chánh trị học

dạy bằng Việt văn theo lối hàm thụ.

Hội chương trình điều lệ :

COURS DE SCIENCES SOCIALES

82-84, Blvd. de Belleville—Paris

Hãng đúc TRÍ-ĐỘ

Số 87, đường Arras—Saigon—Điện thoại số 21,133

Lãnh đúc tiện rèn và làm đồ nguội các khí cụ và máy móc bằng sắt đồng gang nhôm thép. Kỹ nghệ Việt-Nam rất tinh xảo chẳng kém kỹ nghệ ngoại quốc.

BASTOS

CLICHE DAU

Bát Tô tuổi đã dư trăm, nghìn tám ba tám (1838),
là năm ra đời.

Mùi ngon thơm diệu tuyệt vời. Ai người sành
điệu lại người không ưa.

NHÀ KHIÊU VŨ

ARC EN CIEL

52-53 ĐƯỜNG JACCAREO — CHOLON

Có nhiều môn giải trí khêu lòng hiếu kỳ tất cả quí khách thành phố

CUỘC THI ẢNH ĐỜI MỚI 1953

309

310

311

312

313

314

315

316

317

ĐỜI MỚI

DO NHÀ XUẤT BẢN NGÀY MỚI XUẤT BẢN VÀ PHÁT HÀNH

GIÁ BẢO DÀI HẠN

1 tháng : 20\$00 — 3 tháng : 60\$00

6 tháng : 120\$00 — 1 năm : 240\$00

Ngoài Nam Việt : thêm cước phí.

Thư từ, bưu phiếu xin gởi cho : QUẢN LÝ : THẠC ANH